

Repetetion af 1. semester

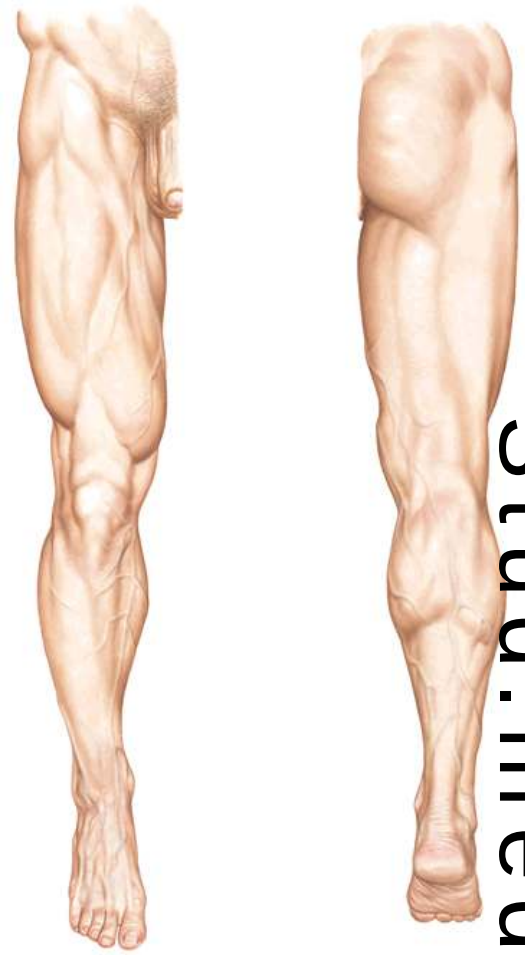
bevægeapparatet – del 4

Stud.med. MP, AU 07

21.1 Hvordan afgrænses –på overfladen- benet fra resten af kroppen?

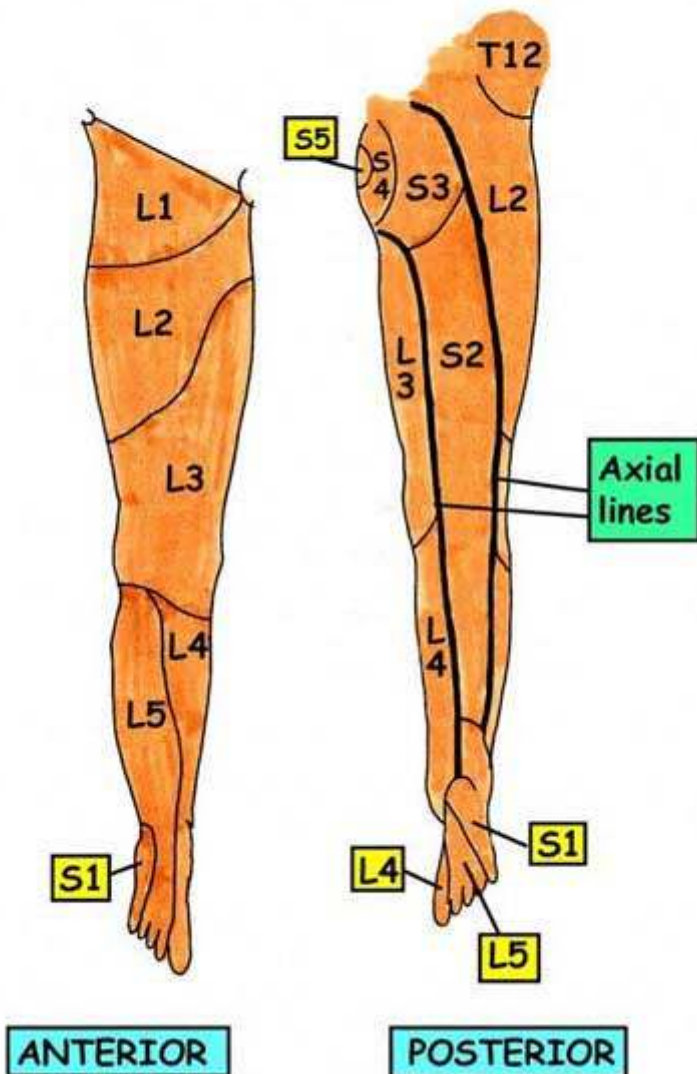
Opadtil-lateralt: *crista iliaca*
 Fortil: *sulcus inguinalis*
 Nedadtil-medialt: *sulcus genitofemoralis*
 Bagtil: *crena ani*

21.2 Skitser dermatomerne på underekstremiteten.

Stud.med. MP, AU 07

LOWER LIMB DERMATOMES

21.3 Hvilke led regnes til "bækkenets led"?

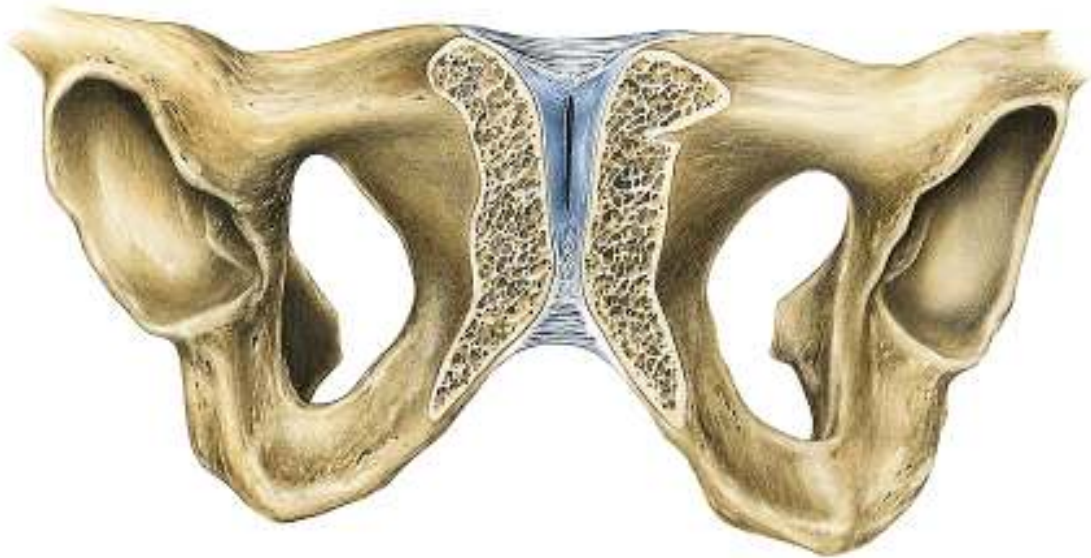
Symphysis pubica

Articulatio sacroiliaca

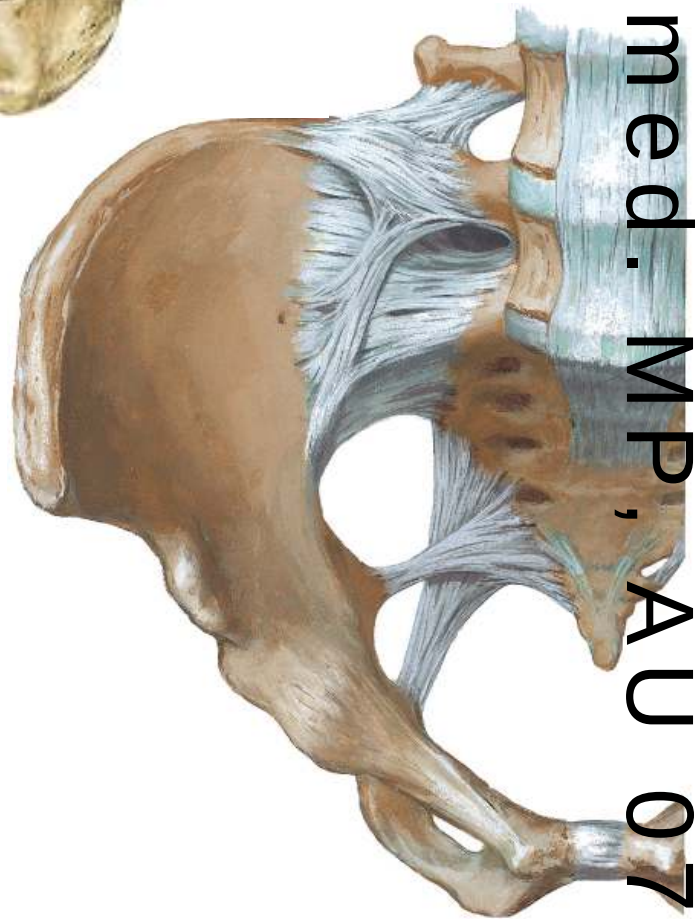

21.3 Hvilke ligg. Forstærker *symphysis pubica* og hvorimellem spænder de sig?*Ligamentum pubicum superius*

på oversiden

*Ligamentum arcuatum pubis*på undersiden, bueformet mellem *rami inferiores* på de to skamben21.5 Beskriv *articulatio sacroiliaca* mht. type, kapselforhold, ligg., og bevægelser.

- ægte led (mellem *facies auricularis* på *os sacrum* og *os ilium*, sagittalt orienteret), **kombineret**
- solidt opbygget glideled med **ringe** bevægelighed pga...
- kapslen er meget stram, forstærket med ***ligamenta sacroiliaca ventralia, interossea et dorsalia***
- accessoriske ligamenter: ***lig. Sacrotuberale***, ***lig. Sacrospinale*** og ***lig. Iliolumbale***.
- korsbenet er elastisk ophængt -> støddæmpning ved gang, løb og spring.

21.6 Hvordan dannes *foramen ischiadicum majus* og *foramen ischiadicus minus*?

De dannes ved de to førnævnte (accessoriske) ledbånd:

Lig. Sacrotuberale

- fra *spina iliaca posteriores* og sideranden af *os sacrum* og den øverste del af *os coccygis*.
- til medialkanten af ***tuber ischiadicum***.

lig. Sacrospinale

- tyndt trekantet bånd, ventralt for ovennævnte ligament.
- basis er fæstnet til nederste del af sideranden på korsbenet og halebenet.
- Spidsen er fæstnet til ***spina ischiadica***.

21.7 Hvad er lig. Iliolumbale?

Accessorisk ledbånd til *art. Sacroiliaca*. Spænder sig fra *crista iliaca* til *tværtappene* på *L4* og *L5*.

21.8 Hvor stor er *inclinatio pelvis* hos hhv. manden og kvinden?

Inclinatio pelvis er vinklen mellem planet gennem (indgangen til det lille bækken) *promontoriet*, *linea terminalis* og overkanten af *symphysen*.

Kvindens *inclinatio pelvis*: 60 grader

Mandens *inclinatio pelvis*: 50-55 grader

21.9 Afgræns det lille bækken fra det store og benævn dets ud-
indgang.

Pelvis major (udgøres af *fossa iliaca* og *os sacrum*) går over i *pelvis minor* svarende til *linea terminalis/apertura pelvis superior* (= indgangen til *pelvis minor*)

Udgangen = *apertura pelvis inferior* begrænses fortil af *symfysens* underkant og af de ”forenede rami”, lateralt af *tubera ischiadica*, bagtil af *ligg. Sacrotuberalia* samt spidsen af *os coccygis*.

Det lille bækken = *cavitas pelvis* !?!

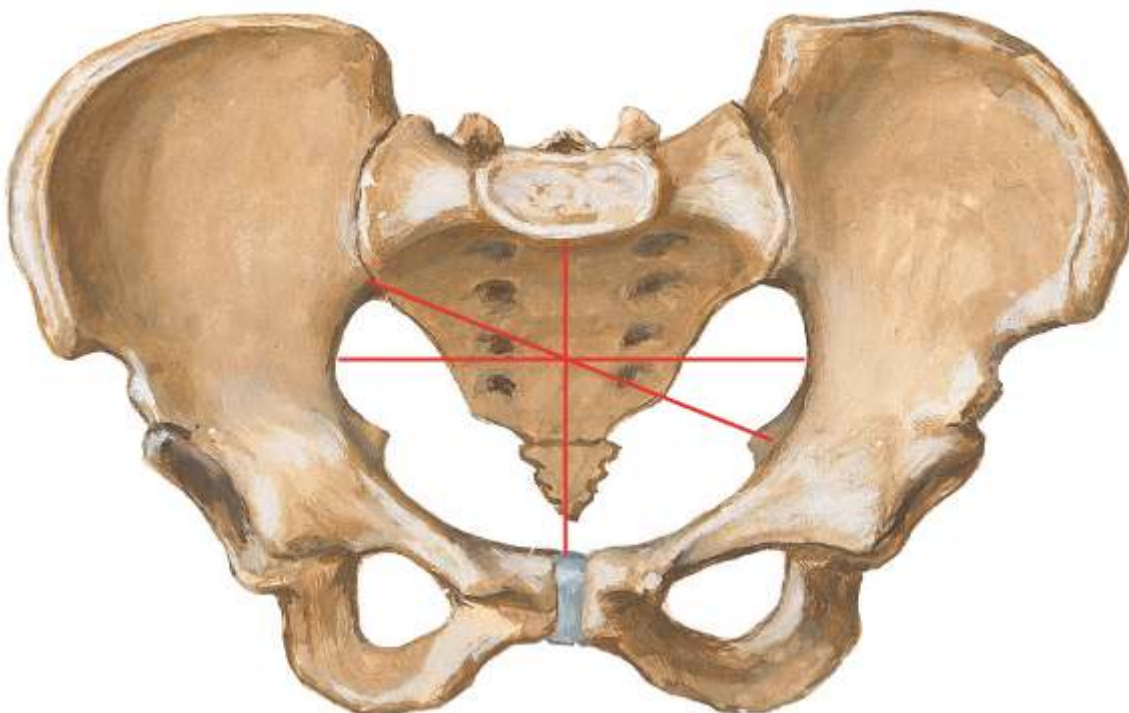
21.10 Hvad forstår man ved hhv. *diameter obliqua*, *diameter transversa* og *conjugata vera*?

De tre er målene for *apertura pelvis superior* (med hensyn til bækkenet som fødselsvej)

Conjugata vera (går fra *symfysens* overkant til *promontoriet*.) 11 cm

Diameter obliqua 12,5 cm

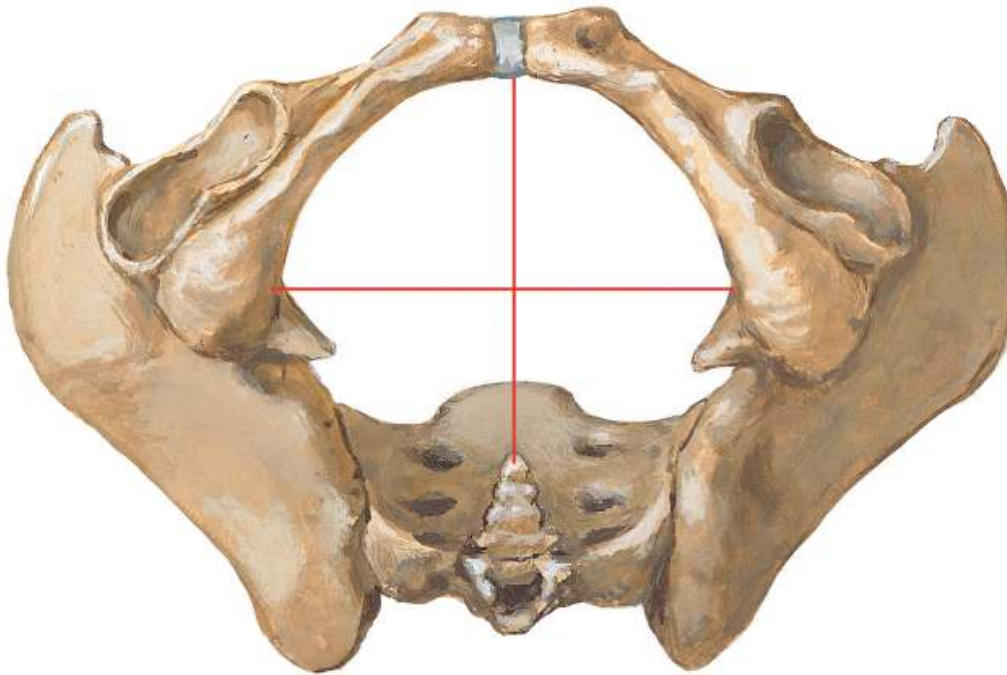
Diameter transversa 13 cm

21.11 Hvorledes afgrænses apertura pelvis inferior?

fortil af *symfysens* underkant og af de ”forenede rami”, lateralt af *tubera ischiadica*, bagtil af *ligg. Sacrotuberalia* samt spidsen af *os coccygis*.

21.12 Hvad er *angulus subpubicus*?

Viklen mellem ”de forenede rami” fra de to sider der mødes i *symfysen*

Hos kvinden: 70-90 grader (1-2 finger)

Hos manden: 50-60 grader (2-3 finger)

21.13 Hvad omfattes af betegnelsen ”hoften”?

Den omfatter sæderegionen, *regio glutealis* og hofteregionen, *regio coxalis*.

21.14 Beskriv udstrækningen af *regio glutealis* og *regio coxae*.

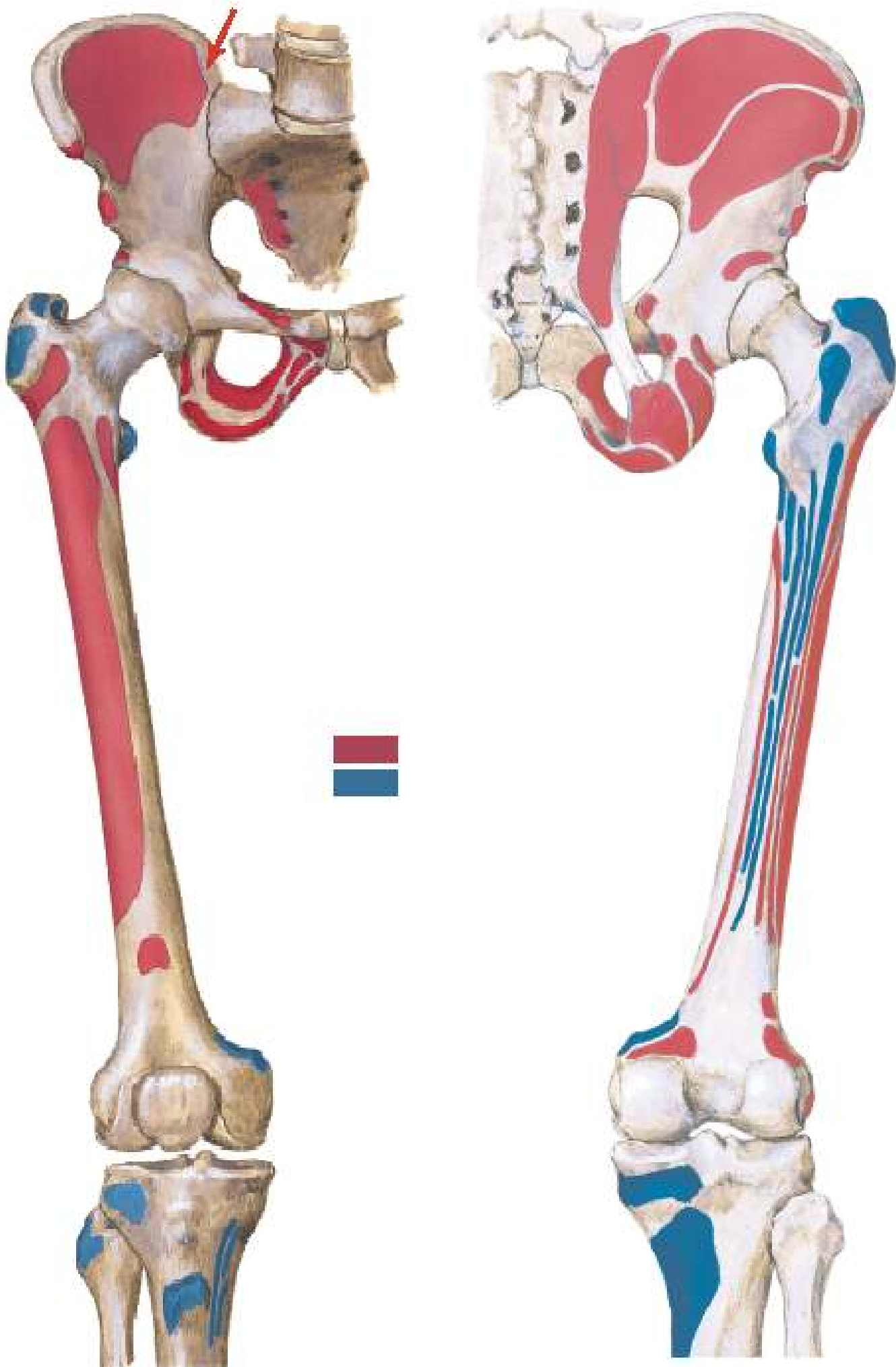
Regio glutealis svarer til *m. gluteus maximus* og *os sacrum*

Regio coxae strækker sig fra forkanten af *m. gluteus maximus* til forkanten af *m. tensor fasciae latae* og fra *crista iliaca* til *trochanter major*.

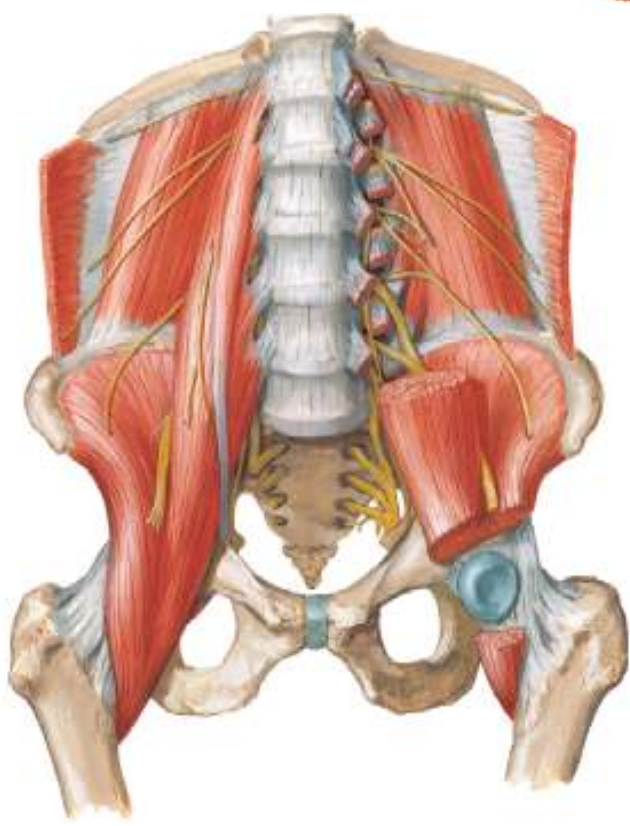
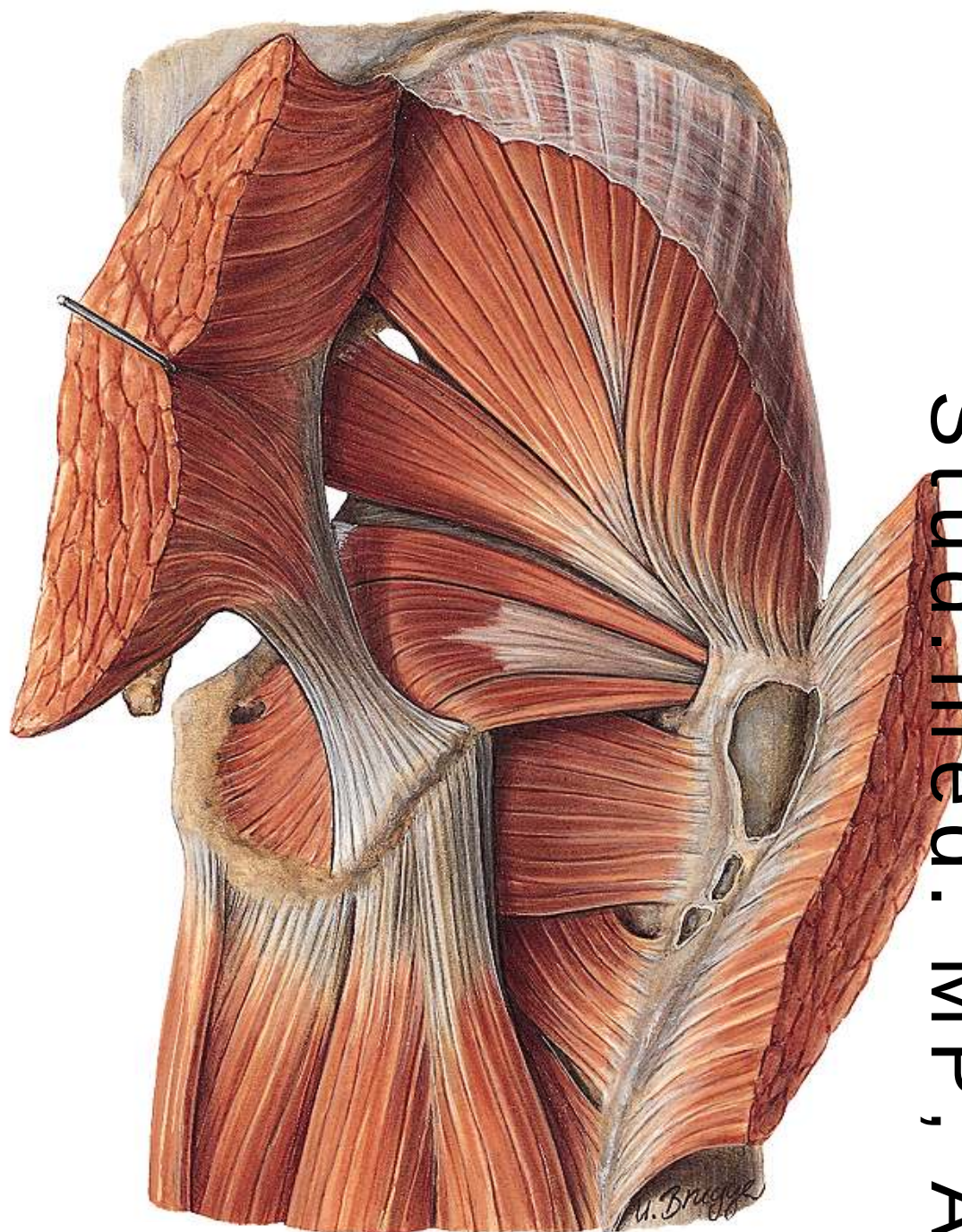
21.15 Angiv udspring, insertion og innervation for samtlige(!) hoftemuskler.

Muskel	Udspring	Insertion	Innervation
<i>Lændemusklene</i>			
- <i>m. iliopsoas</i>	- <i>m. iliacus</i>: <i>fossa iliaca</i> - <i>m. psoas major</i>: ventral del: siderne af <i>ambitus eminentes</i> og <i>disci intervertebrales T12n-L5</i> senebuer (<i>psoasarkader</i>) dorsal del: forfladen af lændehvirvlernes <i>processus transversi</i>	<i>Trochanter minor</i>	<i>m. psoas major</i>: <i>plexus lumbalis</i> <i>m. iliacus</i>: <i>n. femoralis</i>
<i>Sædemusklerne</i>			
- <i>m. gluteus maximus</i>	Lille felt bag ved <i>linea glutea posterior</i> og lateralflden af hoftebenet + bagsiden af <i>os sacrum</i> og <i>lig. sacrotuberale</i>	- distale del: <i>tuberositas glutealis ossis femoris</i> - størstedelen: <i>tractus iliotibialis</i>	<i>n. gluteus inferior</i>
- <i>m. gluteus medius</i>	Mellem <i>linea glutea anterior</i> og <i>posterior</i> + talrige fibre fra musklens superficielle fascie	Øverst på <i>trochanter major</i>	<i>n. gluteus superior</i>
- <i>m. gluteus minimus</i>	Mellem <i>linea glutea inferior</i> og <i>anterior</i>	Langs forkanten af <i>trochanter major</i>	<i>n. gluteus superior</i>
- <i>m. tensor fasciae latae</i>	Udsiden af <i>spina iliaca anterior superior</i>	I <i>fascia lata</i> , fibrene fortsætter i <i>tractus iliotibialis</i>	<i>n. gluteus superior</i>
<i>Hofteleddets små udadrotatorer</i>			
- <i>m. piriformis</i>	Forfladen af <i>os sacrum</i> imellem og lateralt for <i>foramina sacralia anteriora</i>	(gennem <i>foramen ischiadicum majus</i>) øverste rand af <i>trochanter major</i>	<i>Plexus sacralis</i>
- <i>m. gemellus superior</i> - <i>m. gemellus inferior</i>	<i>Os ischii</i> på begge sider af senen for <i>m. obturatorius internus</i>	Følger <i>m. obturatorius internus</i>	<i>Plexus sacralis</i>
- <i>m. obturatorius internus</i>	Medialfladen af <i>membrana obturatoria</i> + omgivende knogle	(gennem <i>foramen ischiadicum minus</i>) medialfladen af <i>trochanter major</i>	<i>Plexus sacralis</i>
- <i>m. quadratus femoris</i>	Lateralkanten af <i>tuber ischiadicum</i>	<i>Crista intertrochanterica</i>	<i>Plexus sacralis</i>
- <i>m. obturatorius externus</i>	Udvendige flade på <i>membrana obturatoria</i> + tilstødende knogle (de forenede rami)	Bagsiden af lårbenshalsen (<i>fossa intertrochanterica</i>)	<i>n. obturatorius (plexus lumbalis)</i>

Stud.med. MP, AU 07

21.16 Hvordan kan *m. tensor fascia latae* være en EKSTENSOR i knæleddet?

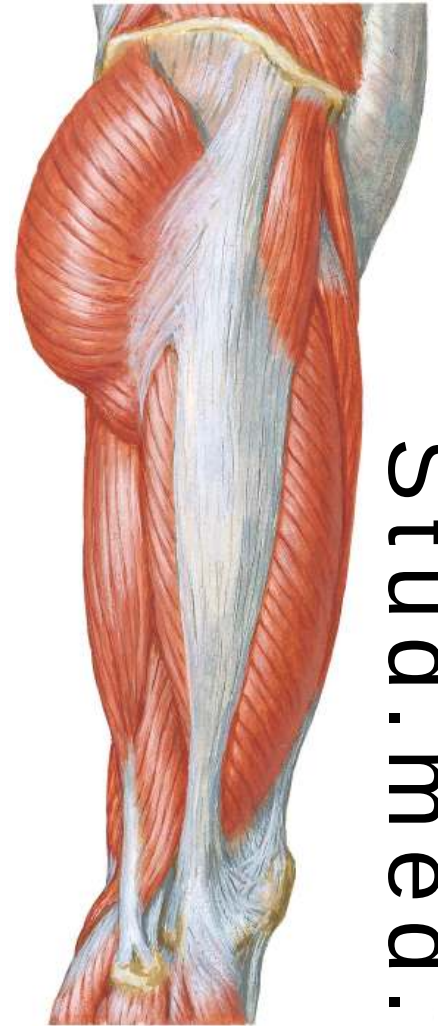
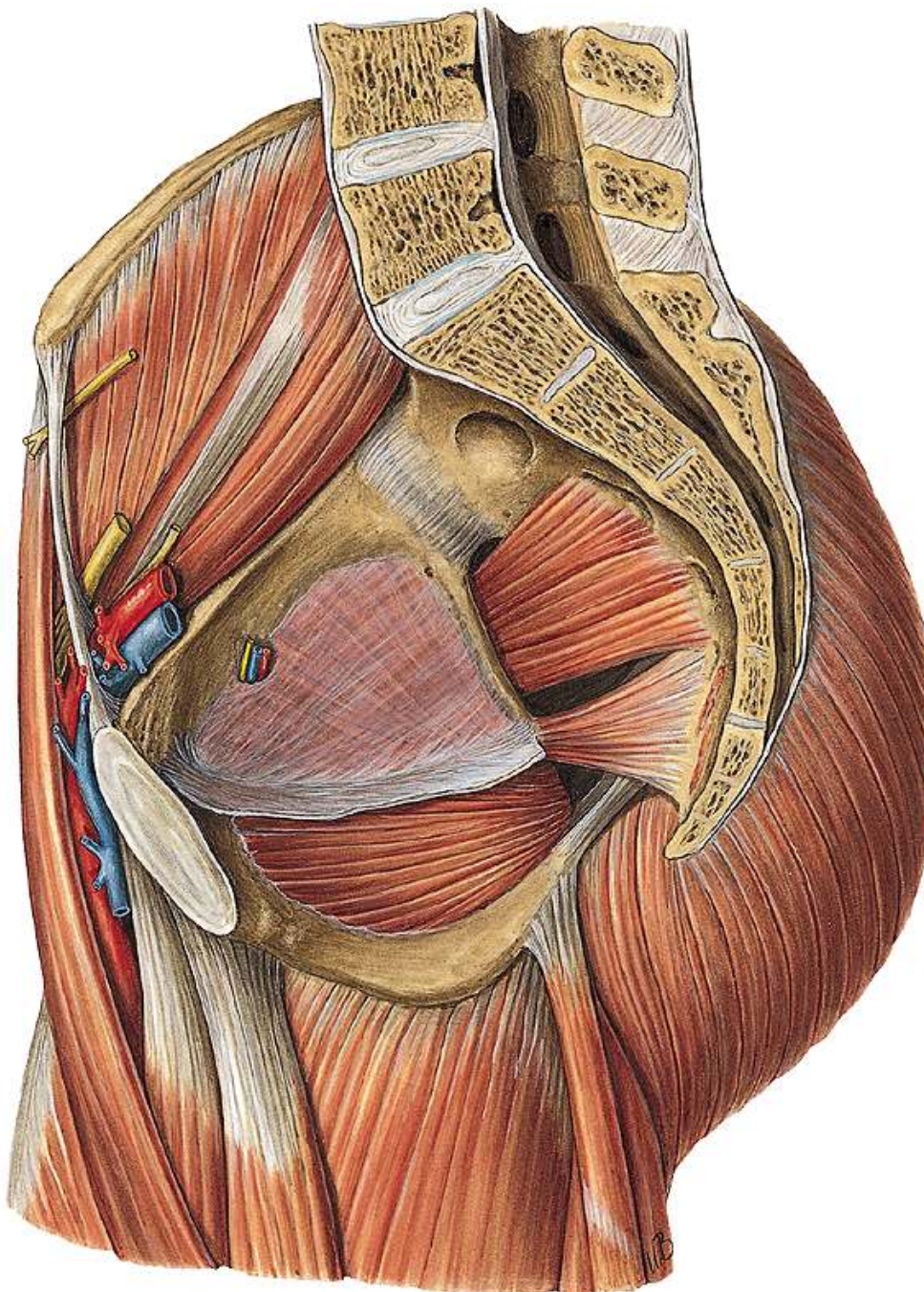
Musklen hæfter i *tractus iliotibialis* der insererer på *tuberculum anterolaterale* på *condylus lateralis*.

21.17 Hvordan (igennem hvilken åbning) forlader *m. piriformis* bækkenet og hvilke huller opdeles åbningen derved i?

musklen opdeler *foramen ischiadicum majus* i *foramen suprapiriforme* et *infrapiriforme*

21.18 Hvordan forlader *m. obturatorius internus* bækkenet?

Musklen løber ud gennem *foramen ischiadicum minus*

21.A – Eksamensopgaver

a) Angiv udspring, insertion og innervation af *m. gluteus maximus*

b) Hvilken virkning har musklen på hofteledet?

Som helhed: kraftig ekstensor og udadrotator

Proximale del: abduktor

Distale del: adduktor

c) Hvilken betydning har musklen for opretholdelsen af bækkenets balance?

Pas...

Med *m. tensor fascia latae* og *tractus iliotibialis*...???

22.1 Beskriv hofteleddet.

Articulatio coxae er et *ægte (synovialt), enkelt, kugleled*. Ledhovedet dannes af *caput femoris* og ledeskålen af *acetabulum*, der danner en dybere ledeskål end ved skulderleddet (stor ossøs stabilitet). Ledhulen er omgivet af en tyk kapsel, stærke ligamenter og en kraftig, periartikulær muskulatur.

I ledeskålen, *acetabulum* udgøres den bruskbeklædte del af *facies lunata* (fortil, opadtil og bagtil). Bunden af ledeskålen betegnes *fossa acetabuli*.

22.2 Hvordan gøres den ossøse ledeskål i hofteleddet større?

Labrum acetabulare er en fibrocartilaginøs ledlæbe der er fæstnet til *limbus acetabuli*.

Trekantet, 0,5-1 cm høj

22.3 Hvad er lig. Transversum acetabuli?

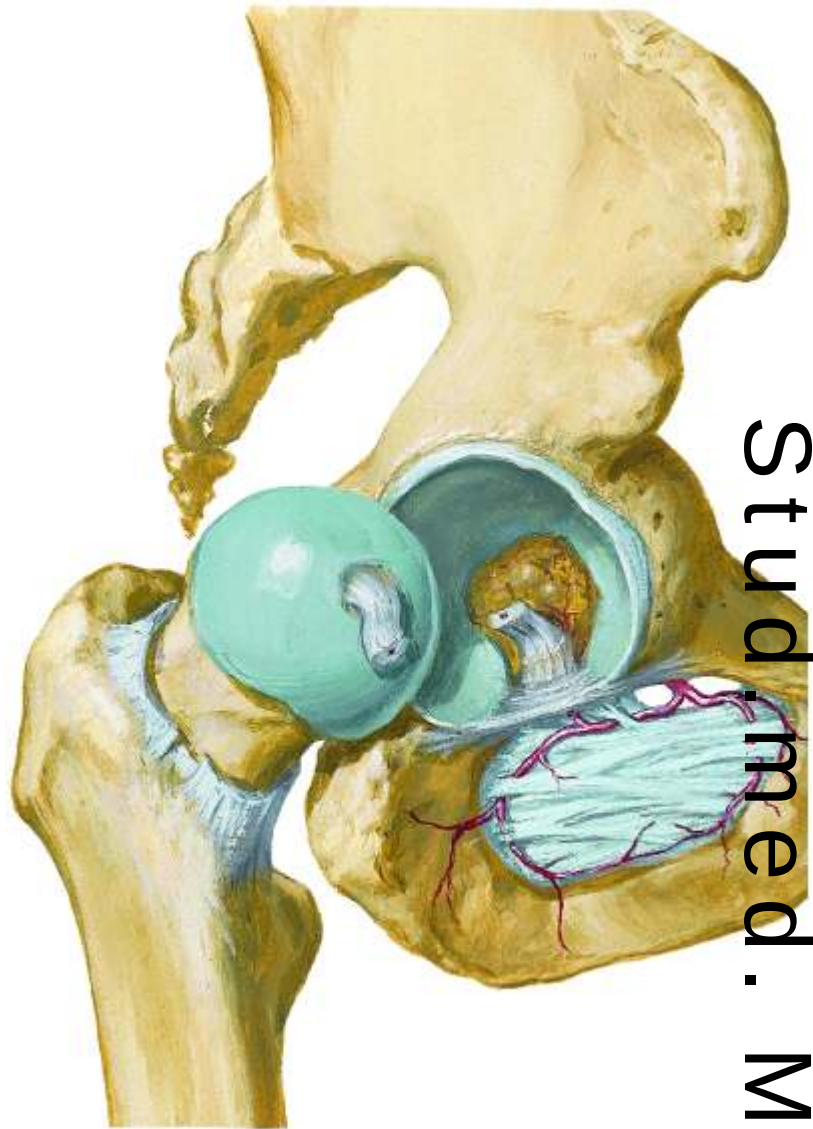
Ligamentum transversum acetabuli spænder sig over *incisura acetabuli* i nedadtil i ledlæben. Ind mod *fossa acetabuli* findes der i incisuren dog stadig en lille spalte (se nedenstående)

22.4 Beskriv hvordan pulvinar acetabuli virker som støddæmper og trykkudligner.

Pulvinar acetabuli, fedtlegemet står gennem den ovennævnte spalte i forbindelse med fedtvæv uden for ledhulen og spalten virker således som en ventil, hvor fedtlegemet kan presses ud eller suges ind afhængig af trykket i leddet.

22.5 Hvilken struktur hæfter i fovea capitis femoris? Hvor hæfter strukturens anden ende?

Ligamentum capitis femoris spænder sig mellem *fovea capitis* og *lig. Transversum acetabuli* (mekanoreceptorisk betydning + adgang for kar i tidlig alder)

22.6 Hvilke fire ligg. Forstærker den fibrøse ledkapsel i hofteleddet?

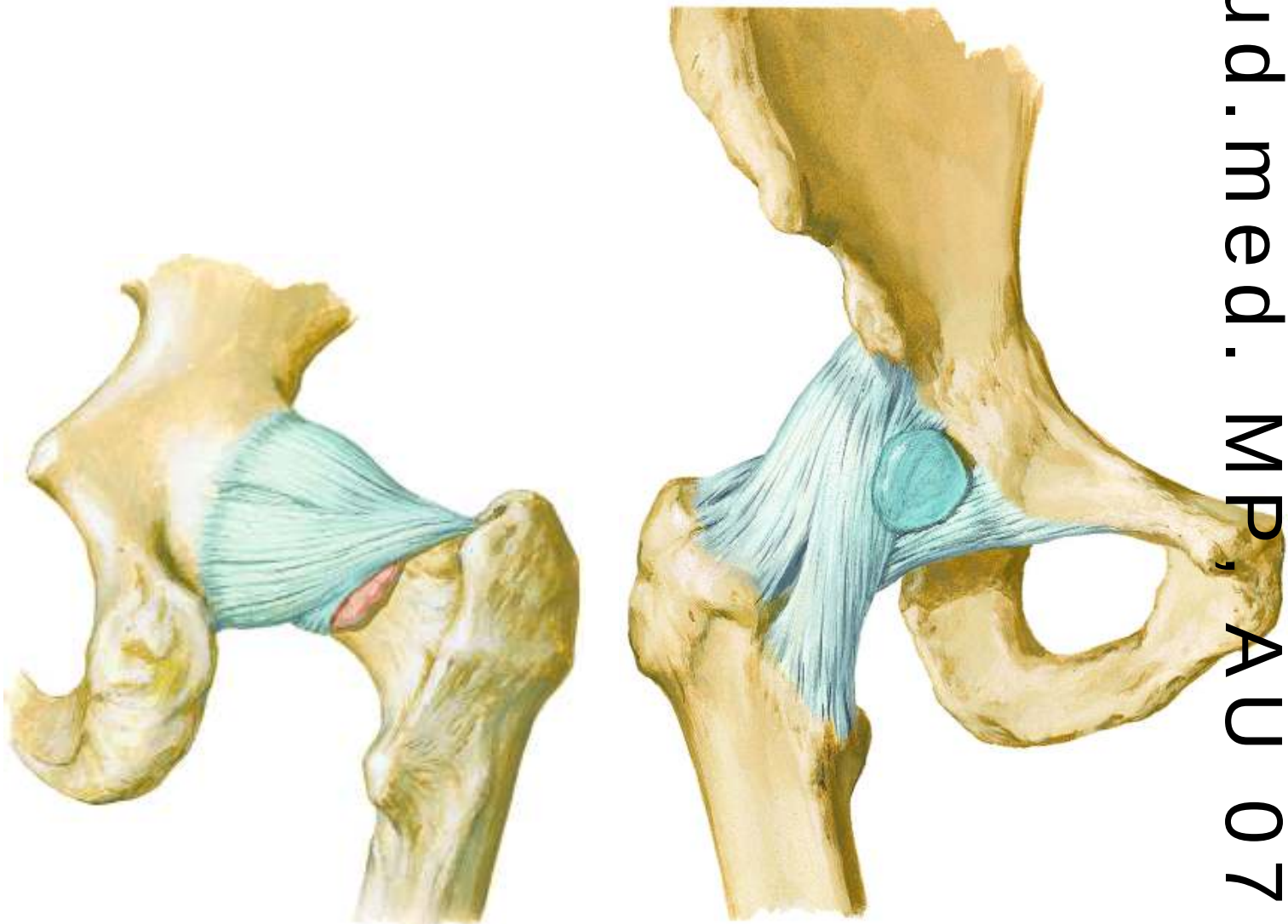
Ligamenterne løber skrueformet (proneret)

Ligamentum iliofemorale - hæfter på forsiden til *linea intertrochanterica*

Ligamentum ischiofemorale - oversiden til *linea intertrochanterica*
(*trochanter major!*?)

Ligamentum pubofemorale - på undersiden til *crista intertrochanterica* lige over
trochanter minor

Zona orbicularis - omkranser *collum*, modtager fibre fra de tre overfladiske
ligamenter

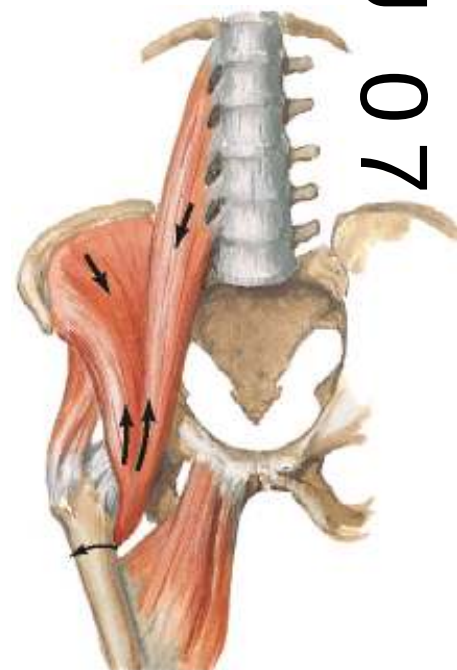
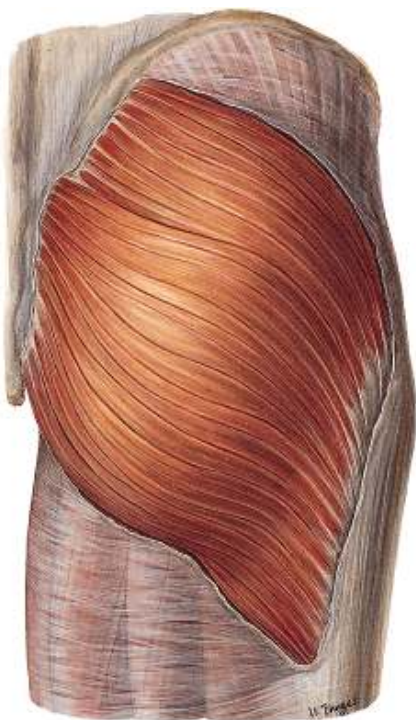

Stud.med. MP, AU 07

22.7 Hvordan begrænses ekstensionsbevægelsen i hoften? Hvad med fleksionsbevægelsen?

Ekstension: de tre (skrueformede) ligamenter strammes og begrænser bevægelsen til 30 grader

Fleksion: Abdomens bløddeler

22.8 Hvilke bevægelser kan hoftelæddet foretage, og hvor ligger akserne for bevægelserne?*Fleksion-ekstension**0-120, 0-30 - transversel akse gennem caput femoris**Abduktion-adduktion**0-45, 0-30 - sagittal akse gennem caput femoris**Udadrotation-indadrotation**0-60, 0-40 - gennem caput femoris og midten af knæleddet*22.9 Angiv funktion af *m. gluteus maximus*, *m. gluteus medius* og *m. iliopsoas* på hoftelæddet under såvel gang som (stille)stående stilling.*m. gluteus maximus:**gang: kraftreserve som aktiveres ved løb**stående: registrerer og styrer bækkenstillingen**m. gluteus medius:**gang: styre og begrænse adduktionen ved standben...**stående: ...?**m. iliopsoas:**gang: fleksor og adduktor ved gang (spark)**stående: sikrer kroppen fra at falde bagover*

22.10 Afgræns låret fra resten af kroppen.

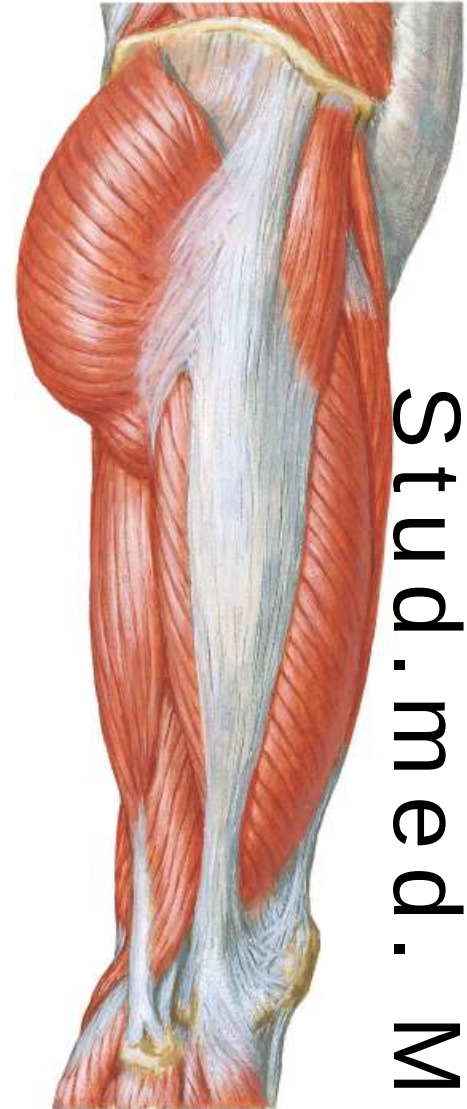
Proksimalt...

Forsiden: *lig. Inguinale*Lateralsiden: *trochanter major*Bagsiden: *sulcus glutealis*Distalt: transversalt plan 2 fingersbredder over *basis patellae***22.11 Beskriv tractus iliotibialis.**

Det er en 3-4 cm bred længdeforløbende forstærkning i *fascia lata*. Den forløber fra *crista iliaca* til *tuberculum antero-laterale* på *condylus lateralis*.

Fascien over *m. gluteus medius* er et proksimalt afsnit af fascien og virker som et elastisk ligament med til at regulere bækkenkipningen.

Tractus iliotibialis er endesene for *m. tensor fascia lata* og størstedelen (proksimale del!?) af *m. gluteus maximus*.

22.12 Angiv udspring, insertion og innervation for lårets forreste muskelgruppe.

Muskel	Udspring	Insertion	Innervation
<i>m. sartorius</i>	<i>Spina iliaca anterior superior</i>	Forreste og øverste del af <i>tibias</i> medialflade (<i>pes anserinus</i>)	<i>n. femoralis</i>
<i>m. quadriceps femoris</i>			<i>n. femoralis</i>
- <i>m. rectus femoris</i>	<i>Spina iliaca anterior inferior</i> + tynd sene fra <i>os ilium</i> over <i>acetabulum</i>	<i>Basis patellae</i> i den fælles <i>quadriceps' insertionssene</i>	
- <i>m. vastus medialis</i> - <i>m. vastus lateralis</i>	Hhv. medial og lateral læbe af <i>linea aspera</i> + proksimal og distal forlængelse	Løber hhv. medalt og lateralt om femur-skaftet til en profund aponeurose	
- <i>m. vastus intermedius</i>	Forfladen og lateralflden af de proksimale 2/3 af femurskaftet	I aponeurose på musklens overflade	

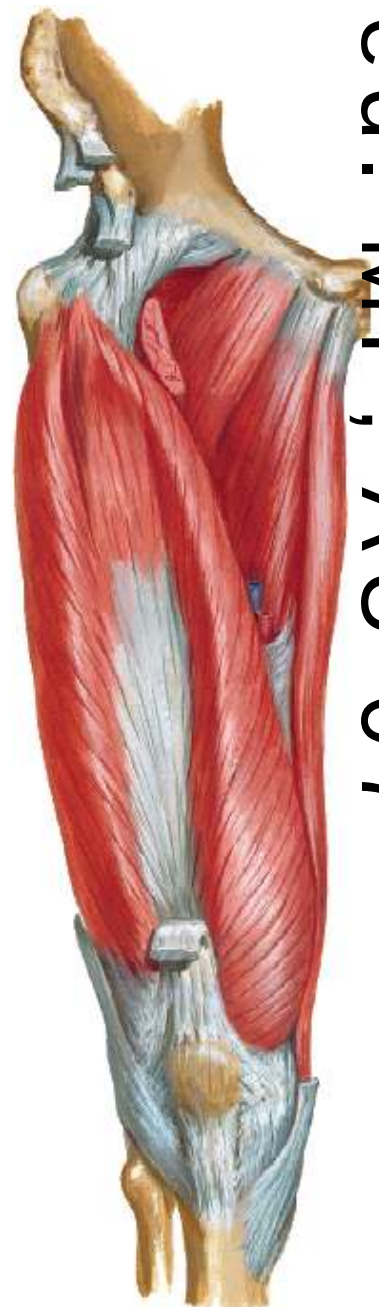
”den fælles quadricepssene” inserer sig via *patellae* til *tuberositas tibiae*.

Senen er trelaget:

forreste blad = *m. rectus femoris*

midterste blad = *mm. Vasti medialis et lateralis*

bageste blad = *m. vastus intermedius*

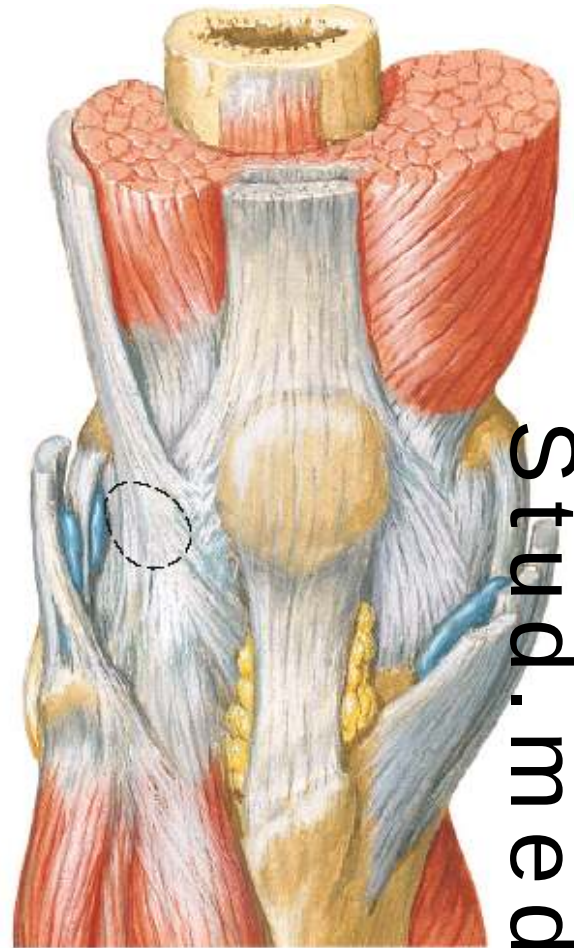

22.13 Hvad forstår man ved hhv. *m. articularis genus* og *retinaculæ patellae*?

m. articularis genus udgøres af de dybe fibre i *m. vastus intermedius* der hæfter i knæleddets *bursa suprapatellaris* og virker som kapselspændere.

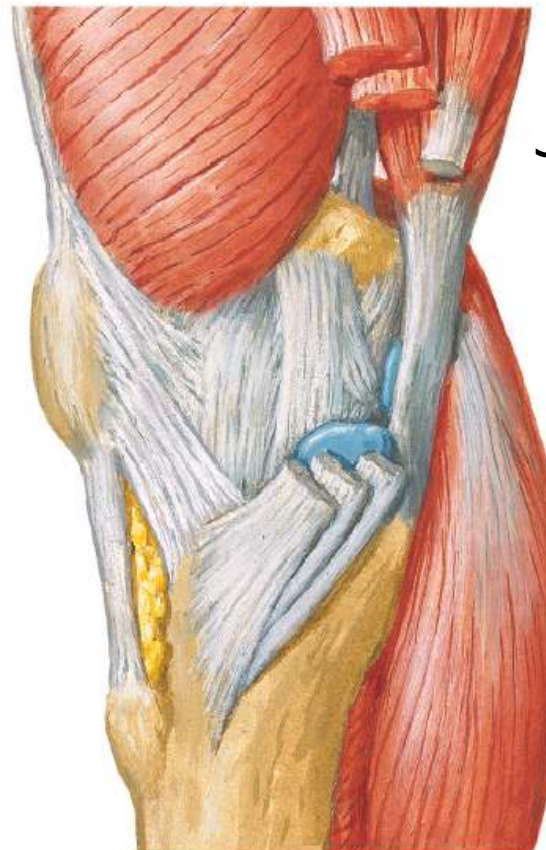
Ikke alle senefibrene i *quadricepssenen* hæfter direkte til *patella*, nogle løber superficielt, medial og lateralt uden afbrydelse ned til *lig. Patella*, sepcielt de mediale er med til at sikre *patella*.

Retinaculæ patellae er tværgående senestroe gående fra *patella* og til *femurkondylerne*, herved også bindende *patellae* ind til kondylerne.

22.14 Hvad er *pes anserinus* og hvordan (af hvilke mm.) dannes den?

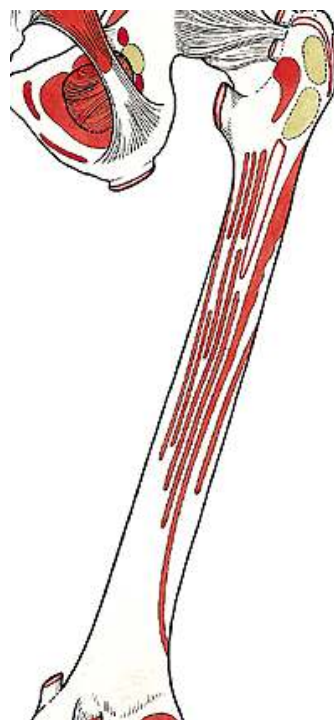
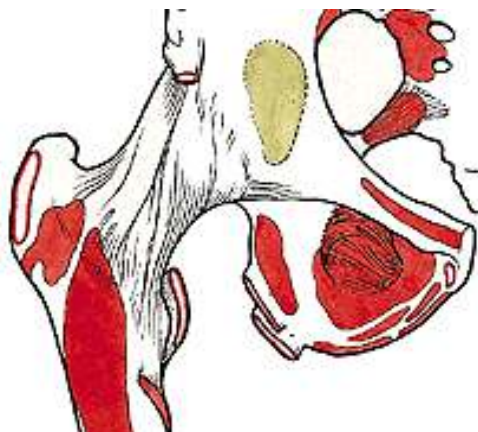
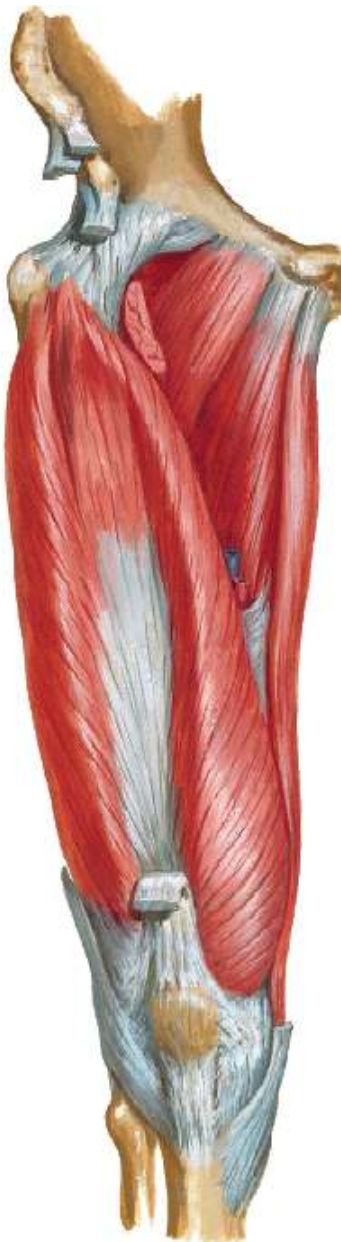
Pes anserinus er den fælles insertionssene dvs. for *m. sartorius*, *m. semitendinosus* og *m. gracilis*. Det er en vifteformet seneudbredning, der hæfter på den forreste og øverste del af *tibias* medialflade.

22.15 Angiv udspring, insertion og innervation for lårets mediale muskelgruppe.

Muskel	Udspring	Insertion	Innervation
<i>m. pectineus</i>	<i>Pecten ossis pubis</i> + tilstødende del af <i>os pubis</i> forflade	<i>Linea pectinea</i> lige distalt for <i>trochanter minor</i>	<i>n. femoralis</i>
<i>m. adductor longus</i>	Lille rund facet på forsiden af <i>os pubis</i> lige under <i>tuberculum pubicum</i>	Mediale læbe af <i>linea aspera</i>	<i>n. obturatorius</i>
<i>m. adductor brevis</i>	Mellem <i>m. adductor longus</i> og <i>magnus</i>		<i>n. obturatorius</i>
<i>m. adductor magnus</i>	Sammenvoksningen af "de forenede rami" bagud til <i>tuber ischiadicum</i>	Flade sene langs hele den mediale side af <i>tuberositas glutealis</i> og videre ned på den mediale læbe af <i>linea aspera</i> + kraftig vertikal senestrop ned på <i>tuberculum adductorium</i>	<i>n. obturatorius</i> Bageste del: <i>n. ischiadicus</i>
<i>m. gracilis</i>	<i>Ramus inferior ossis pubis</i>	<i>Pes anserinus</i>	<i>n. obturatorius</i>

22.16 Hvad forstår man ved hhv, lamina vasto-adductoria og hiatus tendineus adductorius?

Lamina vasto-adductoria er et fascieblad der afspaltes distalt, fra *m. adductor longus*. Det løber foran *vasa femoralia* og fæstner i udspringsaponeurosen af *m. vastus medialis*.

Hiatus tendineus adductorius er det nederste og største hul i insertionssenen fra *m. adductor magnus*, hvorigennem *vasa femoralis* passerer til *fossa poplitea*.

22.17 Afgræns trigonum femorale (husk loftet)

proksimalt: *lig. Inguinale*

lateralt: *m. sartorius*

medialt: mest fremspringende kant af *m. adductor longus*

bund: *m. iliopsoas, m. pectineus og m. adductor longus* (muskelfascierne)

loft: *fascia lata*

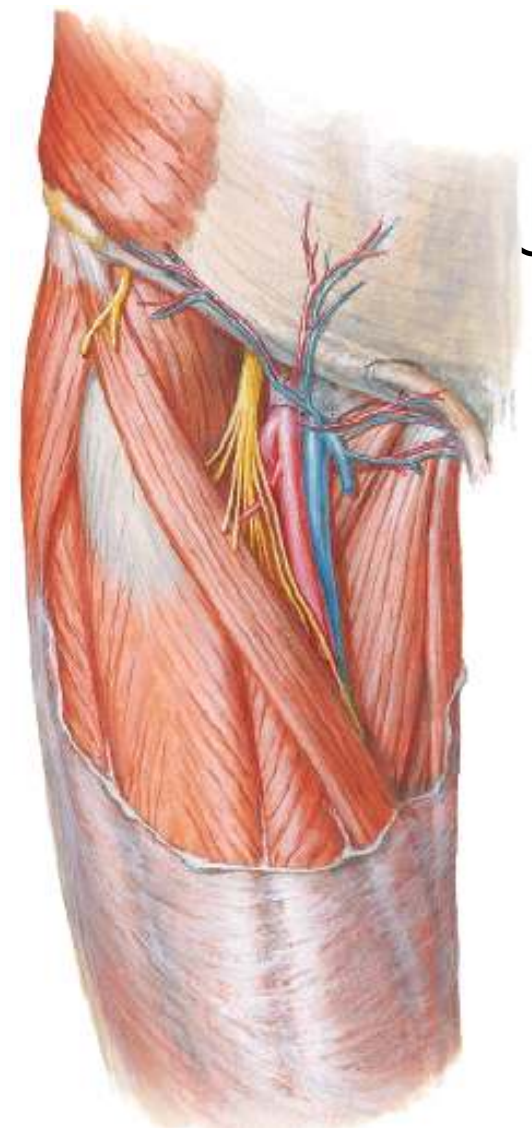
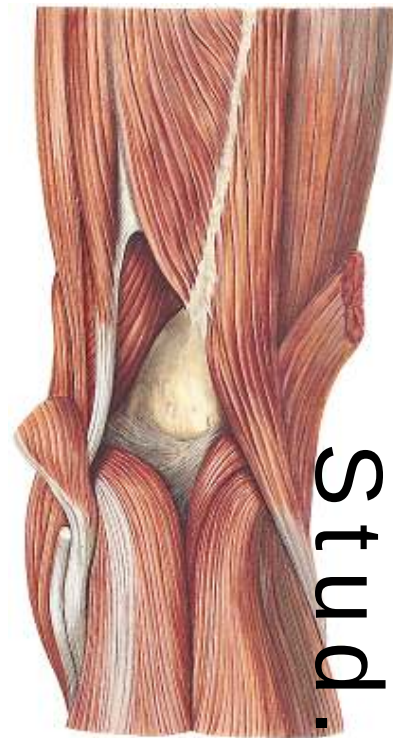
22.18 Angiv det vigtigste indhold i trigonum femorale

v. femoralis

a. femoralis

n. femoralis' endegrene

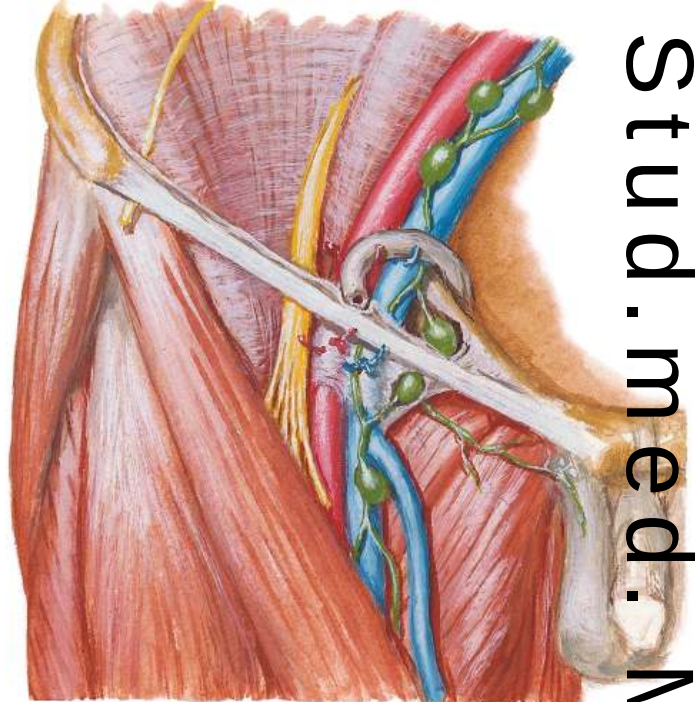
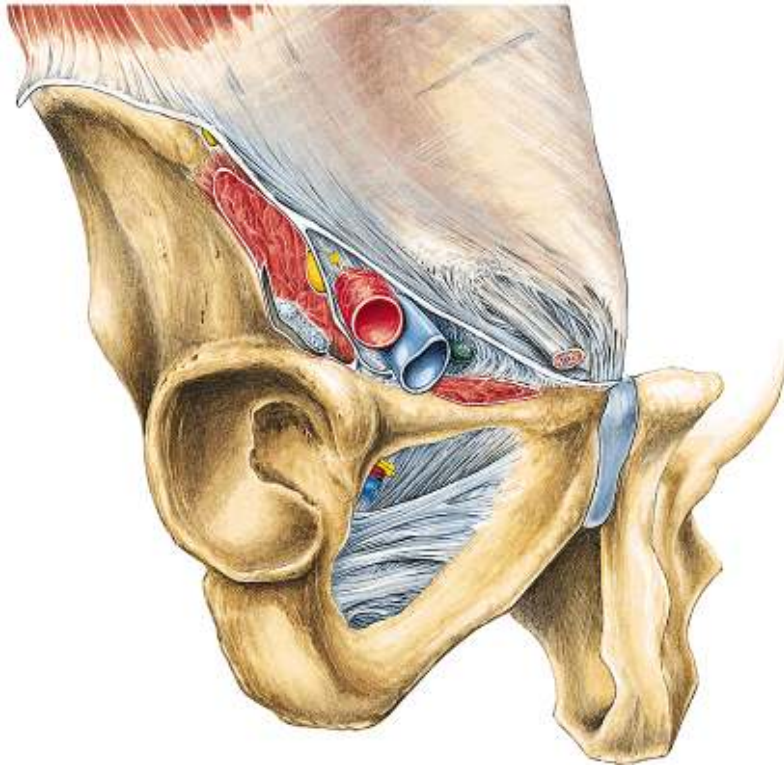
lymphonodi inguinales

22.19 Afgræns *annulus femoralis* og angiv, hvordan det normalt aflukkes ved bugpresse.

Annulus femoralis ligger mellem *lig. Lacunare* medialt og *v. femoralis* lateralt. Det er udfyldt af løst bindevæv, og en lymfeknude.

Normalt lukkes hullet ved bugpresse ved at trykket i *v. femoralis* stiger tilsvarende til ***abdominaltrykket***, hvorved venen udspiler sig og lukker hullet (normalt ligger den første veneklap kun et par cm nede på låret)

Stud.med.MP, AU 07

22.20 Afgræns *canalis adductorius* og angiv dens indhold.

Canalis adductorius er den distale udgang fra *trigonum femorale*, hvor de store kar løber distalt igennem til knæets bagside. Kanalen ligger ca. 2/3 nede på låret.

Begrænsninger:

Bagtil:	<i>m. adductor longus</i> <i>m. adductor magnus</i>
lateralt:	<i>m. vastus medialis</i>
antero-medialt:	<i>m. sartorius</i> og <i>lamina vasto-adductoria</i>

Indhold:

a. femoralis
v. femoralis

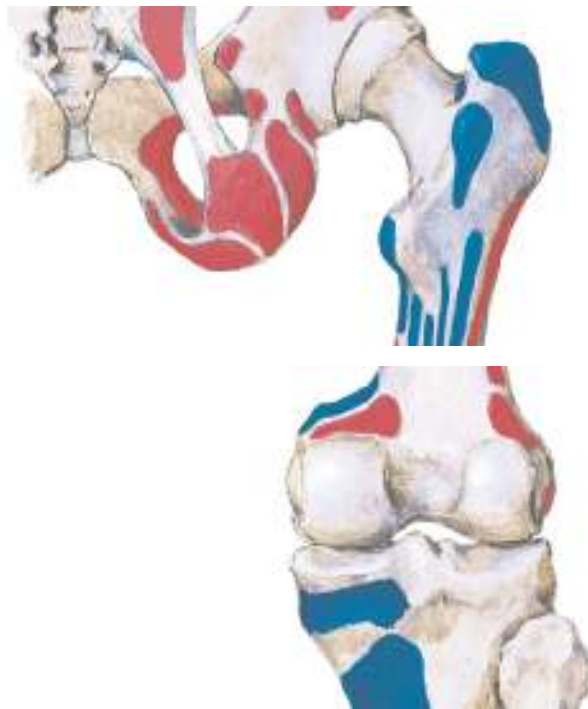
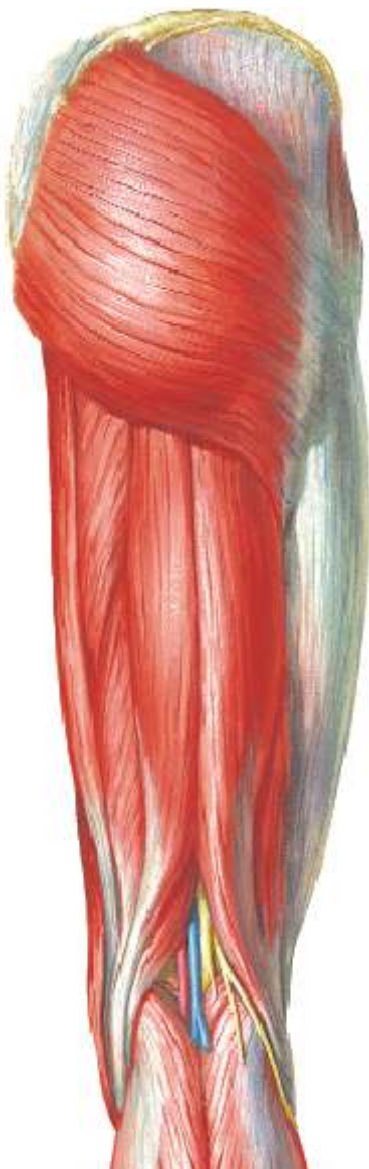
n. saphenus
motorisk gren til m. vastus medialis

kanalen slutter i *hiatus tendineus adductorius*

22.21 Angiv udspring, insertion og innervation for lårets bageste muskelgruppe. Læg især vægt på insertionen af *m. semimembranosus*.

Muskel	Udspring	Insertion	Innervation
<i>m. biceps brachii</i>	Caput longum: <i>Tuber ischiadicum</i> (fælles med <i>m. semitendinosus</i>) Caput breve: <i>Labium laterale lineae asperae</i> og <i>septum intermusculare laterale</i>	<i>Caput fibulae</i>	<i>n. ischiadicus</i>
<i>m. semitendinosus</i>	<i>Tuber ischiadicum</i> (med den lange bicepssene)	<i>Pes anserinus</i> på <i>tibia</i> lige distalt for <i>m. gracilis</i> ' insertion	
<i>m. semimembranosus</i>	<i>Tuber ischiadicum</i>	1) medialsiden af <i>condylus medialis tibiae</i> 2) bageste knæledskapsel 3) <i>ligamentum popliteum obliquum</i>	

22.22 Sæt benævnelser på tegningen.

???

22.A Eksamensopgavea) Angiv den fibrøse ledkapsels tilhæftning i hofteledet

Proksimalt til udsiden af *acetabulum* og *lig. Transversum acetabuli* lige uden for ledlæben, *labrum acetabulare*.

Distalt; fortil ved roden af *collum* langs hele *linea intertrochanterica* og tilstødende del af *femur*. På bagsiden kun halvt ud på *collum*.

b) Benævn kapslens ligamentøse forstærkninger og beskriv ud fra disses forløb den stilling, hvor der er mest, hhv. mindst spændt.

Lig. Iliofemorale, ischiofemorale og *pubofemorale* (og *zona orbicularis*)

De har et skrueformet (proneret) forløb til tilhæftningen på *femoris*. De er således mest spændt ved *ekstension* i hofteledet, og mindst spændt ved *fleksion*.

c) Hvilke muskler forstærker de svage steder i hofteledets kapsel.

m. iliopsoas forstærket det svage sted mellem *lig. Iliofemorale* og *lig. Pubofemorale*

???

23.1 Afgræns knæregionen

proksimalt ved et transversalt plan to fingersbredder over *basis patellae*.

distalt af et plan gennem *tuberositas tibiae*.

23.2 Hvad kaldes hhv. kalveknæ og hjulben på latin?

Kalveknæ = *genu valgum*

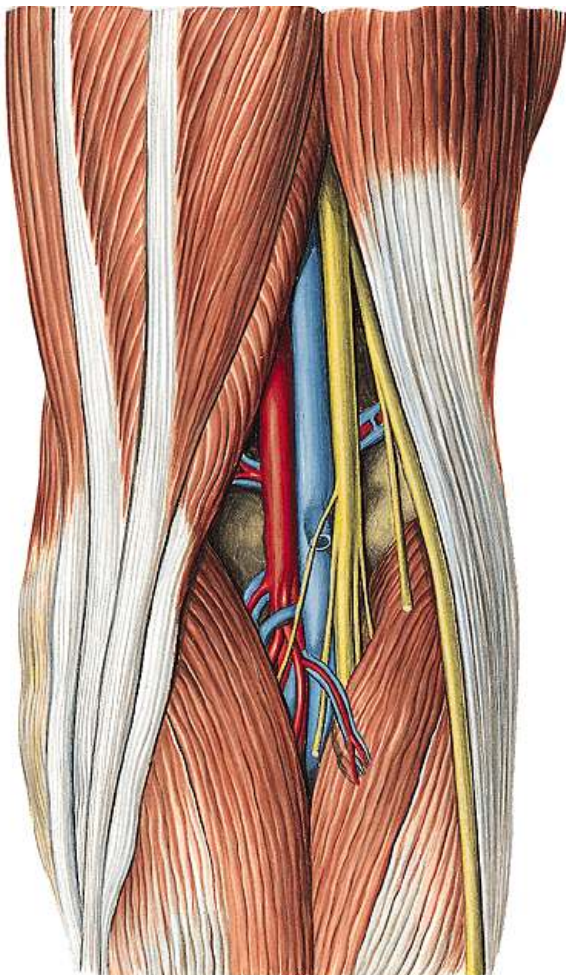
Hjulben = *genu varum*

”Warum springt der hund hinderdurch”

23.3 Afgræns fossa poplitea og benævn indholdet.

Fossa poplitea er et bindevævsrum med en rhombeformet afgrænsning:

Opadtil og lateralt:	insertionsdelen af <i>m. biceps femoris</i>
Opadtil og medialt:	senen fra <i>m. semitendinosus</i>
Nedadtil: Og lateralt:	de to buger af <i>m. gastrocnemius</i> <i>m. plantaris</i>
Loft:	<i>fascia lata</i>
Bund:	<i>facies poplitea femoris</i> , knæledskapslens bagside

Indhold:

n. ischiadicus to endegrene
n. peroneus communis
n. tibialis

vasa poplitea + grene

lnn. popliteales

23.4 Hvilken type led er knæleddet?

Articulatio genus er et ægte, sammensat, modificeret hængselsled.

23.5 Hvordan inddeles knæleddet og hvilke knogle(dele) artikulere i de enkelte dele?

Knæleddet er sammensat bestående af *femoris*, *patella* og *tibia* og inddeles i *pars femoropatellaris*, *pars femorotibialis medialis et lateralis* (leddet anlægges med tre adskilte ledhuler, men smelter tidligt i fosterlivet sammen).

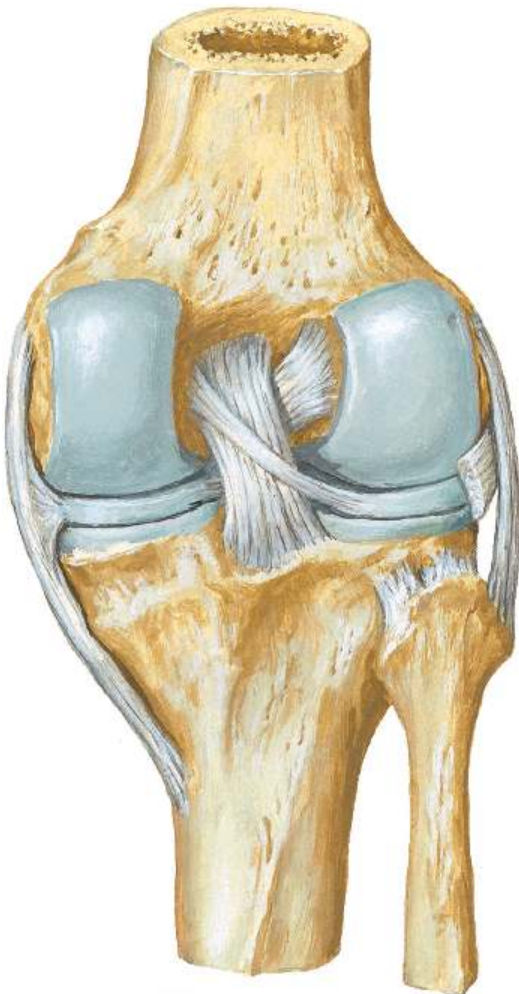
- Pars femoropatellaris

dannes mellem *facies patellaris femoris* (trisseformet med føringsfure) og *facies articularis patellae* (med føringskam), ledbrusken er tyk (op til 6-7 mm på *patella*)

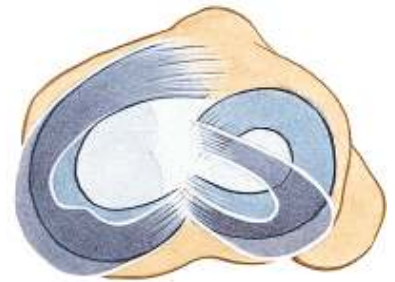
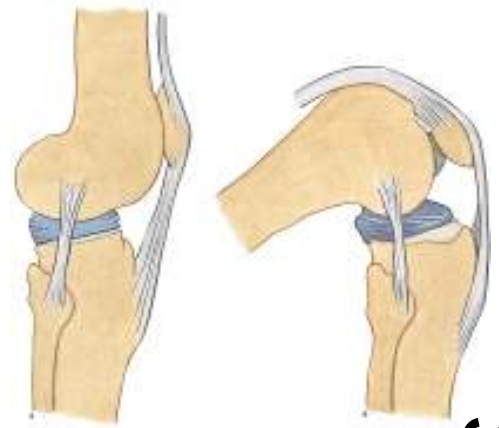
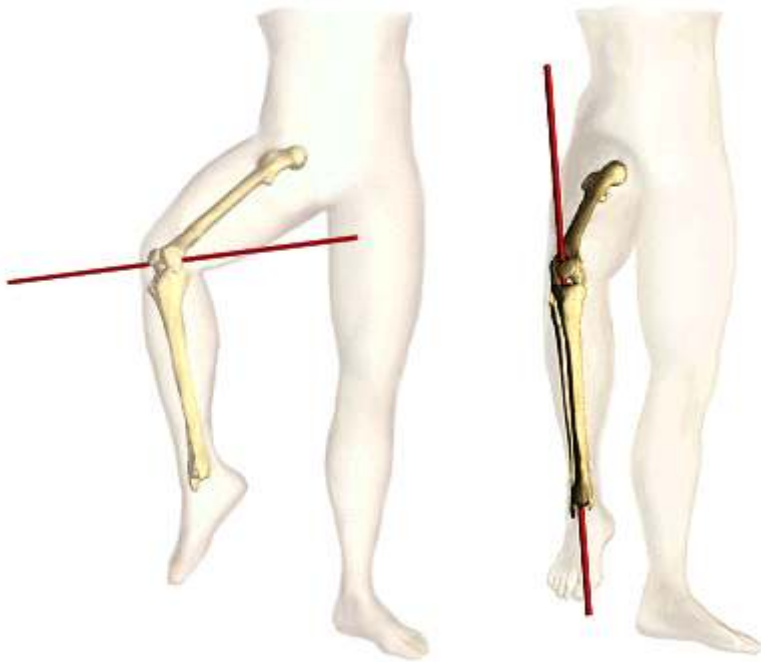
- Pars femorotibialis medialis og pars femorotibialis lateralis

dannes mellem ledhovederne *condylus medialis et lateralis femoris* og ledskålene *facies articularis superiores* på *tibia*.

Fra *tibia* strækker *eminentia intercondylaris* sig artikulerende op i *fossa intercondylaris* på *femoris*. Denne tap er leddets eneste ossøse sikring og er med til at modvirke dislokation fra side til side

23.6 Hvilke bevægelser kan der foretages i knæleddet?*Fleksion-ekstension* 0-135, 0-5*Fleksionsrotation*23.7 Hvorfor dislokeres *patella* lettest i lateral retning, og hvilke anatomiske forhold modvirker dette?

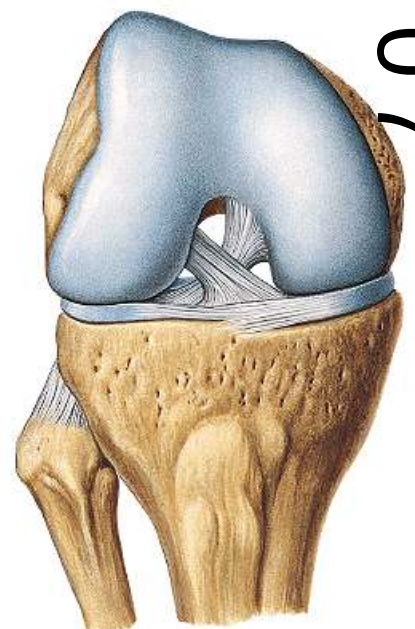
m. quadriceps femoris har en skrå retning i forhold til *femoris* og *patella* har derfor under kontraktion af musklen en tendens til dislokation i lateral retning.

Dislokationen modvirkes dels af *m. vastus medialis* der med sin insertion når langt ned på *patellas* mediale kant. Derudover den prominente laterale femurkondyl og det mediale *retinaculum patellae*.

Desuden leddets ossøse sikring ved *eminentia intercondylaris (tibia)* og *fossa intercondylaris (femur)*.

23.8 Hvad danner hhv. ledhoved og –skål i *partes femorotibiales*?

Hhv. de mediale og de laterale kondyler på *femur* og *tibia*

23.9 Angiv forløb og tilhæftning for de to korsbånd samt hvilke bevægelser de hver især begrænser.

Ligamentum cruciatum anterior er distalt fæstnet til *area intercondylaris anterior* mellem de forreste ender af de to *menisci*. Det er rettet skråt bagud, opad og lateralt mod tilhæftningen på indersiden af den laterale femurkondyl.

Ligamentet forhindrer *bagudglidning* af *femur*.

Ligamentum cruciatum posterior løber fra den bageste del af *area intercondylaris posterior* og til den mediale femurkondyl (fortil på lateralsiden). Det løber således skråt fremad, opad og medalt.

Ligamentet forhindrer *fremadglidning* af *femur*.

Meniskerne...

Meniscus medialis

"udgør et lille segment af en stor cirkel", den hæfter således længst fortil og bagtil på *tibia*.

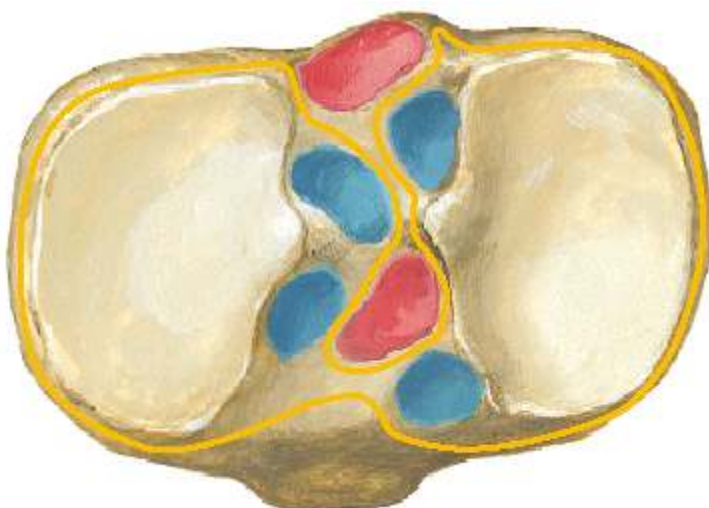
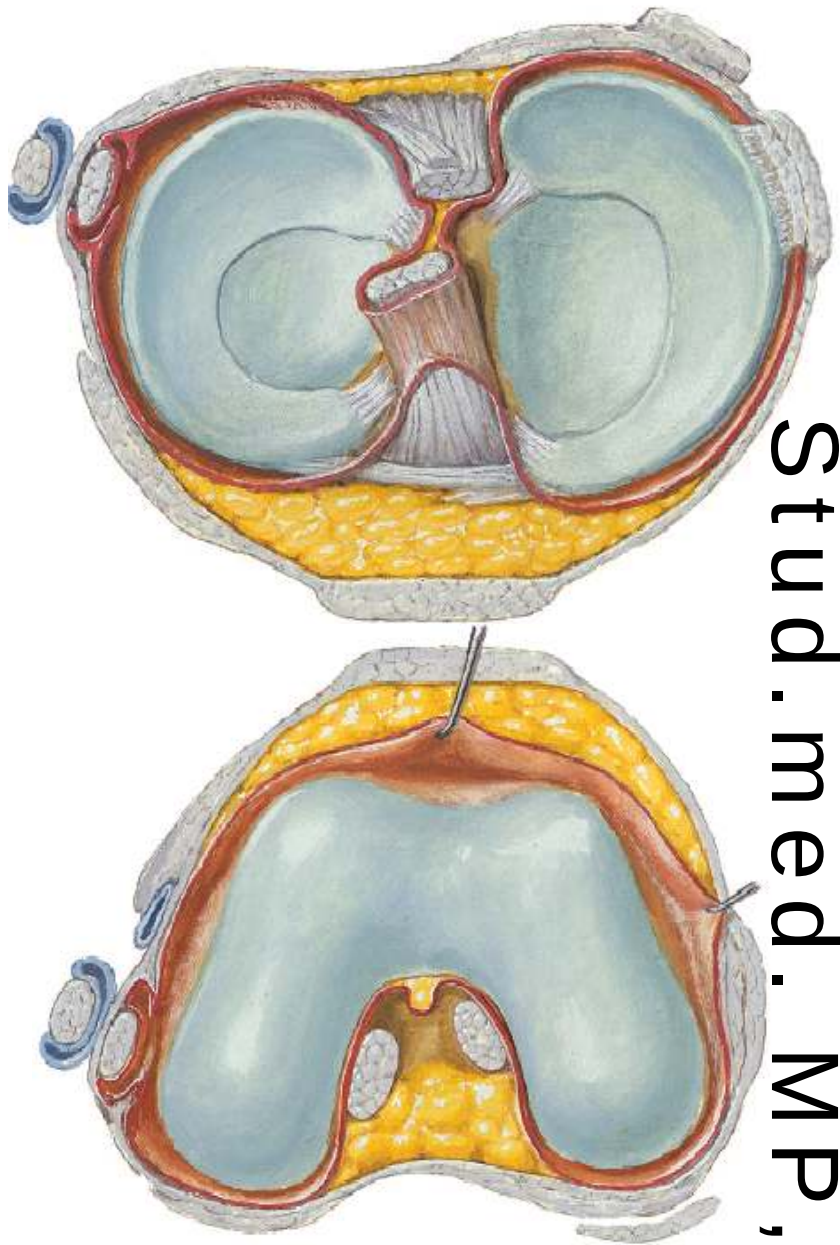
Meniscus lateralis

"udgøre et stort segment af en lille cirkel", den hæfter med begge ender tæt på *eminentia intercondylaris*.

Meniskerne er trekantede på tværsnit med deres perifere basis hæftet til kapslen.

Fortil de to *menisci* forbundet ved *ligamentum transversum genus*.

Meniskerne fordeler trykket og bidrager afgørende til støddæmpningen.

"Mænd Kan Lide Ludere Med Kvalitet".

Tilhæftningerne af korsbånd og menisker på proksimale tibia, nævnt anteriort fra: Mediale menisk, anteriore Korsbånd, Laterale menisk, Laterale menisk, Mediale menisk, posteriore Korsbånd.

23.10 Angiv tilhæftningerne for de kollaterale ligamenter i knæleddet og beskriv deres forløb i forhold til kapsel og menisker?

Ligamentum collaterale tibiale, er et 15 mm bredt fladt bånd. Det udspringer fra ***epicondylus medialis***. Ligamentet deler sig i korte, dybe og lange, overfladiske strøg.

- ***De korte, profunde*** ligger indvævet i kapslen og er distalt fæstnet til medialkanten af ***meniscus medialis*** og til ***condylus medialis tibiae***.

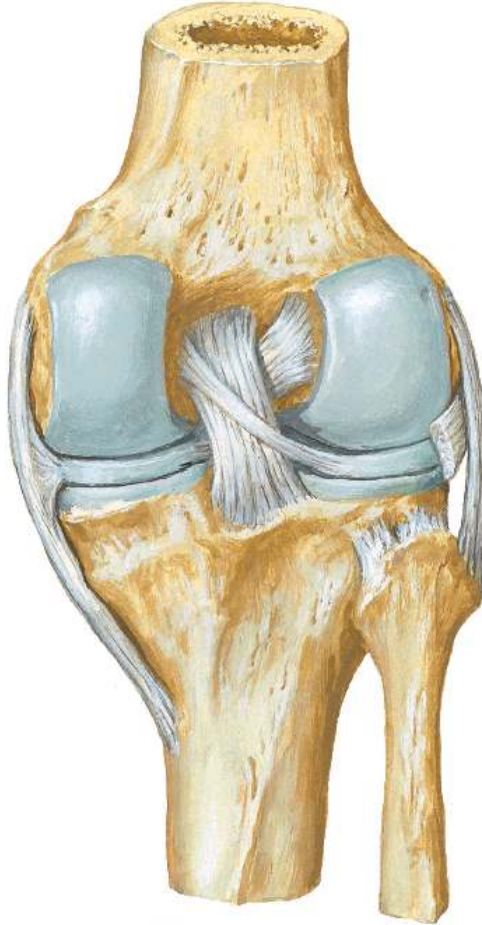
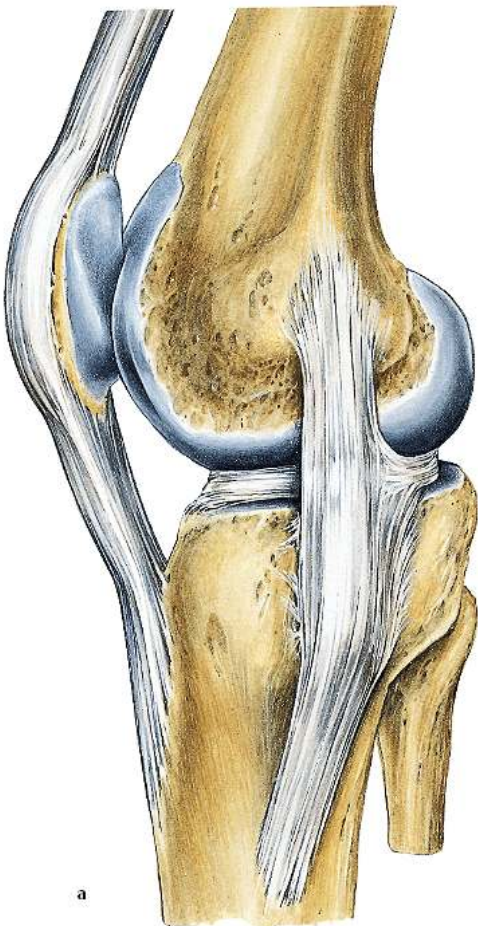
- ***De lange superficielle*** løber over senen fra ***m. semimembranosus*** og hæfter på ***facies medialis tibiae*** 4-5 cm distalt for kondylens ledflade.

Ligamentum collaterale fibulare, er et trindt, strengformet bånd. Proksimalt hæfter det til ***epicondylus lateralis*** og distalt til ***caput fibulae*** (i nær relation til insertionen af ***m. biceps femoris***). Ligamentet løber således frit af kapslen, adskilt fra ***meniscus lateralis*** ved ***popliteussenen***.

Korsbåndene er teknisk set også anlagt som kollaterale ligamenter i det primitive septum mellem de to femorotibialled ...

Ligamenta coronaria er forstærkninger i den dybe del af knæledskapslen. De løber fra den antero-mediale og antero-laterale kant af ***tibia*** bagud-opad for at hæfte på de to ***menisci***

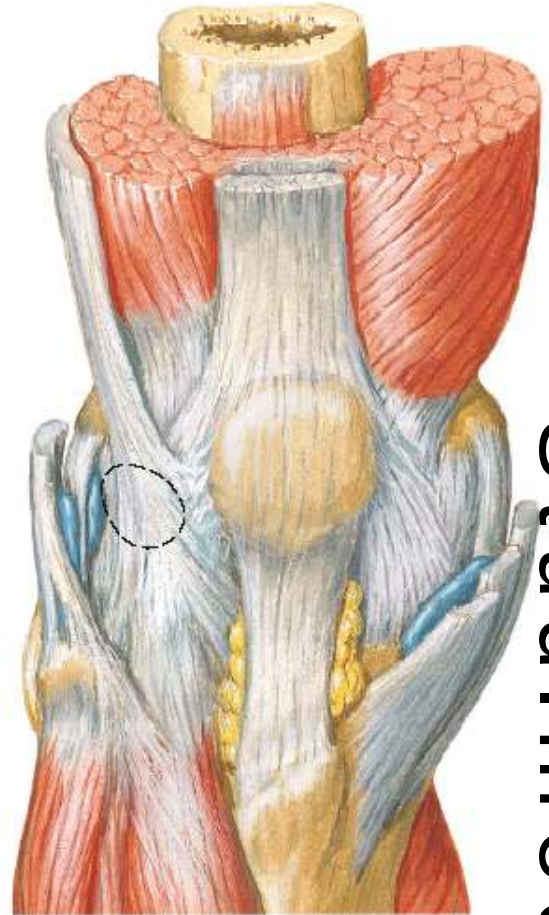
Stud.med. MP, AU 07

23.11 Hvad forstår man ved knæleddets *accessoriske strækkeapparat*?

Det accessoriske strækkeapparat udgøres af de længdeforløbende fibre på hver side af knæskallen og *lig. Patellae*, der forstærker kapslen. De er deriveret fra *m. quadriceps femoris* og de fæstner på den proksimale del af skinnebenskondylerne på hver side af *lig. Patellae*. Ved en tværgående *patellafraktur* kan disse overføre *m. quadriceps femoris* virkning på skinnebenet med ringe kraft.

23.12 Hvilke strukturer forstærker knæleddets kapsel?

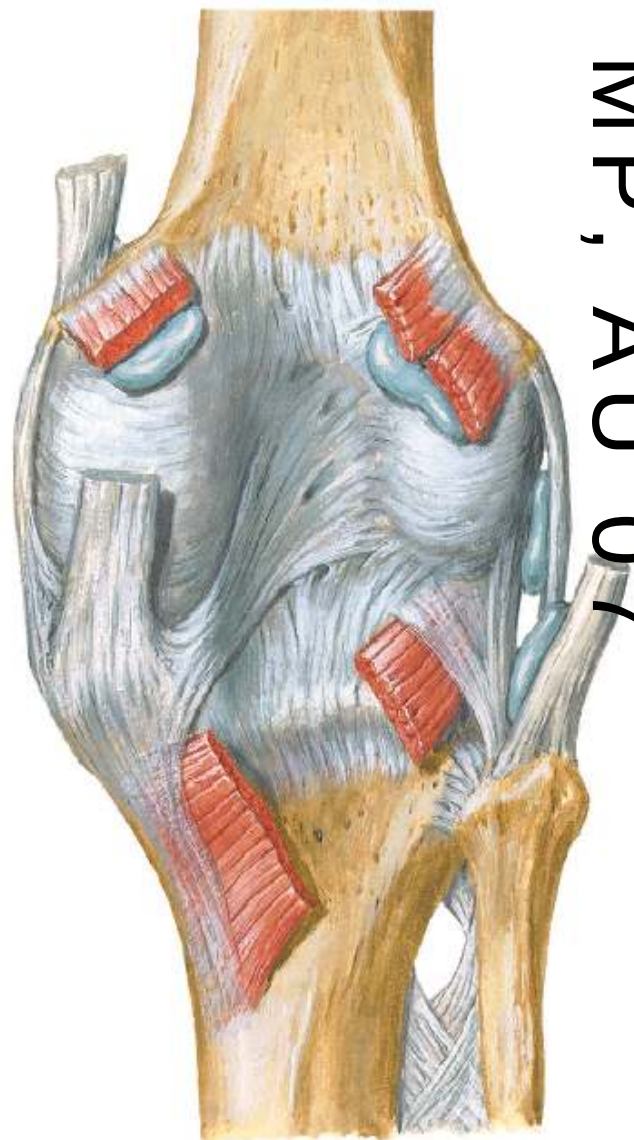
Knæleddets fibøse kapsel forstærkes ved...

Ligamentum patellae er 2-30 cm bredt, 0-5 cm tykt og er stærkt med stor stivhed over for træk. Det spænder mellem *patellae* og *tuberositas tibia*.

Retinaculum patellae mediale et laterale der fra knæskallens siderande hæfter på *epicondyli femoris* og således holder *patellae* tøjret ind mod *facies patellaris femoris*.

Ligamentum politeum obliquum forstærker kapslen på bagsiden, som en recurrent udstråling af *semimebranosus-senen*.

Ligamentum popliteum arcuatum ligeledes på bagsiden, strækker sig bueformet over *popliteussenen* for at fæstne til *apex capitis fibulae*.

23.13 Beskriv "forløbet" af plica synovialis infrapatellaris.

Plica synovialis infrapatellaris er hæftet med spidsen til forkanten af *fossa intercondylaris femoris* og med basis til knæskallens bagflade (under ledfladen) og *area intercondylaris anterior*.

Den indeholder lidt fedtvæv, som nedadtil står i forbindelse med *corpus adiposum infrapatellare*.

23.14 Hvad er corpus adiposum infrapatellaris og plica alaris?

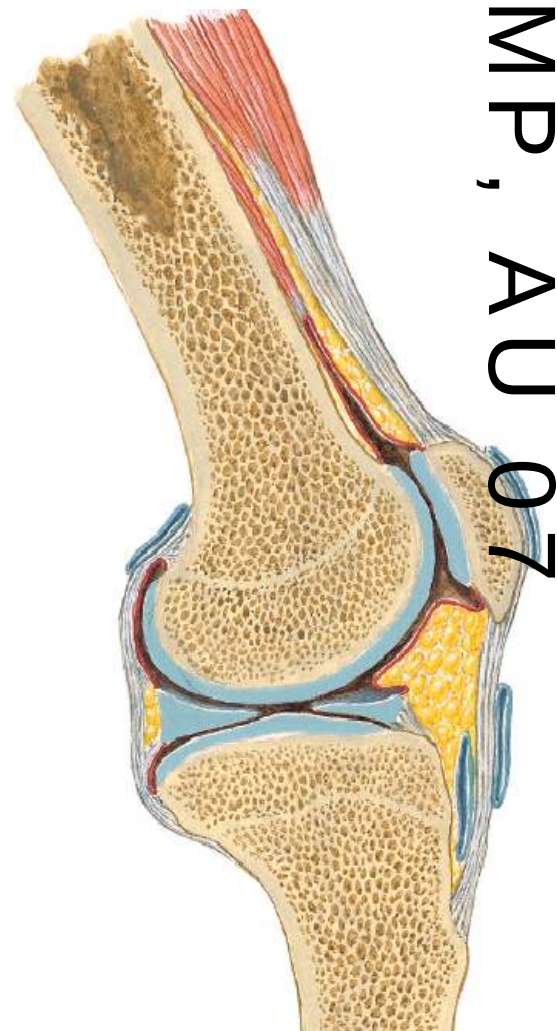
Det er et stort, kileformet fedtpude. Det ligger i vinklen mellem de forreste ledender og *lig. Patellae*. Det ligger mellem synovialismembranen og den fibrøse kapsel. Ved bøjning af knæet suges fedtpuden ind i vinklen og udfylder denne. Bagtil står fedtpuden i forbindelse med *plica synovialis infrapatellaris*.

Plica alaris er en vingeformet fold, der på hver side fra *plica synovialis infrapatellaris* divergerer til knæskallens siderand.

23.15 Hvor findes de største omslagsfolder i knæledet?

Synovialismembranen danner på *femur* ca. 1 cm store omslagsfolder, men på *tibia* kun ganske små omslagsfolder.

Meniskerne dækkes ikke af synovialismembranen, der ellers beklæder "indersiden af den fibrøse kapsel og alle ikke-brusk-beklædte dele af knoglerne" (beklæder også *plica alaris*, *plica infrapatellaris* og de to korsbånd)

23.16 Hvilke bursae findes i knæledet?

bursa suprapatellaris

recessus subpopliteus

bursa m. semimembranosi

bursa subtendinea m. gastrocnemii medialis

ekstrasynoviale bursae:

bursa subcutanea prepatellaris

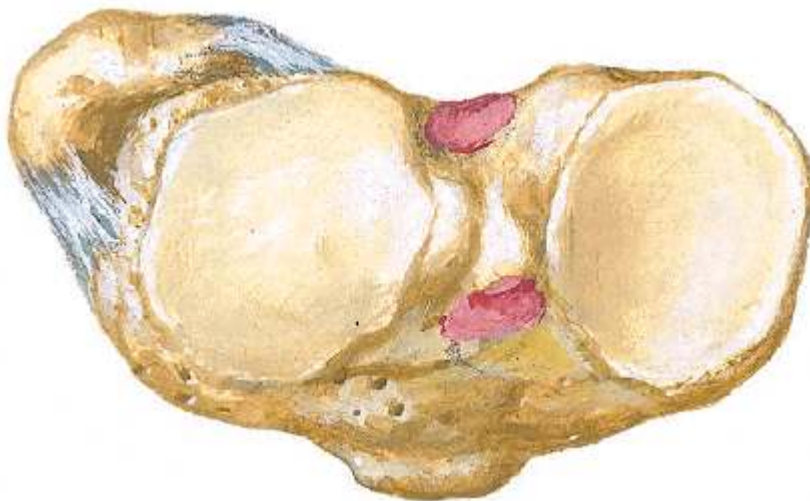
bursa subcutanea infrapatellaris

bursa subcutanea tuberositas tibiae

bursa infrapatellaris profunda

23.17 Beskriv kort *articulatio tibiofibularis*.

Articulatio tibiofibularis er et lille glideled mellem *condylus lateralis tibiae* og *caput fibulae*. Ledkapslen er stram og forstærket på for- og bagsiden (tillader kun små forskydninger)

23.18 Hvad vil det sige at knæet kan overstrækkes og hvilket formål tjener det? Beskriv bevægelsen *femur* foretager under overstrækningen, samt hvilken muskler der kan "låse knæet op".

Ved overstrækning "låses knæet" som en energisparende funktion, hvorved oprejst stilling kan bibeholdes uden aktivering af *m. quadriceps femoris*.

Ved overstrækningen sker der en lille indadrotation af *femoris*, ved at den mediale femurkondyl rammer en lille kam (lige foran *fossa intercondylaris*) på den forreste del af den mediale tibialledflade, hvorved femur tvinges i indadrotation (ved stationær *tibia*)

m. popliteus kan med sin skrå trækretning dreje *femur* udad og dermed låse op for knæet.

23.19 Hvilke muskler kan foretage hhv. *fleksion, ekstension og rotation* i knæleddet?

22.A Eksamensopgaver

a) Figuren viser den proksimale flade af condyli tibiae. Indtegn og angiv tilhæftningerne af

- 1) Meniscus med.
- 2) Meniscus lat.
- 3) Lig. Cruciatum ant.
- 4) Lig. Cruciatum post.

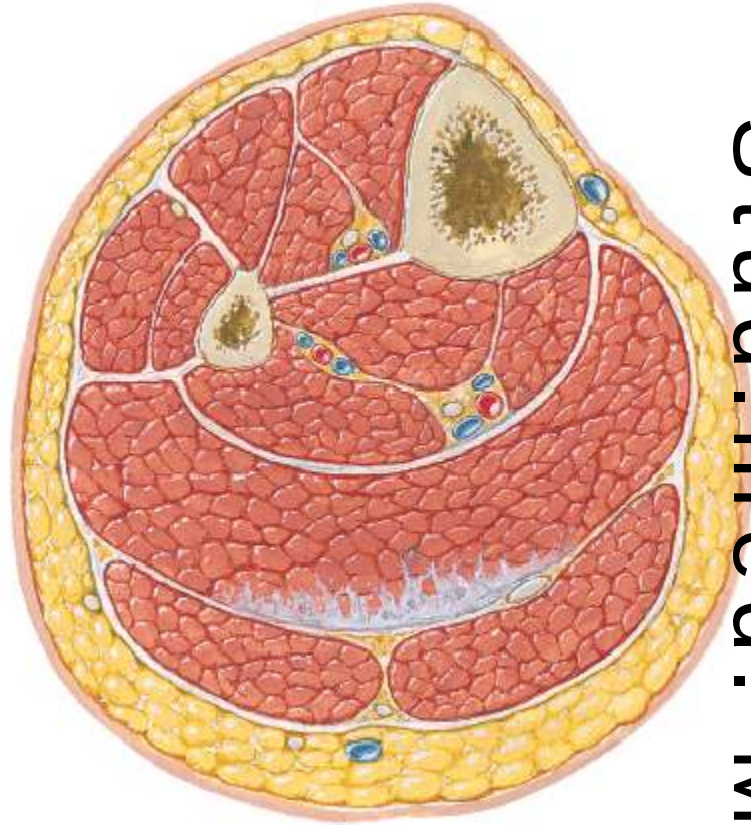
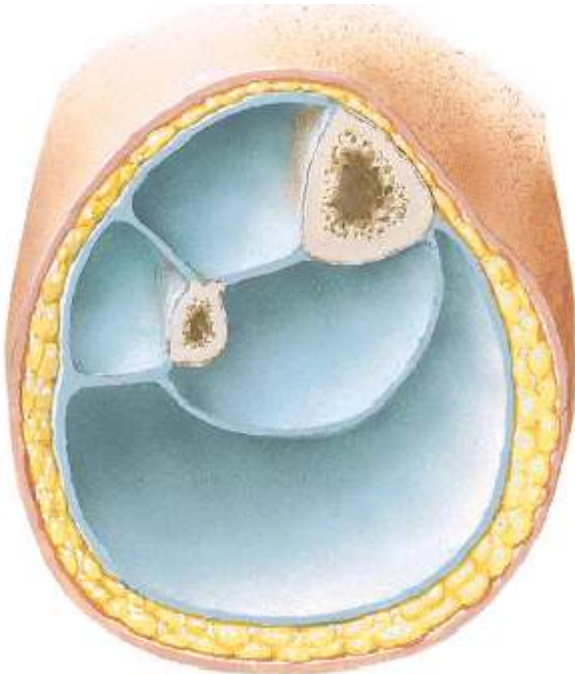
b) Hvilke strukturer hæfter til hhv. mediale og laterale minisk?

24.1 Hvis det hydrostatiske tryk i venerne bliver for stort kan det medføre at der trænger for meget væske ud af kapillærerne (ødem). Des lavere venen befinder sig i forhold til hjertet, des større er det hydrostatiske tryk og des større er risikoen for ødem. Hvordan forsøger kroppen at undgå et stort hydrostatisk tryk i benets vener?

Ved den kraftige *fascia cruris* der omslutter underbenets muskulatur. Fascien er hæftet til de subcutane områder af knoglerne (*tibia!?*) samt ved *septa intermuscularia anterius* og *posterius* til *fibula*.

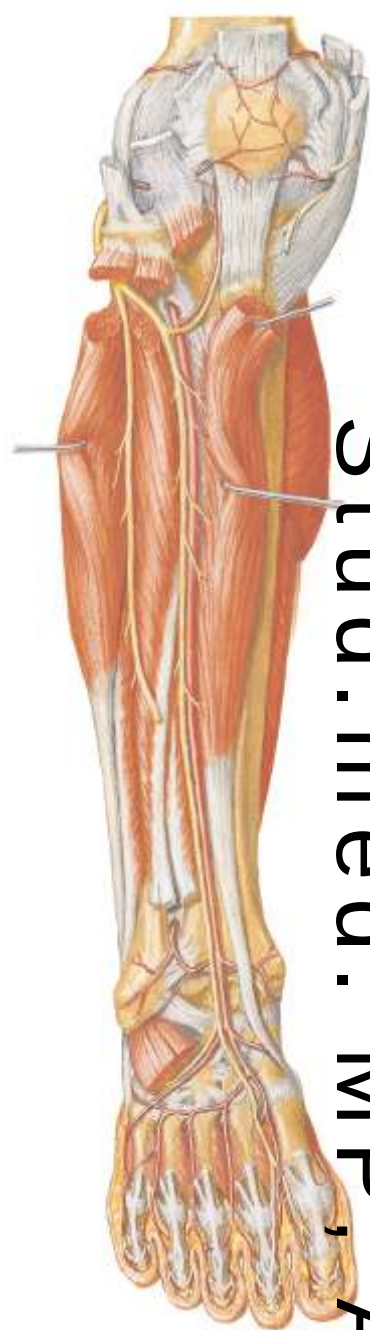
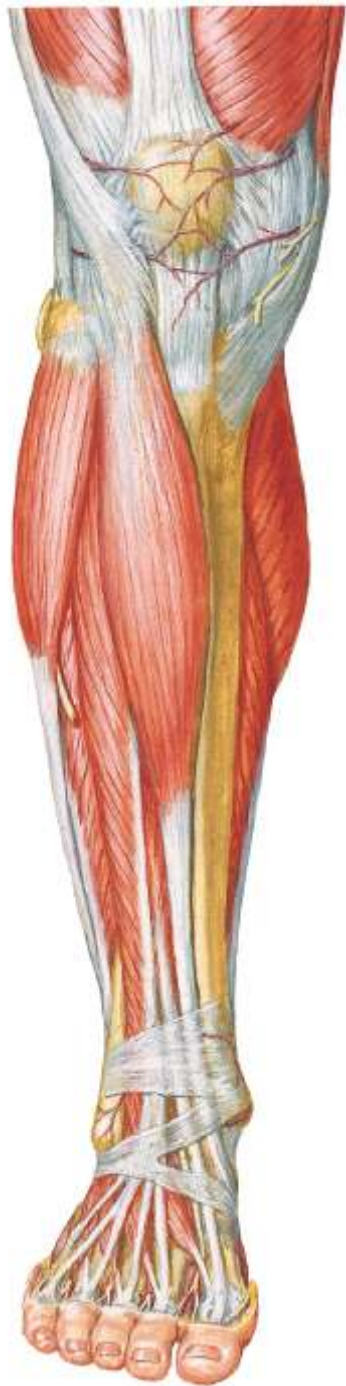
24.2 Hvordan afgrænses ekstensorlogen på crus?

den osteofibrøse ekstensorloge begrænses fortil af *fascie cruris*, medialt af *facies lateralis tibia*, bagtil af *membrana interossea*, bagtil og lateralt *fibula* og *septum intermusculare anterius*.

24.3 Angiv udspring, insertion og innervation for musklerne i underbenets forreste muskelgruppe.

Muskler	Udspring	Insertion	Innervation
<i>m. tibialis anterior</i>	<i>Tibias</i> lateralfade + tilstødende del af <i>membrana interossea</i> + proksimale del af <i>fascia cruris</i>	Medialfladen af <i>os cuneiforme mediale</i> og <i>basis ossis metatarsalis</i>	<i>n. peroneus profundus</i>
<i>m. extensor hallucis longus</i>	<i>Membrana interossea</i> + smalt område af <i>fibula</i>	<i>Storetåens</i> yderstykke	
<i>m. extensor digitorum longus</i>	<i>Condylus lateralis tibiae</i> + proksimale del af <i>fibula</i> og <i>membrana interossea</i>	De fire laterale tæer i en svagt udviklet <i>ekstensoraponeurose</i>	
<i>m. peroneus tertius</i>	I fortsættelse af <i>m. extensor digitorum longus</i>	Forsalfladen af <i>basis ossis metatarsalis V</i>	

Stud.med. MP, AU 07

24.4 Beskriv tilhæftning og kulissedannelse for de to ekstensorretinakler på crus.

Retinaculum musculorum extensorum superius

3 cm bred forstærkning i *fascia cruris* mellem de nederste dele forkanterne på underbensknoglerne. Retinaklet nedbinder extensor-senerne, men danner kun kulisse for *m. tibialis anterior*.

Retinaculum musculorum extensorum inferius

Y-formet, udspringende omkring *sinus tarsi* med de to *crura* divergerende medalt. Kar og nerver passerer dybere end senerne, men kulisserne inddeles medalt fra:

1. *kulisse: m. tibialis anterior*
2. *kulisse: m. extensor hallucis longus*
3. *kulisse: kar og nerver til dorsum pedis*
4. *kulisse: m. extensor digitorum longus og m. peroneus tertius*

24.5 Benævn indholdet i kulisserne i retinaculum musculorum inferius.

24.6 Afgræns peronerlogen på crus.

Peronerlogen ligger på lateralsiden af *crus* og begrænses af
Lateralflden af *fibula* (medalt)
Septum intermusculare anterius (fortil)
Septum intermusculare posterius (bagtil)
Fascia cruris (superficielt)

24.7 Angiv udspring, insertion og innervation for de to muskler i underbenets *fibulare* muskelgruppe.

Muskler	Udspring	Insertion	Innervation
<i>m. peroneus longus</i>	- <i>Caput fibulae</i> - proksimale del af <i>fibula</i> 's lateralflade - tilstødende del af <i>fascia cruris</i>	<i>Tuberositas ossis metatarsalis I</i> + tilstødende del af plantarfladen på <i>os cuneiforme mediale</i>	<i>n. peroneus superficialis</i>
<i>m. peroneus brevis</i>	Distale del af <i>fibula</i> 's lateralflade + <i>septa intermuscularia</i>	<i>Tuberositas ossis metatarsalis V</i>	

Stud.med. MP, AU 07

24.8 Beskriv forløbet af senerne fra *m. peroneus longus* og *m. peroneus brevis*.

m. peroneus longus: Insertionssenen følger *peroneus brevis* senen ned bag den laterale malleol (liggende bag senen) løbende på lateralfladen af *calcaneus* til *trochlea peronealis*. Senen krydser ned i *planta* i furen på *os cuboideum* (bundet ned af *lig. Plantare longum*). Senen krydser *planta* fra lateral- til medialsiden og insererer sig på *tuberositas ossis metatarsalis I* og den tilstødende del af *os cuneiforme mediale*.

m. peroneus brevis: senen ligger som før nævnt i furen på bagsiden af malleolen og foran *peroneus longus* senen. Den løber frem på lateralfladen af *calcaneus* oven over *trochlea peronealis* og insererer sig på *tuberositas ossis metatarsalis V*.

24.9 Beskriv *retinaculum musculorum peroneorum superius et inferius*.

Retinaculum musculorum peroneorum superius et inferius.

Det superiore spænder sig fra bagsiden af den laterale malleol til *calcaneus* laterale flade. Den danner en enkelt kulisse for de to sener.

Det inferiore ligger længere fortil og udgør en 8-talsformet slynge, med midtpunktet nedbundet til *trochlea peronealis*. Der dannes her to kulisser til de to sener.

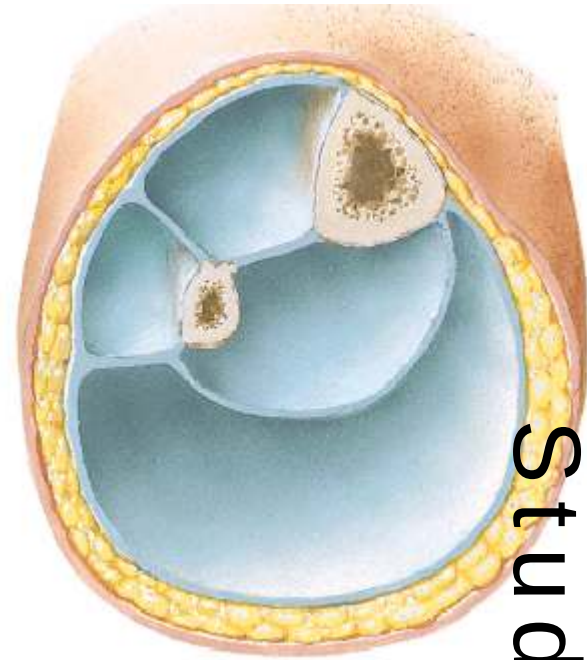

24.10 Afgræns såvel den dybe som den overfladiske flexorloge på crus.

”den dybe” *fleksorloge* ligger mellem *membrana interossea* og *det dybe blad af fascia cruris*, med bagfladerne af *tibia* og *fibula* hhv. medalt og lateralt.

”den overfladiske” afgrænses af det dybe blad af *fascia cruris* (med selve fascien bagtil)

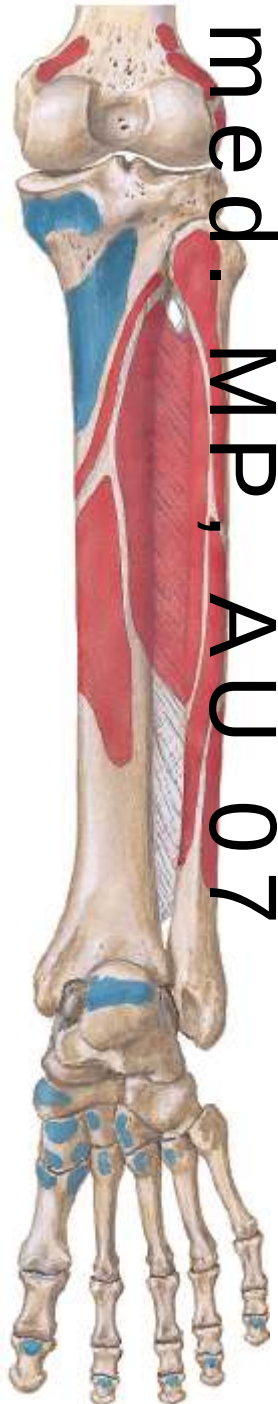
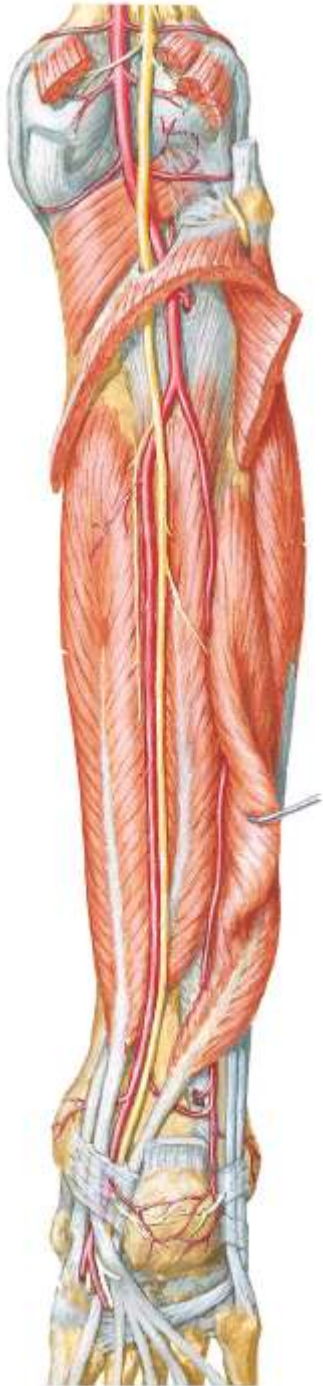

24.11 Angiv udspring, insertion og innervation for musklerne i underbenets bageste muskelgruppe.

Muskel	Udspring	Insertion	Innervation
<i>m. triceps surae</i>			<i>n. tibialis</i>
- <i>m. gastrocnemius</i>	Caput mediale: <i>Femur</i> lige bag ved <i>tuberculum adductorium</i> og tilstødende del af <i>facies poplitea</i> Caput laterale: <i>Condylus lateralis femoris</i> lige oven over <i>epicondylus lateralis</i> og fra <i>facies poplitea</i>.	Bred, fælles aponeurose, der når højt op på musklens profunde flade. Aponeurosen forenes distalt med senen af <i>m. soleus</i> i <i>Achillesenen</i> <i>Achillesenen</i> insererer med en let udbredning på <i>tuber calcanei</i>.	
- <i>m. soleus</i>	- <i>Linea m. solei</i> på <i>tibia</i> - Proximale del af <i>fibulas</i> bagflade - stor senebue mellem de to knogler - dyb udspringsaponeurose	Insertionsaponeurose, der går højt op på musklens superficielle flade. Et stykke under midten af <i>crus</i> forenes den med <i>m. gastrocnemius</i> og danner <i>tendo calcaneus</i> (<i>Achilles</i>)	
<i>m. plantaris</i>	Lige under <i>caput laterale m. gastrocnemii</i>	<i>Tuber calcanei</i>	
<i>m. popliteus</i>	Lateralfladen af <i>condylus lateralis femoris</i> under <i>epicondylus lateralis</i>	<i>Tibias</i> bagflade lige proksimalt for <i>m. soleus</i> ' udspring.	
<i>m. flexor hallucis longus</i>	<i>Fibulas</i> ' bagflade	Plantarfladen af <i>basis</i> af storetåens yderstykke.	
<i>m. flexor digitorum longus</i>	<i>Tibia</i> 's bagflade, distalt for <i>linea m. solei</i> .	<i>Bases</i> af de 4 laterale tæers yderstykker.	
<i>m. tibialis posterior</i>	Bagfladen af <i>membrana interossea</i> + tilstødende af bagfladerne på knoglerne.	<i>Tuberositas ossis navicularis</i> + senesnipper radierende herfra til insertion bl.a. på <i>ossa cuneiformia</i> .	

Stud.med. MP, AU 07

Stud.med. MP, AU 07

24.12 Beskriv *retinaculum musculorum flexorum*.

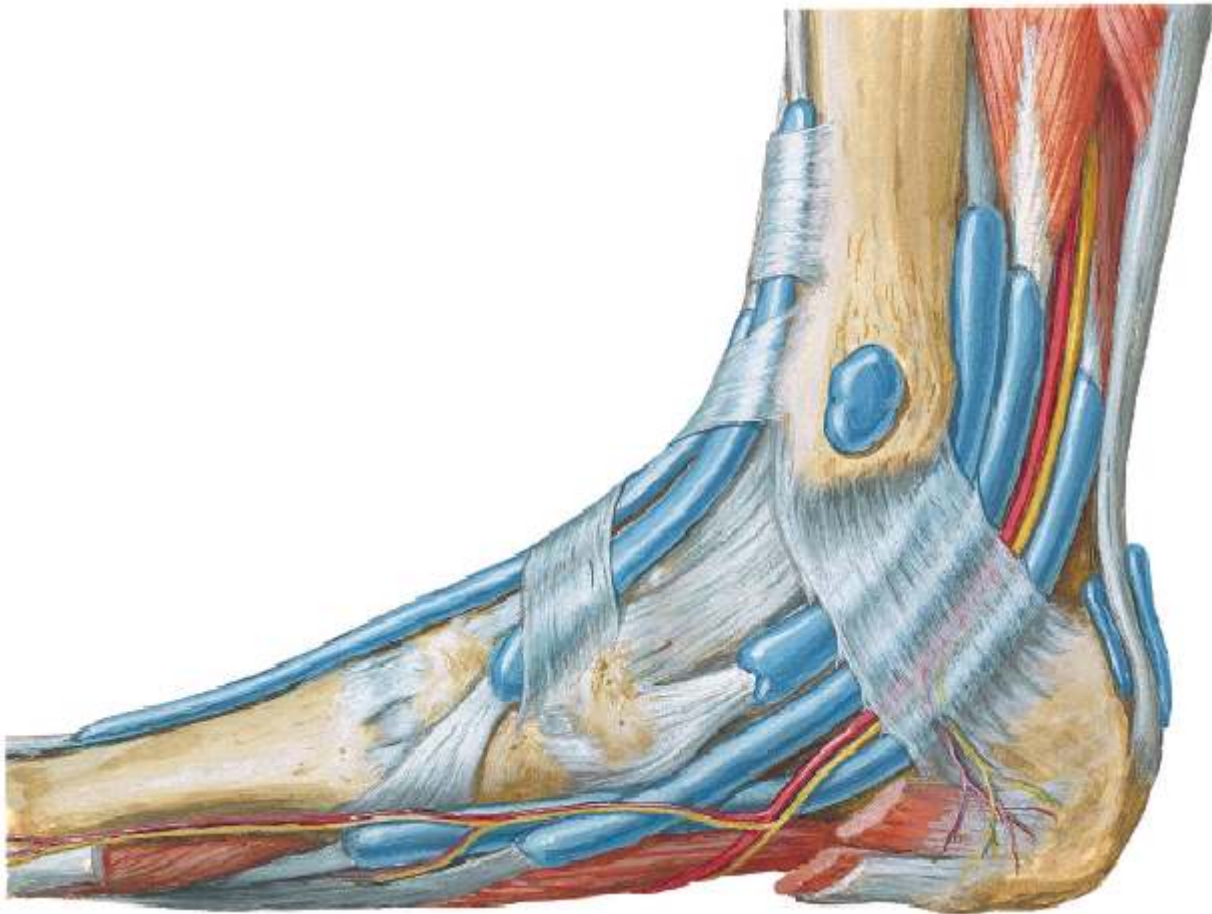
Det er en bred forstærkning i *fascia cruris*, fra bagkanten af *malleolus medialis* til medialfladen af *calcaneus*. Fra den dybe side strækker der sig *septa* ind til *talus* og *calcaneus* og *lig. Deltoideum* under dannelse af 3 osteofibrøse kulisser. Superficielt ligger en fibrøs loge til kar og nerver.

Antero-posteriort fra indeholder *retinaklet*.

1. kulisse: *m. tibialis posterior*
2. kulisse: *m. flexor digitorum longus*
3. kulisse: kar og nerver til *planta pedis*
4. kulisse: *m. flexor hallucis longus*

Huskeregel:

Tib-Dig-VAN-Hal

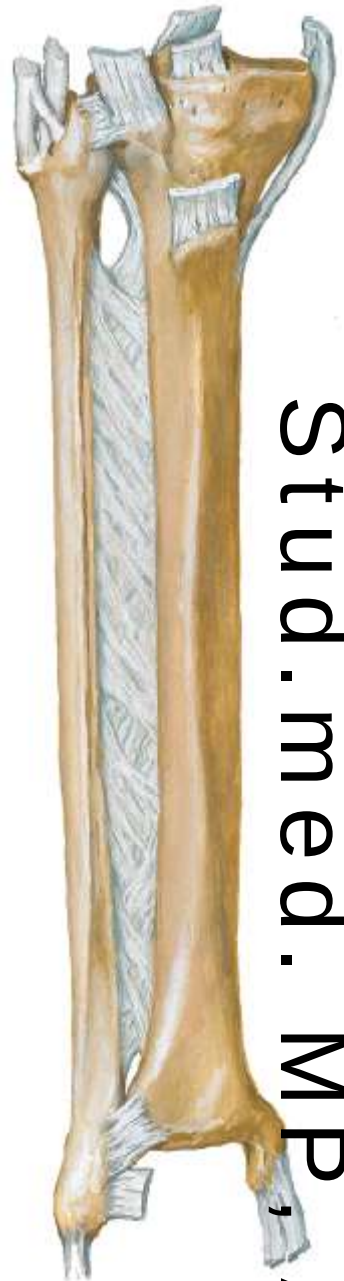
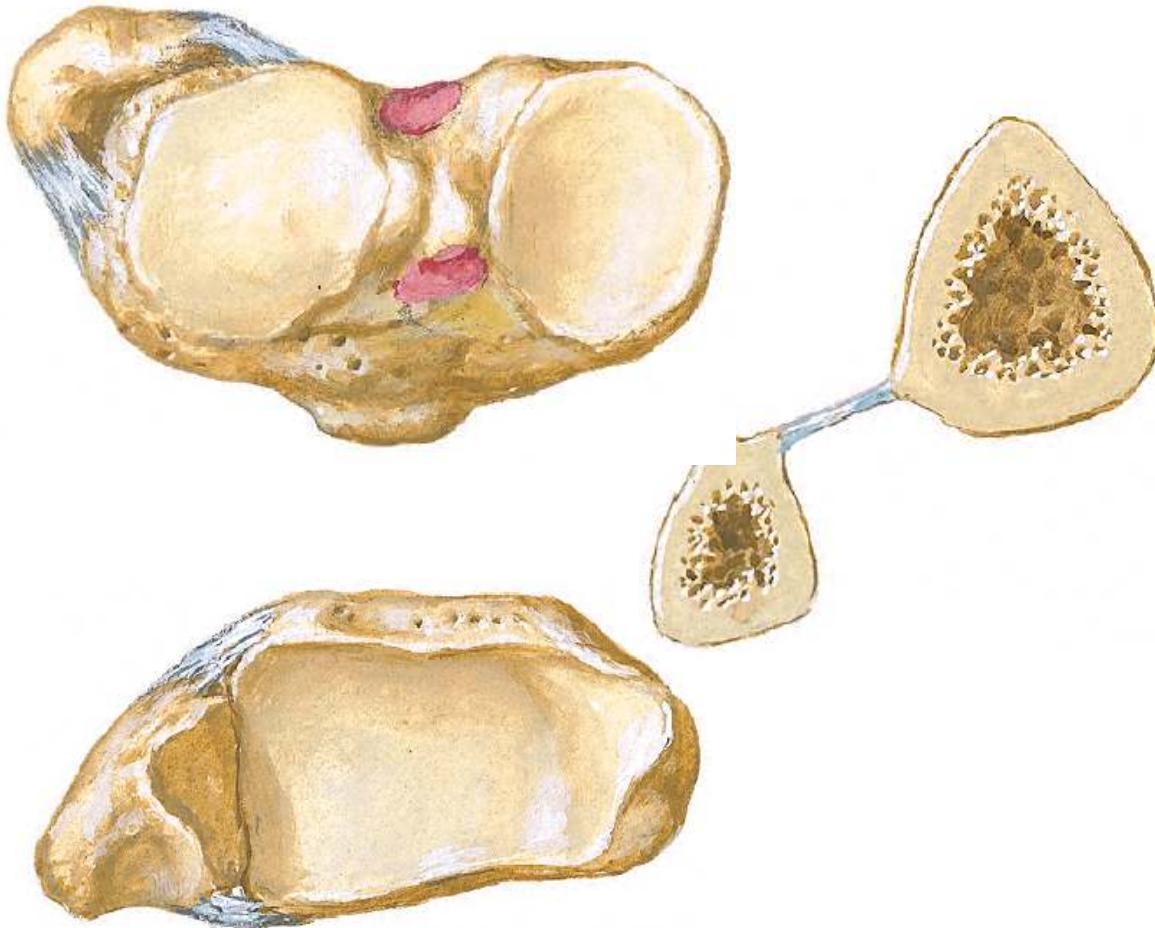

24.13 Hvilke led indgår i ledforbindelsen imellem underbenets knogler, og hvad type led er der tale om?

Articulatio tibiofibularis er et ægte, enkelt glideled, mellem *caput fibulae* og *condylus lateralis tibiae*. Kapslen er forstærket fortil og bagtil og tillader kun små glidebevægelser.

Syndesmosis tibiofibularis består af *membrana interossea*, der er udspændt mellem de to knogleskafter, og *ligg. Tibiofibularia* (*anterius, interosseus* og *posterius*), der holder de to ender sammen.

Stud.med. MP, AU 07

24.A Eksamensopgaver

- a) **Nævn i rækkefølge forfra-bagtil de muskelsener og kar der løber bag mediale malleol.**

Tib-Dig-VAN-Hal

- b) **Hvilke ossøse fremspring på fodrodsknoglerne har senen fra m. flexor hallucis longus relation til?**

Først ligger senen i en fure midt på *extremitas distalis*, dernæst en på *processus posterior tali* og under *sustentaculum tali*, før den når sin insertion på plantarfladen af *basis* af *storetåens yderstykke*

25.1 Hvor går grænsen imellem foden og crus?

Transversalt plan to fingersbredder over spidsen af *malleolus medialis*.

25.2 Angiv udspring, insertion og innervation for *m. extensor digitorum brevis*.

m. extensor digitorum brevis

Udspring: lateralt fra *calcaneus*' dorsalflade

Insertion:

Storetåen: dorsalt på *basis af storetåens grundstykke*
2., 3. og 4. tå: forener sig med lateralsiden af den
 tilsvarende lange ekstensorsene ud for *basis af grunstykket*.

Innervation: *n. peroneus profundus*

25.3 Benævn lagene i den centrale loge i *planta pedis*

aponeurosis plantaris

m. flexor digitorum brevis

m. quadratus plantae

mm. lumbricales

...???

25.4 Beskriv tilhæftningen af *aponeurosis plantaris*.

Den strækker sig fra *processus medialis et lateralis tuber calcanei* proksimalt.

Til siderne er den bundet ned af et mediant og et lateralt *marginalt septum*, adskillende den centrale loge fra den mediale og laterale.

Fortil breder aponeurosen sig ud i 5 snipper til tærne. Snipperne deler sig i overfladiske og dybe fibre. De overfladiske ender i fodbaldens kraftige læderhud, bundet sammen af et *lig. Metatarsale transversum superficiale*. De dybe fibre danner en serie sagittale septa, 2 for hver tå.

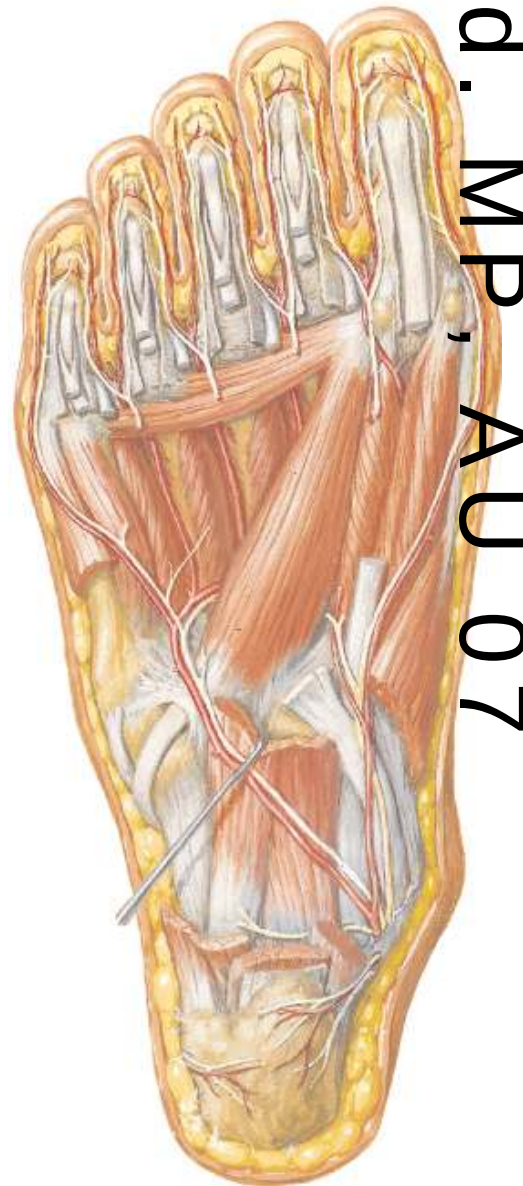
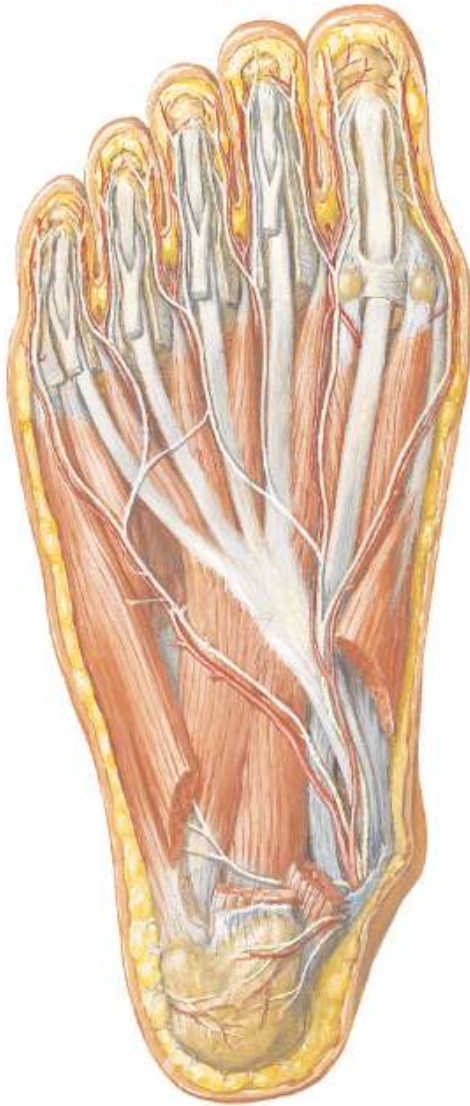
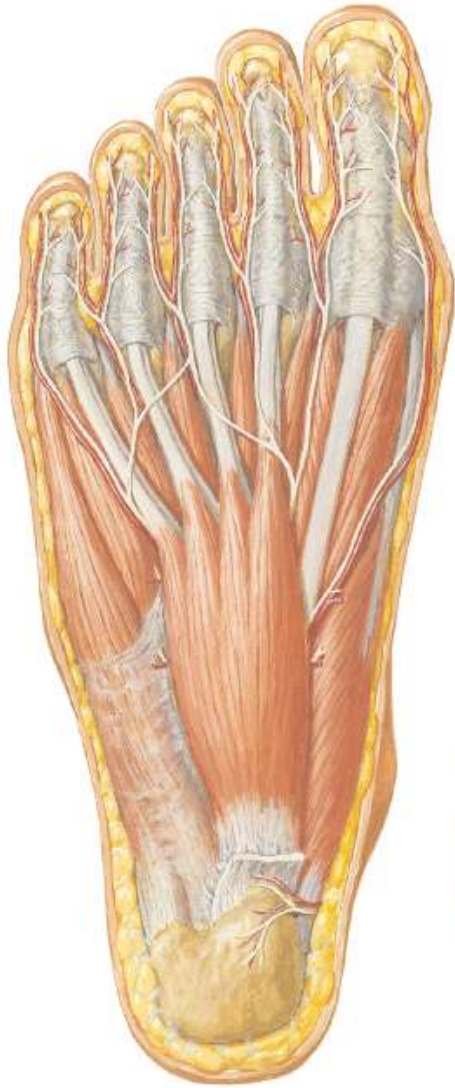
Stud.med.MP, AU 07

25.5 Angiv udspring, insertion og innervation for fodsålens muskler.

Muskel	Udspring	Insertion	Innervation
- Storeråens loge			
<i>m. abductor hallucis</i>	Forkanten af <i>fleksorretinaklet</i> og medialsiden af <i>tuber calcanei</i>	Mediale side af <i>basis af storetåens grundstykke</i> og det mediale sesamben	<i>n. plantaris medialis</i>
<i>m. flexor hallucis brevis</i>	Flere snipper fra <i>ossa cuneiformia</i> og <i>lig. Plantare longum</i>	Senet via storetåens sesamben på hver side af basis af storetåens grundstykke	<i>n. plantaris medialis</i>
<i>m. adductor hallucis</i>	<i>Caput obliquum:</i> Fra <i>peroneus longus-senens</i> fibrøse skede <i>Caput transversum:</i> <i>Lig. Metatarsale transversum profundum</i> med en snip ud for hvert af de laterale metatarsofalangelled	Det laterale sesamben og på basis af storetåens grundstykke	<i>n. plantaris lateralis</i>
- centrale loge			
<i>m. flexor digitorum brevis</i>	Forsiden af <i>tuber calcanei</i> og den bageste del af <i>aponeurosis plantaris</i>	I fire buger der fortsætter i lige så mange sener; hver insererer sig med to snipper på siderne af de fire laterale tæers mellemstykker	<i>n. plantaris medialis</i>
<i>m. quadratus plantae</i>	To hoveder fra <i>processus medialis et lateralis tuber calcanei</i>	Laterale rand og profunde flade af <i>m. flexor digitorum longus' insertionssene.</i>	<i>n. plantaris lateralis</i>
<i>mm. lumbricales</i>	Medialsiden af <i>m. flexor digitorum longus'</i> fire sener + nabosenen.	Medialsiden af <i>basis på grundphalanx II-V</i>	<i>m. lumbricalis I:</i> <i>n. plantaris medialis</i> <i>II, III, IV:</i> <i>n. plantaris lateralis</i>
- Lilletåens loge			
<i>m. abductor digiti minimi</i>	<i>Tuber calcanei</i> og fra <i>aponeurosis plantaris</i>	Laterale side af <i>basis af lilletåens grundstykke</i>	<i>n. plantaris lateralis</i>
<i>m. flexor digiti minimi brevis</i>	<i>Basis ossis metatarsalis V</i>	På lateralsiden af <i>lilletåens grundstykke</i>	<i>n. plantaris lateralis</i>
- spatia interossea			
<i>mm. interossei dorsales</i>	Metatarsalknoglernes skaft	Løber plantart for for grundledenes transversale akser for at hæfte sig på <i>bases af tæernes grundstykker.</i> <i>Dorsales</i> hæfter konvergent <i>Plantares</i> hæfter divergent	<i>n. plantaris lateralis</i>
<i>mm. interossei plantares</i>			<i>n. plantaris lateralis</i>

Stud.med.MP, AU 07

25.6 Hvad forstår man ved en hammertå, og hvilke muskler forhindrer normalt dens opståen?

Kraftig dorsifleksion af grundledet og en lige så kraftig plantarfleksion af mellem- og yderled.

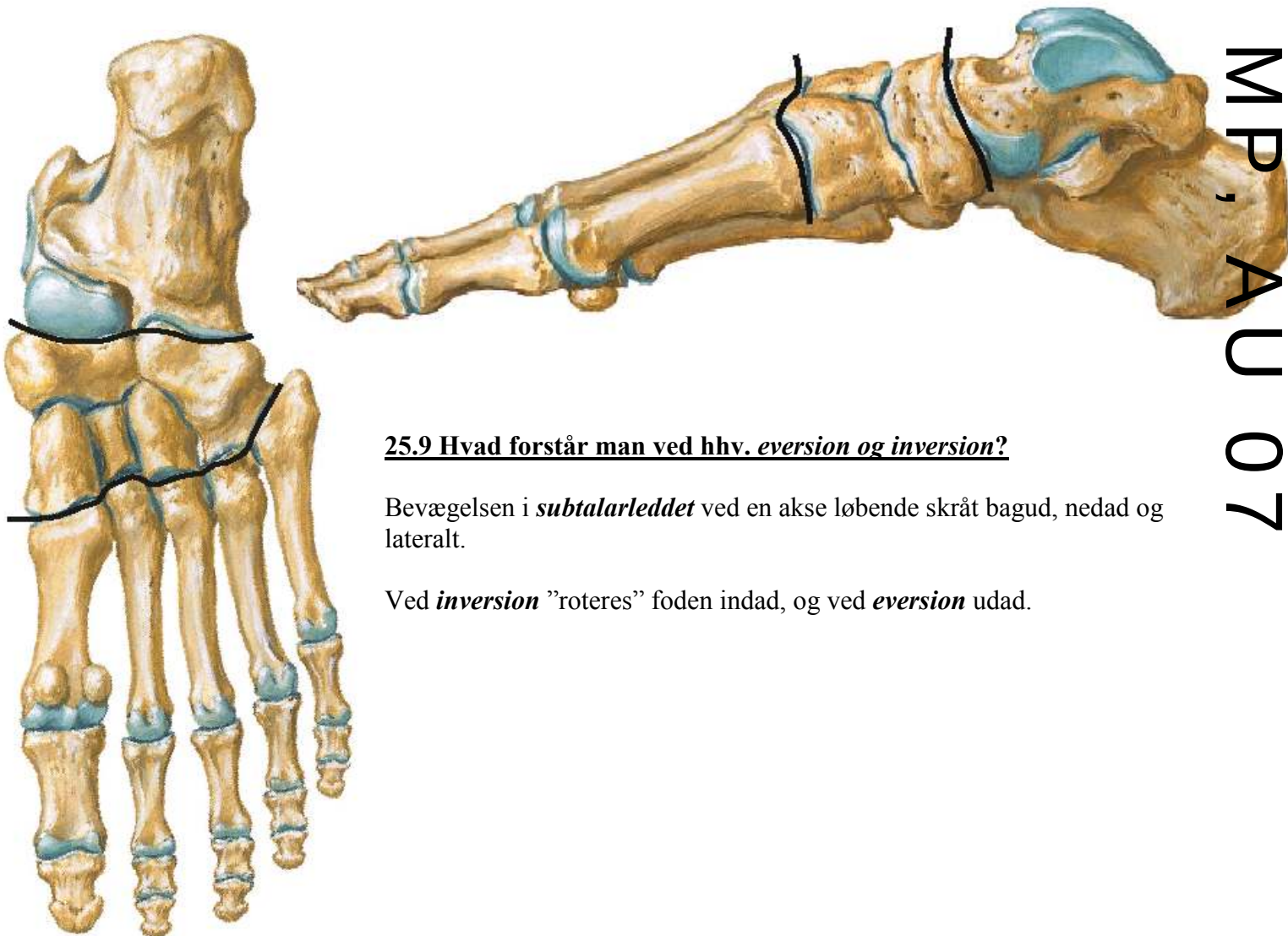
mm. interossei sikrer normalt strækningen af tærne.

25.7 Hvad er den største forskel på lig. Metatarsale transversum profundum og lig. Metacarpale transversum profundum?

På foden stækker det sig fra 1. til 5. stråle, hvorimod det på hånden mangler mellem 1. og 2. tå.

25.8 Hvilke led indgår i "fodleddet" og hvilke typer led er der tale om?

<i>Articulatio talocruralis</i>	ægte, sammensat hængselsled mellem <i>trochlea tali</i> og <i>tibia</i> + <i>fibula</i>
<i>Articulatio subtalaris</i>	ægte, kombineret drejeled mellem <i>calcaneus</i> og <i>talus</i>
<i>Articulationes intertarseae</i>	små glideled mellem fodrodsknoglerne.
<i>Articulationes tarsometatarsales</i>	små glideled mellem den distale række fodrodsknogler og mellemfodsknogler.

25.9 Hvad forstår man ved hhv. eversion og inversion?

Bevægelsen i *subtalarleddet* ved en akse løbende skråt bagud, nedad og lateralt.

Ved *inversion* "roteres" foden indad, og ved *eversion* udad.

25.10 Beskriv ledhoved- og skål i *articulatio talocruralis*.

Ledhovedet dannes af *trochlea tali*.

Den gaffelformede ledsål er formet efter *trochlea* og dannes af *tibia* (to ledflader) og *fibula*.

25.11 Beskriv såvel kapsel- som ligamentforhold i *articulatio talocruralis*.

Den fibrøse kapsel er tynd og slap fortil og bagtil, men er stærk og stram på siderne. Kapslen hæfter fortil på *tibia* 0,75 cm fra bruskranden og på *talus* midt på *collum*. På bagsiden hæfter den tæt ved bruskranden på begge knogler.

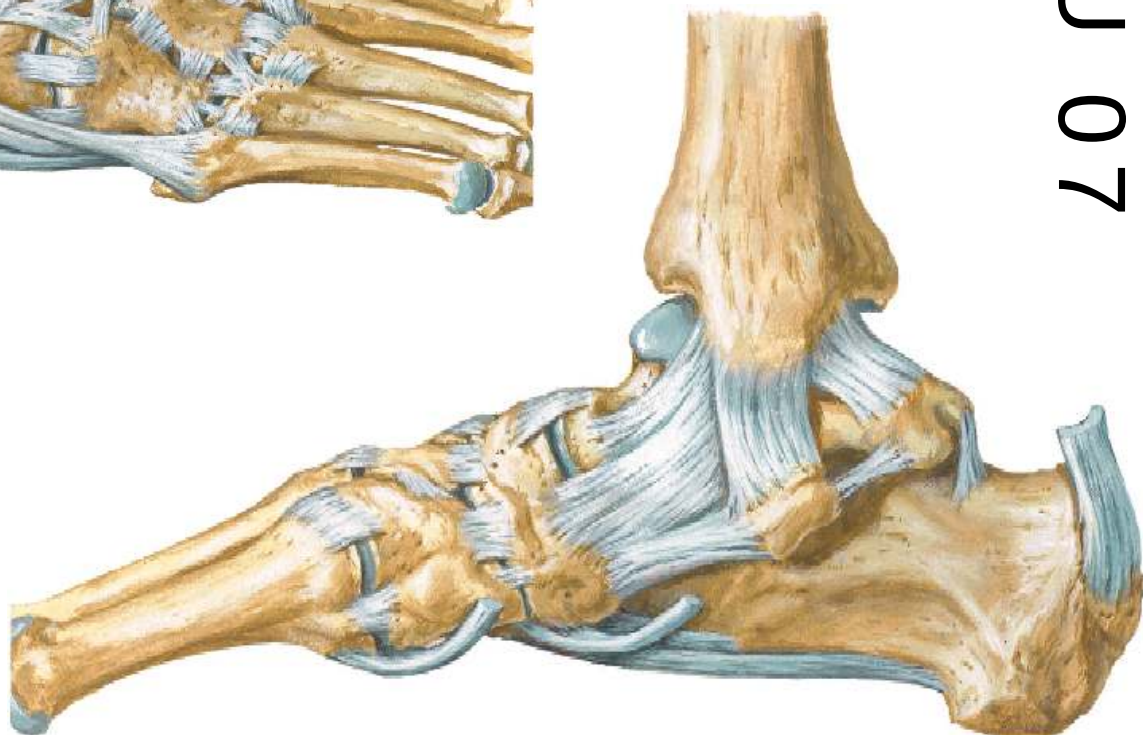

Til siderne sikre de kollaterale ligamenter leddet;

Lig. Deltoideum ligger på medialsiden og spreder sig vifteformet ud fra den mediale malleol. De forreste og bageste fibre insererer på *Talus* mens de midterste går til *os naviculare* og *calcaneus*.

På lateralsiden ligger der tre adskilte bånd; **lig. Talofibulare anterius et posterius** og **lig. Calcaneofibulare**. Ligamenterne er her svagere end på medialsiden.

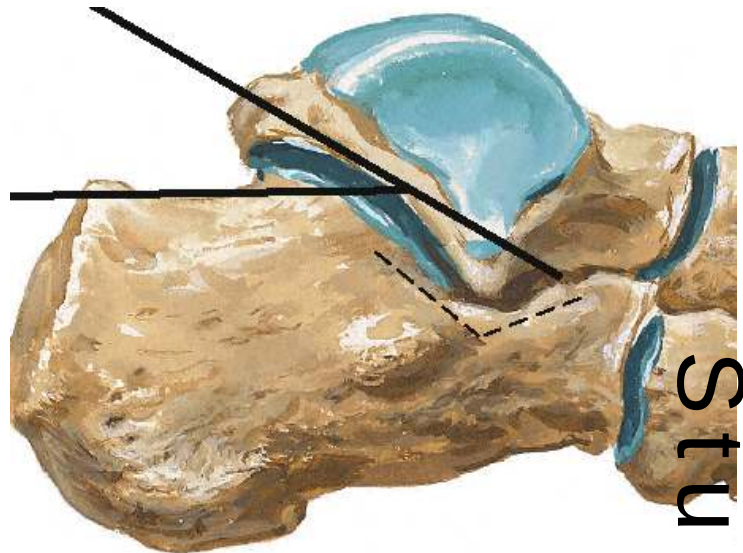

25.12 Hvilke led indgår i *articulatio subtalaris*? Hvordan dannes de to led?

De to ledhuler adskilles af *sinus tarsi*.

Articulatio talocalcanea er det bageste led. Det dannes mellem *facies articularis talaris posterior* på *calcaneus* og den tilsvarende på *talus*.

Articulatio talocalcaneonavicularis ligger foran *sinus tarsi*. Det dannes mellem de to ledfacetter på *talus* og *calcaneus* samt leddskålen på bagfladen af *os naviculare*, og *lig. Calcaneonaviculare plantare*.

25.13 Hvad indhold er der i *sinus tarsi*?

Ligamentum talocalcaneum interosseum samt kar og nerver. Fortil i *sinus tarsi* findes *lig. Bifurcatum*.

25.14 Angiv placeringen af akse i *articulatio subtalaris*?

Den kombinerede akse går *nedad-bagud-lateralt*. Den går ind fortil-medialt ved *collum tali*, passerer gennem *sinus tarsi* og kommer ud på lateralsiden af *calcaneus* ca. ved tilhæftningen af *lig. Calcaneofibulare*.

25.15 Beskriv kort *articulationes intertarseae* og *tarsometatarsales*.

Articulationes intertarseae er de øvrige led mellem fodrodsknoglerne. Det vigtigste led er *art. Tarsi transversa* der danner en tværgående forbindelse mellem *talus* og *calcaneus* på den ene side og *os cuboideum* og *os naviculare* (ledder indgår delvist i *art. Subtalaris*). + et led mellem *os cuboideum*'s styrende tap der skydes ind under *calcaneus*.

Articulationes tarsometatarsales. I leddene til 1., 4. og 5. metatarsalknogle forekommer der nogen bevægelse, hvorimod 2. og 3. er fast indkilede i *tarsus*. På plantarsiden er ligamenterne stærkest og omfatter *ligamentum plantare longum et breve*.

25.16 Angiv tilhæftningerne for *ligamentum plantare longum* og *ligamentum plantare breve*.

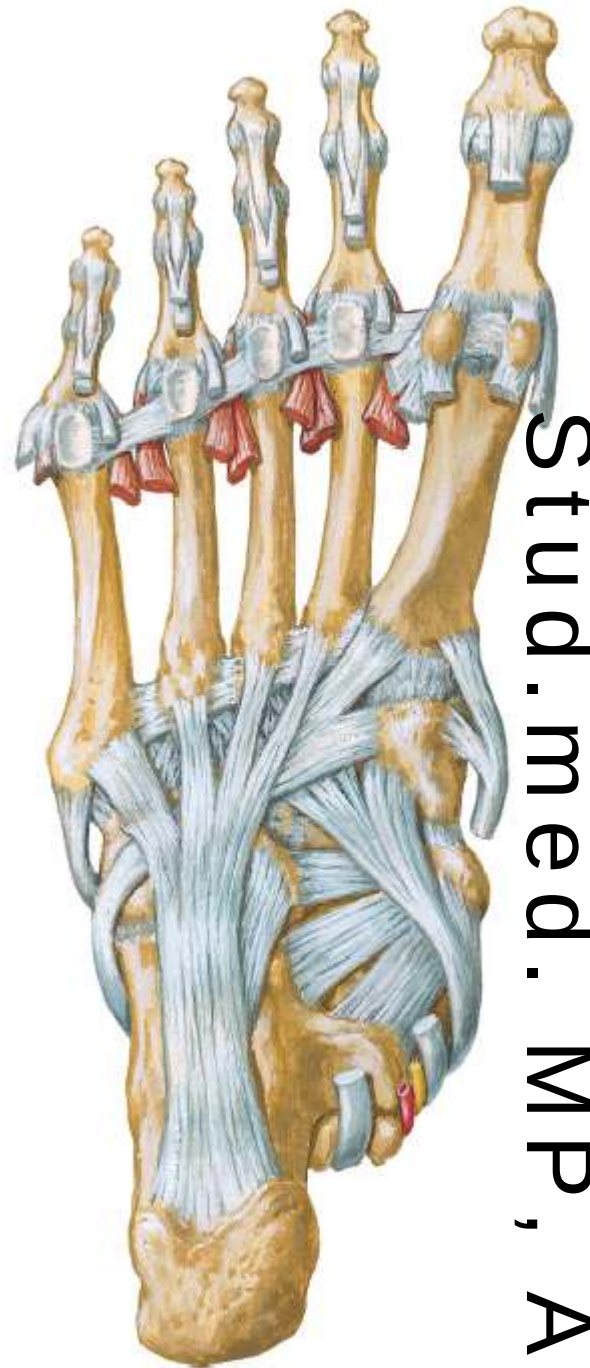
Ligamentum plantare longum er bredt og stærkt. Det udspringer fortil på *calcaneus* og hæfter distalt på *tuberositas ossis cuboidei* og de foranliggende knogler og nedbinder senen fra *m. peroneus longus*.

Ligamentum plantare breve er flere små ligamenter, der ligger profundt for *lig. Plantare longum*.

25.A Eksamensopgaver

For *articulatio talocruralis*

- a) angiv artikulerende strukturer og ledfladernes form
- b) Angiv, hvilke strukturer og hvilke forhold i øvrigt der virker stabiliserende på leddet.
- c) Angiv, hvilke bevægelser der kan udføres i dette led.

Stud.med. MP, AU 07

26.1 Angiv akserne i plantarfleksion-dorsifleksion samt inversion-eversion og hvilke led bevægelserne foregår i.

26.2 Hvilken bevægelse kan der foretages i *articulatio tarsi transversa*? Benævn tæernes led og angiv de væsentlige forskelle imellem disse og fingerleddene.

26.3 Angiv hvilken arterie *a. gluteus superior*, *a. gluteus inferior* og *a. obturatorie* er grene fra og beskriv kort deres *ekstrapelvine* forløb.

a. iliaca interna

a. glutealis superior passerer ud gennem *foramen suprapiriforme*
a. glutealis inferior passerer ud gennem *foramen infrapiriforme*

a. obturatoria løber gennem *canalis obturatorius* (med *n. obturatorius*)

26.4 Beskriv kort forløbet af *a. femoralis* og benævn dens grene.

a. femoralis danner fortsættelsen af *a. iliaca externa*. Den træder ned på låret under *lig. Inguinale* gennem *lacuna vasorum* og fortsætter 2/3 ned på låret i *trigonum femorale*, før den træder igennem af *hiatus tendineus* og fortsætter i *a. poplitea*.

a. profunda femoris

a. epigastrica superficialis

a. circumflexa iliaca superficialis

aa. pudendae externae

a. descendens genicularis

26.5 Beskriv forløbet af de *superficielle* grene fra *a. femoralis* og angiv deres forsyningsområder.

Grenene afgår højt oppe i *trigonum femorale* sammen med den muskulære *a. profunda femoris*.

a. epigastrica superficialis

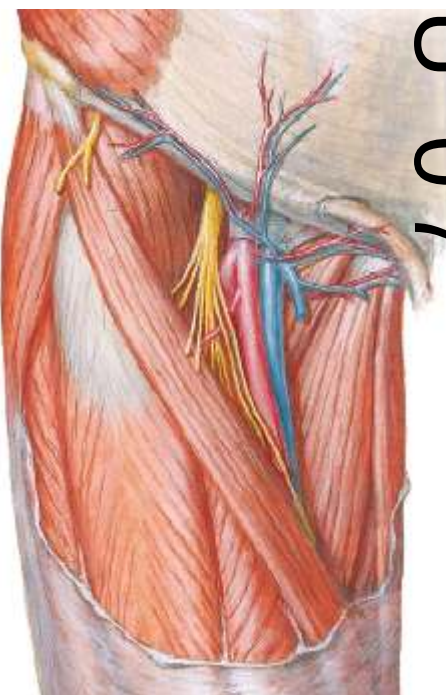
løber opad mod *regio umbilicalis*
 - hud + *m. obl. ext.*

a. circumflexa iliaca superficialis

løber opad og lateralt parallelt med *lig. Inguinale*
 - hud + muskler

aa. pudendae externae

løber medalt
 - forreste dele af *genitalis externa* + lymfeknuder og muskler

26.6 Beskriv forløbet af *a. profunda femoris* og dens grene.

Arterien afgive 4-5 cm under **lig. Inguinale** fra den postero-laterale side af *a. femoralis*. Den løber bagud, lateralt og nedad på forfladen af *m. iliopsoas* og *m. pectineus*. Dernæst træder den bag om *m. adductor longus* på forsiden af først *m. adductor brevis*, derefter *m. adductor magnus*. Den ender som den nederste *a. perforans*.

aa. perforantes

passerer ud gennem huller i insertionssenen af *m. adductor magnus* tæt ved **linea aspera**.
- forsyner adduktorerne og fleksorgruppen + *m. vastus lat.*

a. circumflexa femoris lateralis

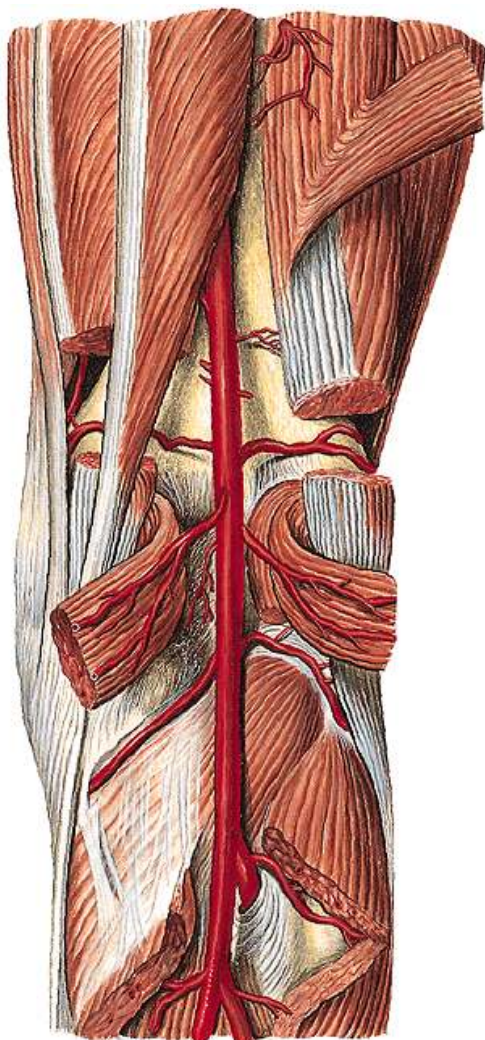
løber lateralt hen over *m. iliopsoas* og profunt for *m. rectus femoris* (mellem grenene fra *n. femoralis*). Den deles i ascenderende og descenderende + en horisontal og på bagsiden af *femur* anastomoserende gren.

a. circumflexa femoris medialis

løber bagud mellem *m. iliopsoas* og *m. pectineus*. Ender i flere grene med en horisontal anastomoserende gren.

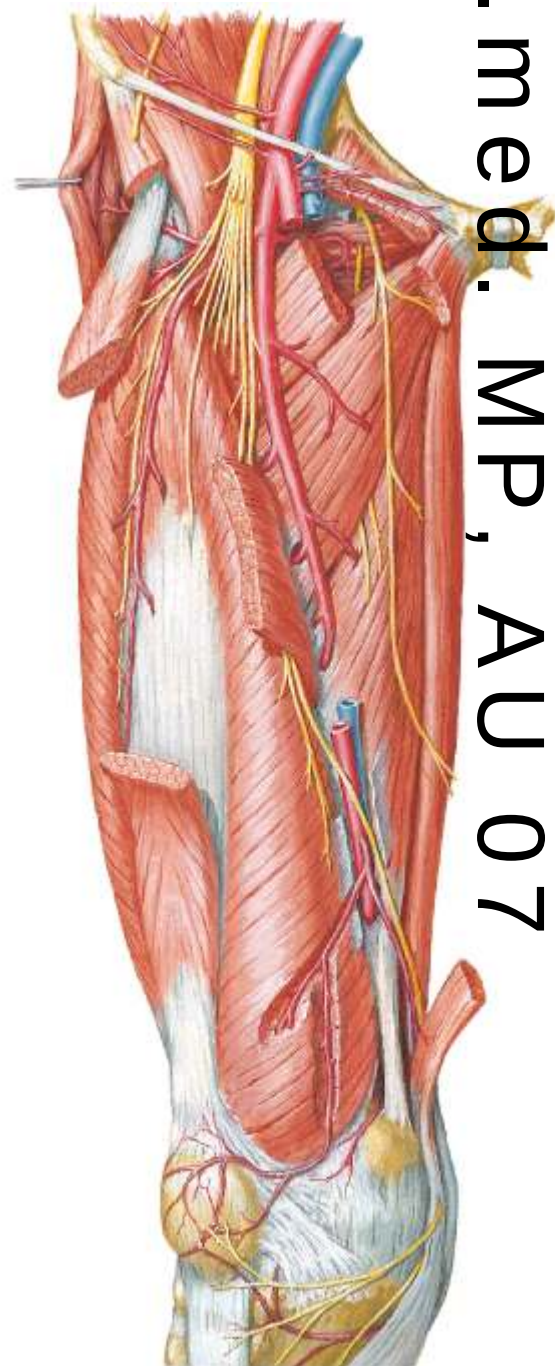
26.7 Hvordan forløber *a. poplitea* og hvilke grene afgiver den?

Arterien begynder ud for **hiatus tendineus adductorius**, hvorfra den løber distalt og lateralt til underkanten af *m. popliteus*, hvor den løber ind under *m. soleus*' senebue, hvor den deler sig i sine to endegrene. *V. poplitea* ligger dorsalt og lateralt, mens *n. tibialis* ligger mere superficielt.

a. tibialis anterior***a. tibialis posterior***

4 tynde grene til **rete articulare genus**

grene til nærliggende muskler

26.8 Hvor begynder *a. tibialis anterior*, hvor ender den og hvilke grene afgiver den undervejs?

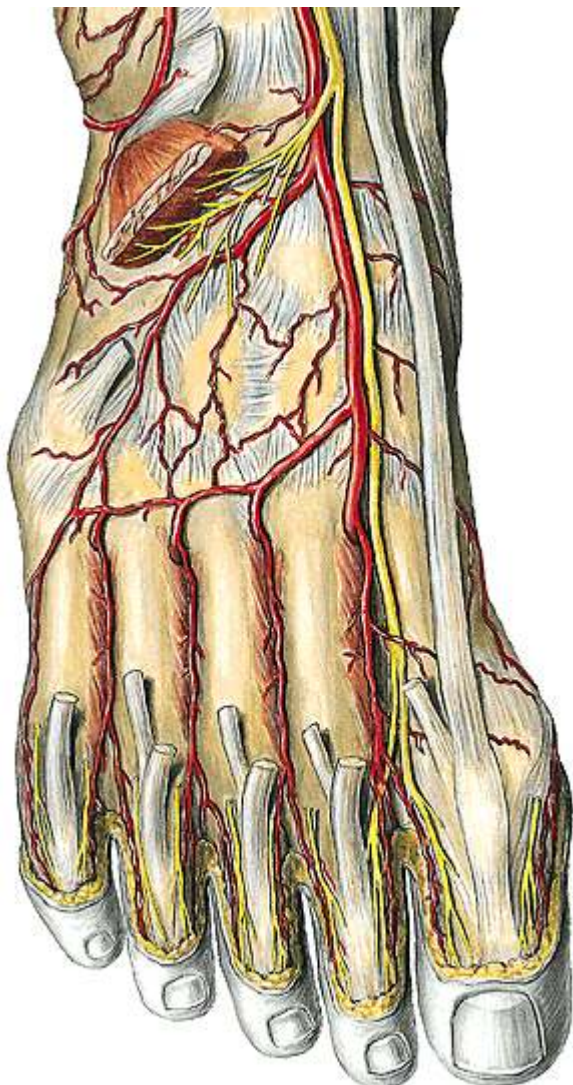
Den begynder ved underkanten af *m. popliteus* og løber ned på forfladen af *membrana interossea*. Distalt ligger den på forsiden af *tibia* og passerer under *ekstensorretinaklet* i 3. kulisse, hvorfra den fortsætter som *a. dorsalis pedis*.

Arterien sender recurrenente grene til knæleddet, samt grene til ankelregionerne, der ender i *rete malleolare* på hver side.

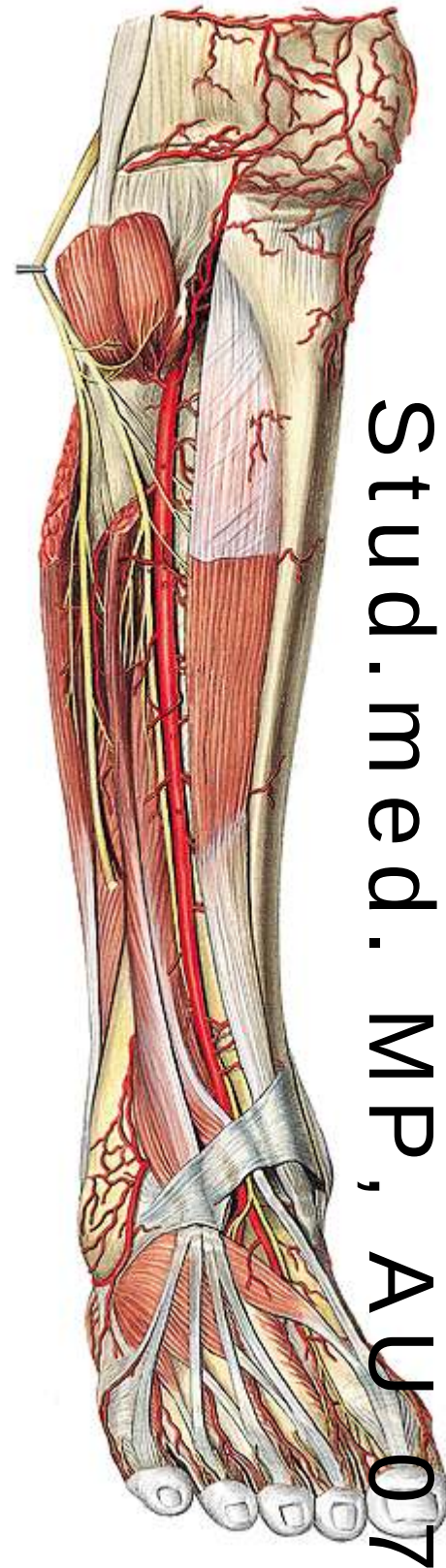
26.9 Beskriv forløbet af *a. dorsalis pedis* og benævn dens grene.

Arterien starter ved ankelleddet, midt mellem malleolerne. Den løber lige frem over fodryggen til mellemrummet mellem 1. og 2. mellemfodsknogle, hvor den ender i *a. metatarsa dorsalis I* og *ramus plantaris profundus* (der løber mellem *m. interosseus dorsalis I*'s udspringshoveder for at ende i *arcus plantaris*).

Arterien afgiver desuden *a. arcuata* der løber bueformet hen over fodryggen afgivende grene til dorsalsiden og tærne.

26.10 Hvor ender *ramus plantaris profunda*?

Ramus plantaris profunda løber fra *a. dorsalis pedis* ned i *planta* mellem hovederne af *m. interosseus dorsalis I* for at ende i *arcus plantaris*.

Stud.med. MP, AU 07

26.11 Beskriv forløbet af *a. tibialis posterior* og benævn de strukturer der følger den på crus.

A. tibialis posterior fortsætter i retningen af *a. poplitea* ned på bagsiden af *crus*. Arterien ligger i en opspaltning af det dybe blad af *fascia cruris*. Nedadtil på underbenet bliver arterien mere superficiel og ligger sig nederst i 3. kulisse af *fleksorretinaklet* mellem *malleolus medialis* og *tuber calcanei*.

I *fascia cruris*' dybe blad ligger arterien dækket af *m. triceps surae* og hvilende på *m. tibialis posterior* i furen mellem *m. flexor digitorum longus* og *m. flexor hallucis longus*.

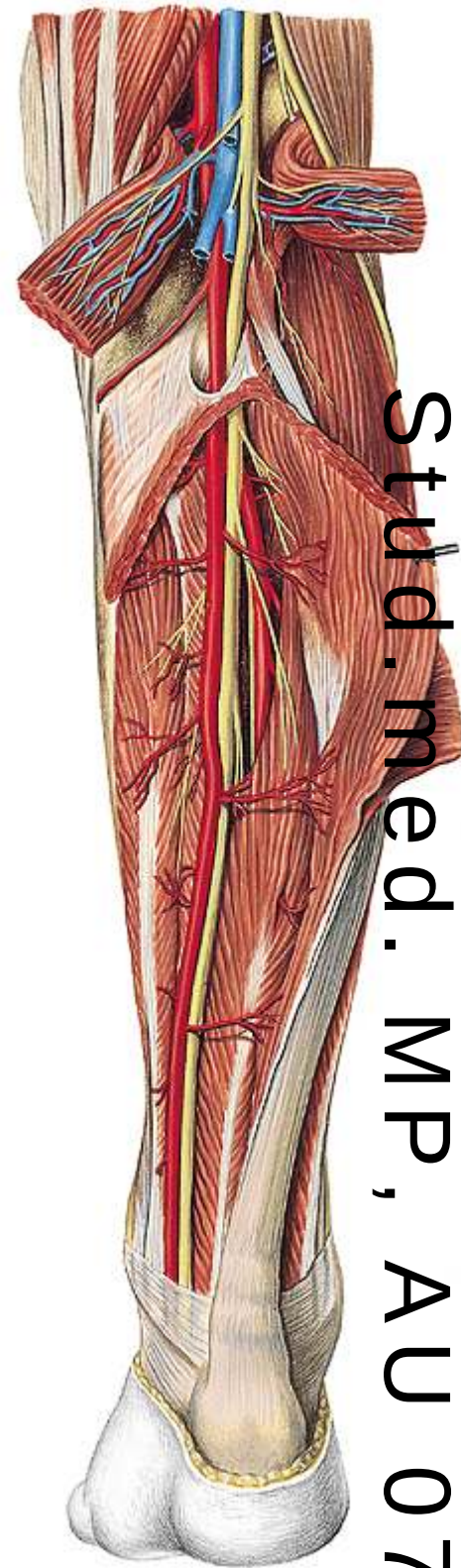
26.12 Hvilke grene afdeler fra *a. tibialis posterior* og hvordan løber de?

a. fibularis. Et par cm distalt for fra underkanten af *m. popliteus* afgiver arterien *a. fibularis* der descenderer til den laterale malleol og lateralflden af *calcaneus*. Den forsyner især peroneerlogen.

Profundt for *m. abductor hallucis* deler den sig i sine to endegrene:

a. plantaris medialis deler sig hurtigt i en superficiel gren til den mediale fodrand og en profund gren der løber frem under *m. abductor hallucis* (med *n. plantaris medialis*) til forbindelse med *arcus plantaris*.

a. plantaris lateralis. krydser *planta* i den centrale loge (med *n. plantaris lateralis*). Den løber fremad langs *m. abductor digiti minimi* for til sidst at svinge medialt og i dybden for at fortsætte som *arcus plantaris*.

26.13 Angiv hvilke benævnte grene *a. plantaris lateralis* afgiver og beskriv dens forløb og grene.

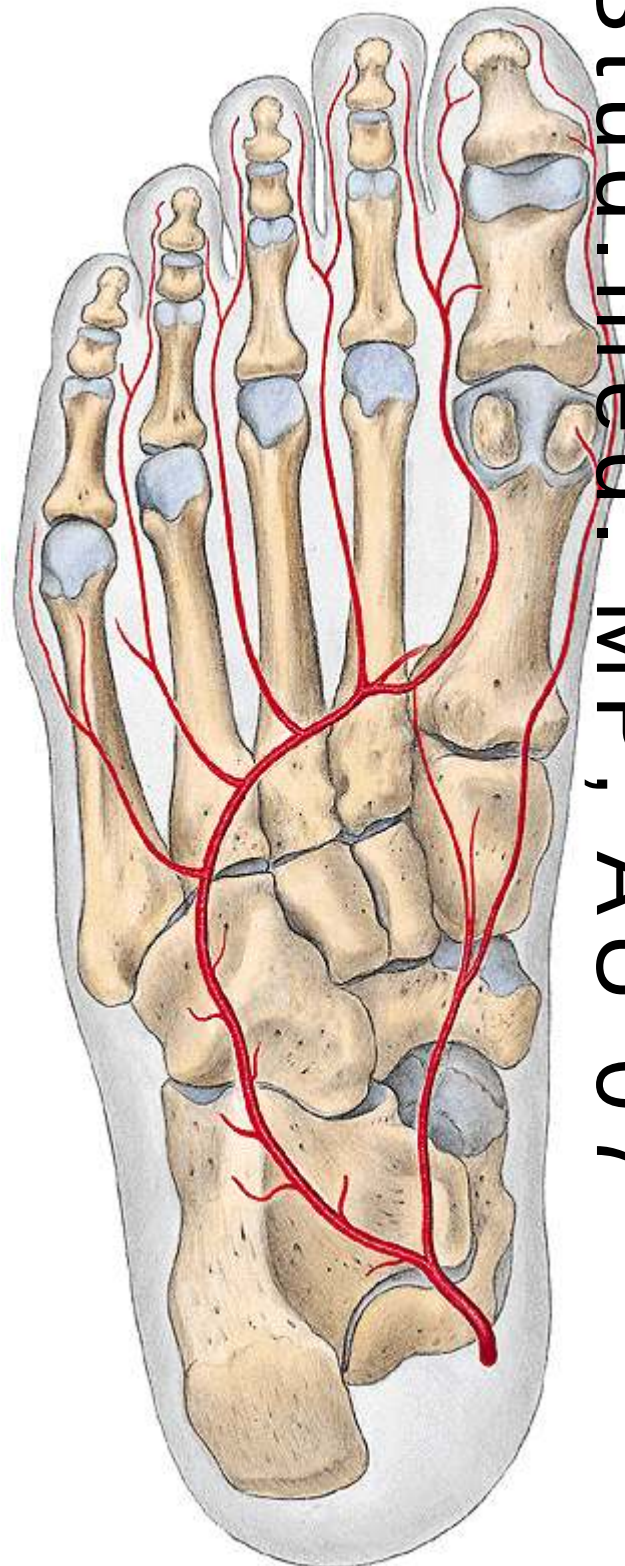
Arcus plantaris ender med at anastomosere med *a. plantaris medialis* samt *a. dorsalis pedis* (via *ramus plantaris profundus* gennem *spatium interosseum I*).

Arteriebuen afgiver *aa. Metatarsales plantares*, som løber frem langs metatarsalknoglerne på *mm. interossei* for ved *bases af tæerne* at dele sig i *aa. Digitales plantares propriae* til tilstødende sider af to tæer.

Fra buen og dens grene afgives desuden *rami perforantes*, som anastomoserer med de dorsale arterier.

26.A Eksamensopgaver

- Angiv, hvilken nerve der ledsager *a. tibialis posterior* på *crus*?**
- Gør kort rede for *a. tibialis posterior*'s relationer til andre strukturer ved passagen af *flexorretinaklet*.**
- Angiv, hvilke grene *a. tibialis posterior* afgiver.**

Stud.med. MP, AU 07

27.1 Hvilke vener henregnes til de superficielle på underekstremiteterne og hvordan kommunikerer de med de dybe vener?

- v. saphena magna saphenus* kommunikerer med *v. femoralis* gennem *hiatus saphenus*
- v. saphena parva* perforerer fascien og løber ind i *fossa poplitea*, hvor den kommunikerer med *v. poplitea*.

27.2 Fra hvilken struktur opstår/dannes v. saphena parva og v. saphena magna?

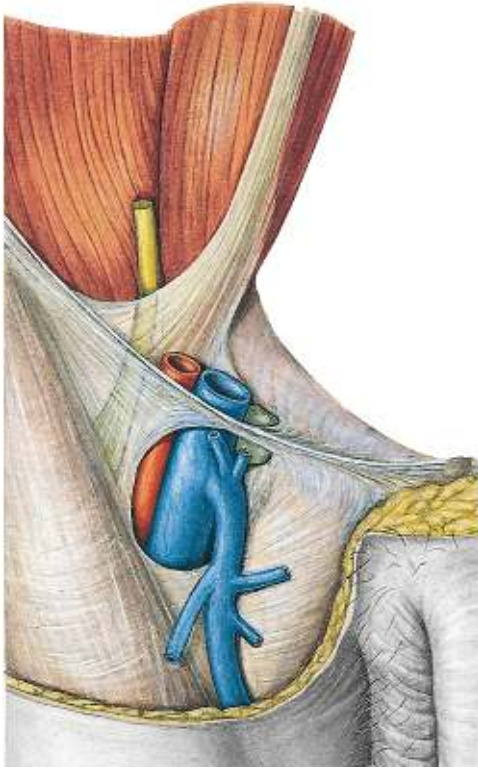
Venerne dannes fra *rete venosum plantare* (tætmasket med blod fra tærne og forfoden) og *rete venosum dorsale pedis* (grovmaskede).

27.3 Beskriv forløbet af v. saphena parva og v. saphena magna, med særlig vægt på deres relationer til malleolerne.

- v. saphena magna* begynder ved den mediale forrand og løber op på *crus* foran *malleolus medialis*. Den ascenderer langs *margo medialis tibia* (sammen med *n. saphenus*) og bag de mediale kondyler, hvorefter den krydser op på forsiden af låret op til *hiatus saphenus*.
- v. saphena parva* begynder langs fodens laterale kant og løber op på *crus* bag *malleolus lateralis*. Venen løber op på bagsiden af underbenet til *fossa poplitea*, hvor den perforerer fascien og tømmes i *v. poplitea*.

27.4 Hvad forstår man ved "stella venosa" og hvordan dannes den?

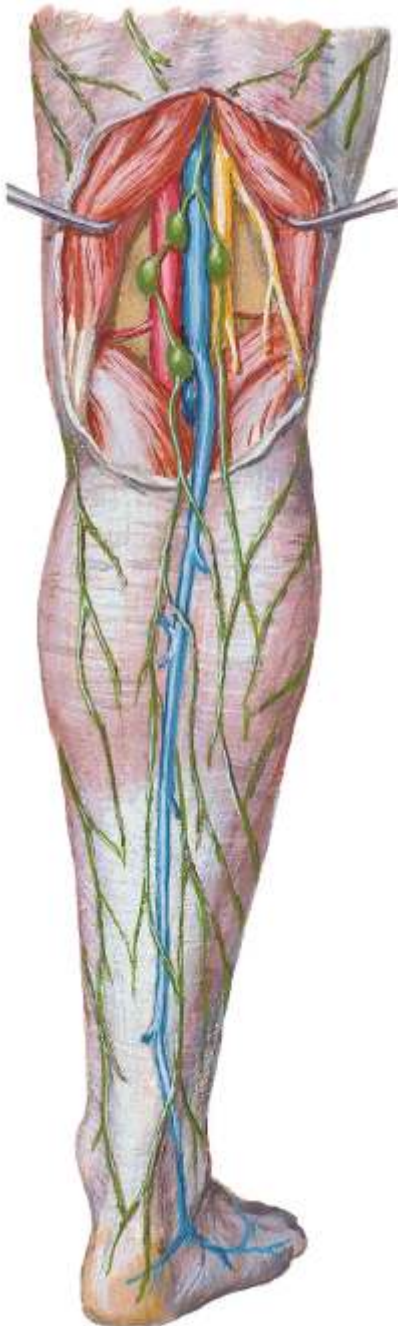
Lige før *v. saphena magna* løber gennem *hiatus saphenus* og tømmer sig i *v. femoralis*, modtager den:

- v. epigastrica superficialis*
- v. circumflexa iliaca superficialis*
- vv. pudendae externae*

under dannelse af *stella venosa*.

27.5 Hvordan har *v. femoralis* forbindelse med *v. thoracica lateralis*?

v. epigastrica superficialis anastomoserer med *v. thoracica lateralis* under dannelse af *vv. Thoracoepigastricae*, hvorved der dannes en omløbsvej ved obstruktion af *v. cava inferior* eller *superior*.

27.6 Hvor ender de superficielle lymfekar fra underekstremiteten?

de superficielle lymfekar fra foden deles i to sæt, et medalt og et lateralt.

Det mediale sæt følger *v. saphena magna* op til *nodi lymphatici inguinales superficiales*.

Det laterale sæt følge *v. saphena parva* til *nodi lymphatici popliteales*

I *regio glutealis* deler lymfekarrene sig i mediale og laterale, der svinger om hver side af låret til den proximale gruppe af *nodi lymphatici inguinales superficiales*.

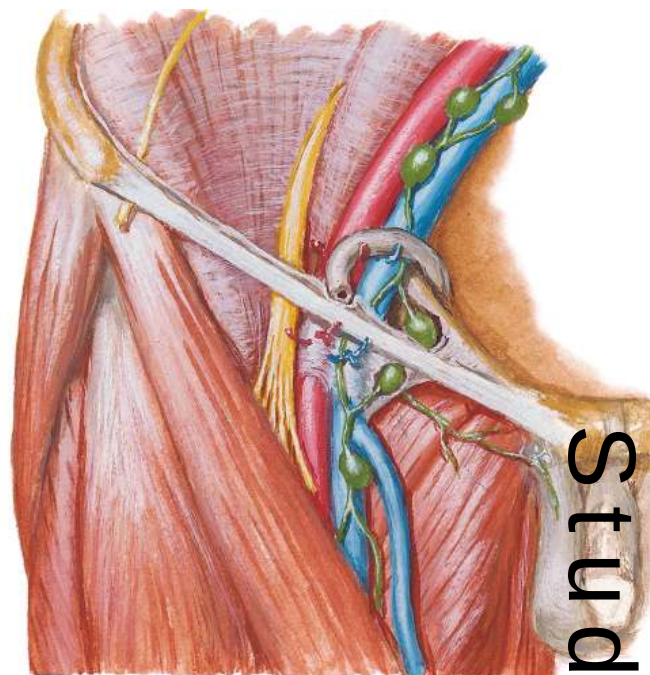

27.7 Hvor ender de profunde lymfekar?

Lymfekarrene fra fod og underben afbrydes i *nodi lymphatici popliteales*.

Karrene på *femur* passerer direkte til *nodi lymphatici inguinales profundi*.

De dybe kar i *regio glutealis* følger *vasa glutealia* til *nodi lymphatici iliaca interni*.

27.8 Beskriv opdelingen af *nodi lymphatici inguinales superficiales* og angiv, hvor de enkelte grupper modtager lymfe fra. Hvor ender de efferente kar fra knuderne?

de inddeles i et superiort og et inferiort sæt.

Det superiore sæt ligger næsten horisontalt i en kæde under og langs *lig. Inguinale*.

De laterale knuder modtager lymfen fra lateral- og bagfladen af kropsvæggen neden under *umbilicalis*, den laterale del af *regio glutealis*, *regio coxalis*, *regio trochanterica* smat lårets laterale side.

De mediale knuder tager lymfen fra *abdomens forflade* neden for *umbilicus*, *mons pubis*, *genitalia externa*, *regio analis*, analkanaler, den mediale del af *regio glutealis* og medialsiden af låret (hos kvinder også nederste del af *vagina*)

Det inferiore sæt er næsten vertikalt orienteret i en kæde langs *v. saphena magna*.

Modtager lymfen fra størstedelen af låret, underbenet og foden.

De superficielle knuder sender alle *vasa efferentia* til *nodi lymphatici iliaca externi* (samt gennem *lamina cribrosa* til *nodi lymphatici inguinales profundi*)

27.9 Hvilke områder modtager *nodi lymphatici inguinales profundi* lymfe fra, hvilken struktur adskiller dem fra de superficielle knuder og hvor sender de lymfen videre til ?

Knuderne modtager de dybe lymfekar fra underekstremiteten samt enkelte kar fra *glans penis* og *urethra*.

Knuderne ligger under *fascia lata* langs medialsiden af *v. femoralis*.

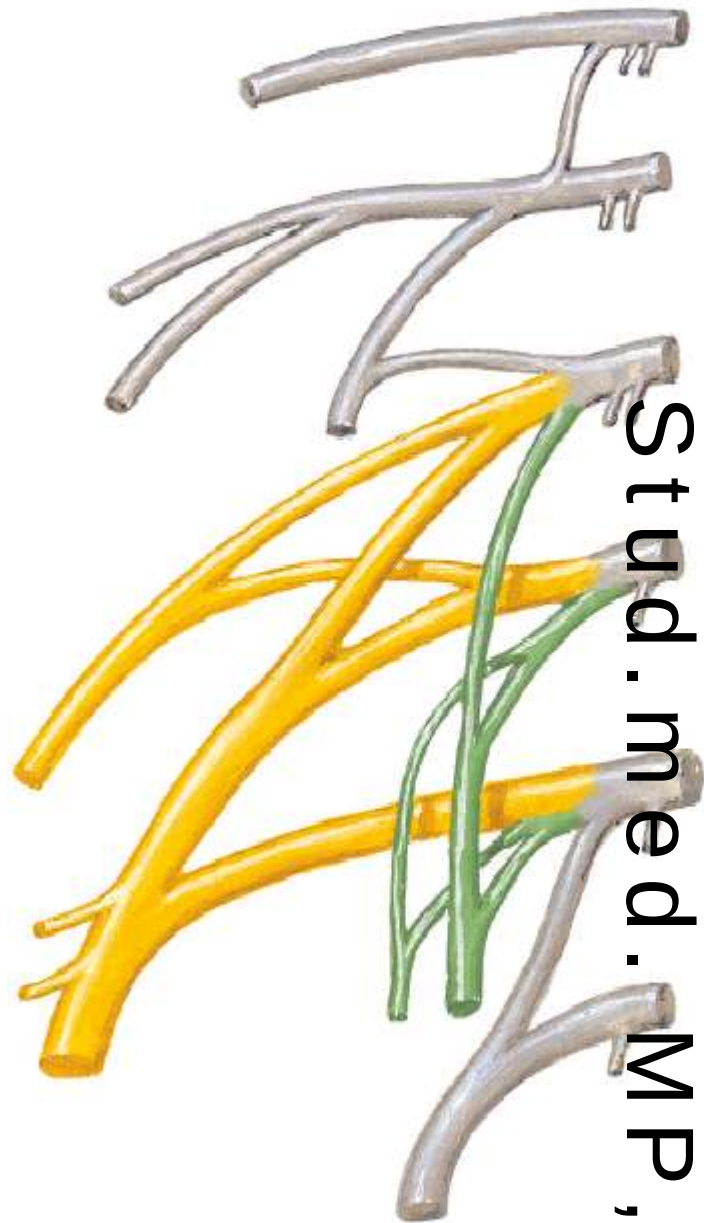
Vasa efferentia går gennem *anulus femoralis* til *nodi lymphatici iliaci externi*.

27.10 Hvorfra får *nodi lymphatici poplitea* lymfe og hvortil sender de det?

Lymfeknuderne modtager de dybe lymfekar fra underbenet og foden samt lymfekar fra knæleddet. Desuden dræner de området svarende til *v. saphena parvas* dræningsområde (den laterale fodrand, hælen og en stribe på bagsiden af lateralsiden af *crus*).

Vasa efferentia ledsager *vasa femoralia* til *nodi lymphatici inguinales profundi*.

27.11 Skitser opbygningen af *plexus lumbalis*.

Stud.med.MP, AU 07

27.12 Hvilke muskler modtager ubenævnte ("..korte, segmentære..") grene fra *plexus lumbalis*?

m. psoas major

m. quadratus lumborum

27.13 Angiv de cutane nerver på underekstremiteten og deres innervationsområde.

Stud.med. MP, AU 07

Langtsvarsspørgsmål til H2727.14 Beskriv forløbet af, og grenene fra følgende nerver:- n. iliohypogastricus

(T12 og L1) Nerven løber bag om *m. psoas major* og træder frem ved lateralkanten. Den fortsætter hen over *m. quadratus lumborum* til udspringssenen af *m. transversus abdominis*, hvilken den perforerer og fortsætter fremad mellem den og *m. obliquus internus* tæt over *crista iliaca*. Den afgiver undervej *ramus cutaneus lateralis*.

Et par cm foran *spina iliaca anterior superior* træder nerven ud i det næste muskel lag (mellem *m. obliquus internus* og *externus*). 2-3 cm over *anulus inguinalis superficialis* perforerer den *m. obliquus externus* og ender som *ramus cutaneus anterior* til *hypogastriet*.

Under sit forløb afgiver den desuden motoriske grene til musklerne og sensitive grene til bughinden.

- n. ilioinguinalis

(L1) Nerven følger *n. iliohypogastricus* i det første stykke vej, liggende lidt mere kaudalt end denne. Fra laget mellem *internus* og *externus* løber den igennem loftet af *inguinalkanalen* til forfladen af sædstrengen, som den ledsager ud gennem *anulus inguinalis superficialis*, hvor den deler sig i flere kutane grene bl.a. *nn. Scrotales (labiales) anteriores*, andre til den tilstødende del af låret.

- n. genitofemoralis

(L1-L2) Den løber kaudalt gennem den øverste del af *m. psoas major* og viser sig midt på musklens forflade. Nerven løber videre ned foran musklen og deler sig i sine to endegrene *ramus genitalis*, der træder ind i inguinalkanalen gennem *anulus inguinalis profundus*, hvor den innerverer *m. cremasteri* og ender med at forsyne *scrotum/labium majus*; og *ramus femoralis* der fortsætter ned i *lacuna vasorum* på lateralsiden af *a. femoralis*, forsynende huden i *trigonum femorale* (øverste del!?!).

- n. cutaneus femoris lateralis

(L2-L3) Kommer frem ved lateralkanten af *m. psoas major* lidt over *crista iliaca*. Den krydser skråt hen over *m. iliacus* og træder ned på låret lige medialt for *spina iliaca anterior superior*, hvor den perforerer *lig. Inguinale*. Den passerer foran/gennem *m. sartorius* og perforerer fascien 8-10 cm distalt for *spina iliaca anterior superior*. Den innerverer huden på lårets antero-laterale side fra *regio trochanterica* ned til knæleddet.

- n. femoralis

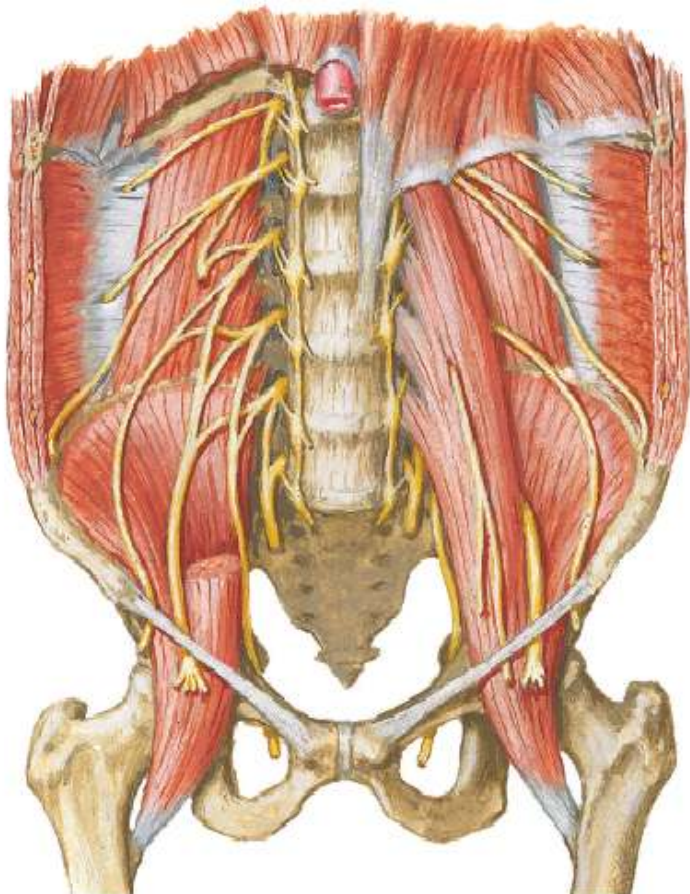
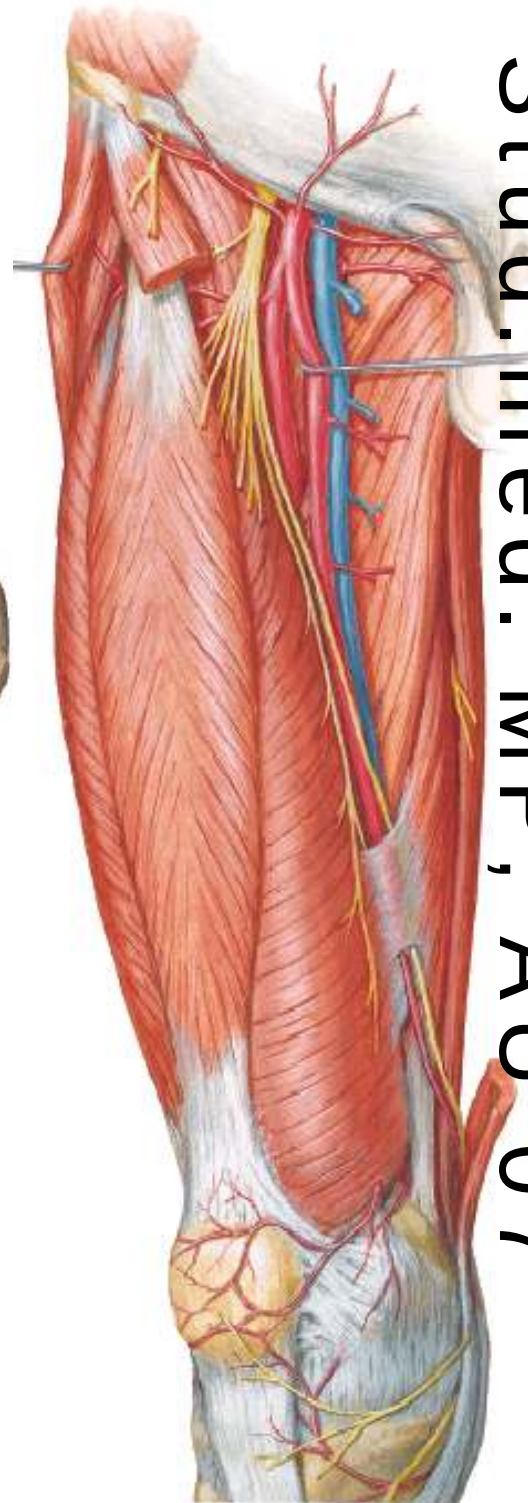
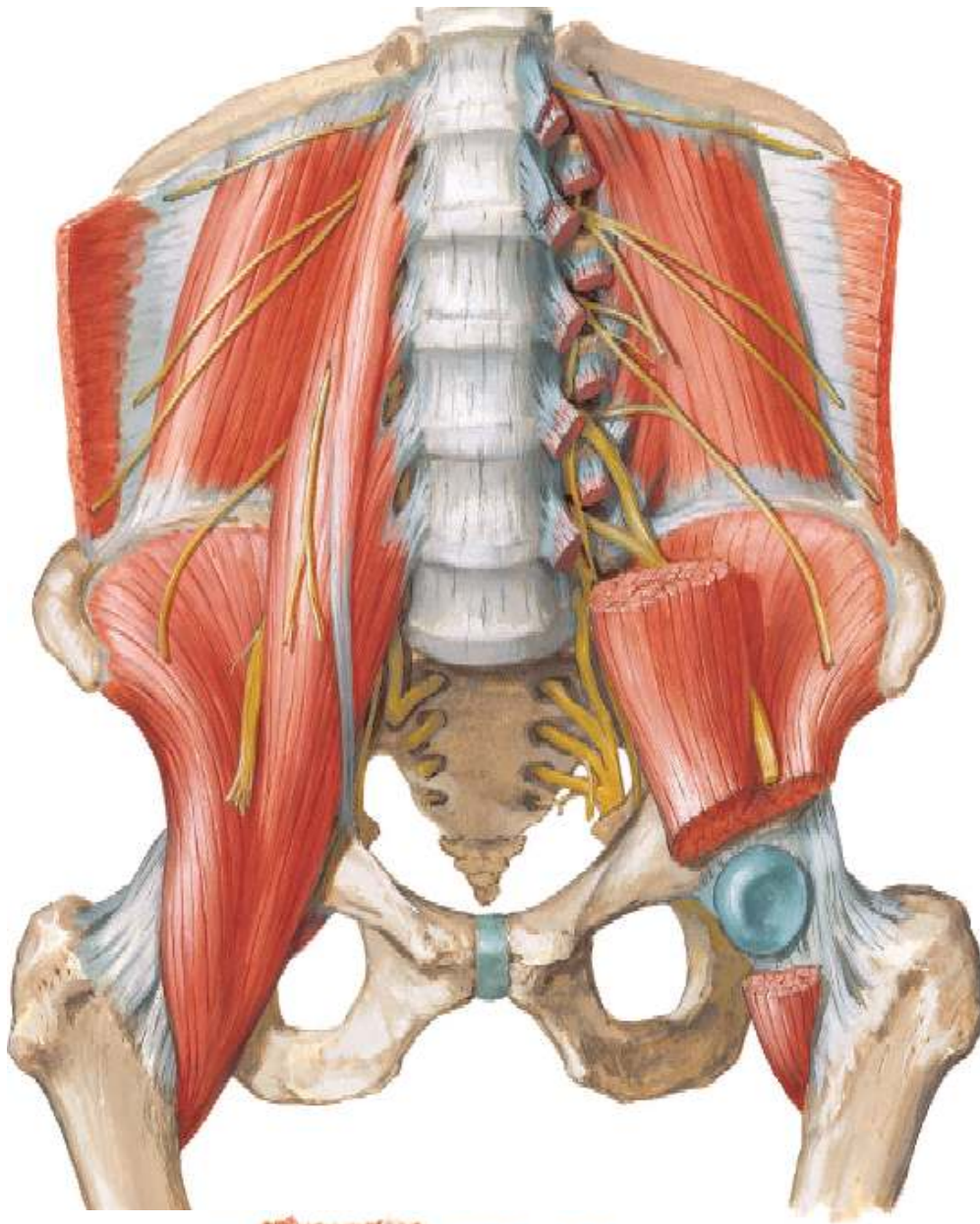
(L2-L4) Nerven viser sig ved lateralkanten af *m. psoas major*, hvorfra den løber nedad og fremad i furen mellem *m. psoas major* og *m. iliacus*. Den træder ned på låret medialt i *lacuna musculorum*. Under *lig. Inguinale* deler den sig vifteformet i talrige muskulære og kutane grene inkl. *N. saphenus*.

De muskulære grene innerverer lårets strækkemusculatur foruden *m. pectineus*. Nerven afgiver *rami cutanei anteriores* der perforerer *fascia lata* langs med *m. sartorius* for at innervere huden på forsiden af låret fra *trigonum femorale* ned til knæleddets ledlinie.

n. saphenus

Følger *a. femoralis* ned i *canalis adductorius* (krydsende foran karrene lateralt- til medialt). Nerven perforerer *lamina vasto-adductoria*, hvorefter den løber mellem *m. sartorius* og *m. gracilis* og bliver subcutan bag ved den mediale femurkondyl. Den følger herfra *v. saphena magna* (langs medialkanten af *tibia* og foran *malleolus medialis*). Den ender ud for fodens medialkant (ud for *art. Metatarsophalangealis*). I den sidste del af *canalis adductorius* afgiver den *ramus infrapatellaris*, der innerverer huden over den nederste, mediale del af den forreste knæledsregion. På *crus* afgiver den *rami cutanei cruris medialis*.

Stud.med. MP, AU 07

27.A Eksamensopgaver

- a) Fra hvilke spinalsegmenter udspringer *n. obturatorius*?

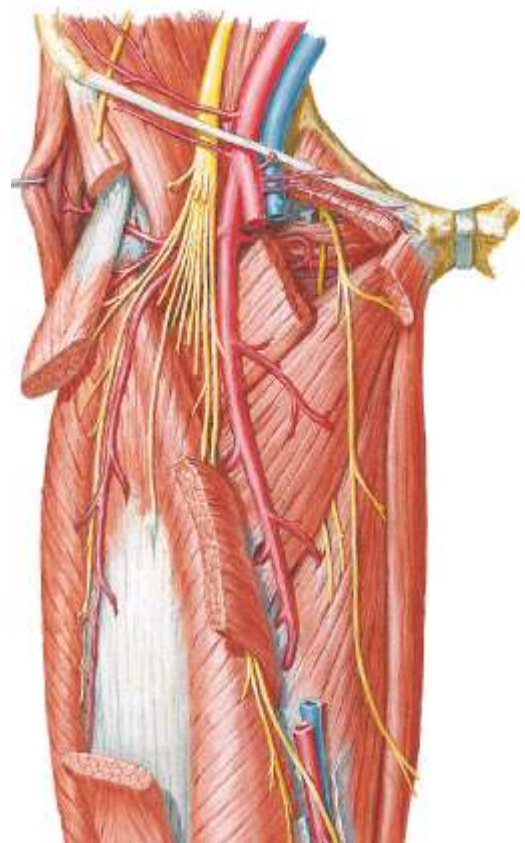
L2-L4

- b) Beskriv *n. obturatorius*' forløb på femur.

n. obturatorius kommer frem ved medialkanten af *m. psoas major*. Den træder ned i det lille bækken lateralt for *ureter* og bag ved *a. iliaca interna*. Den fortsætter langs bækkenvæggen til *canalis obturatorius*. I kanalen deler den sig i en forreste og en bageste gren der fortsætter ned på hver side af *m. adductorius brevis* for at innervere lårets adduktorgruppe.

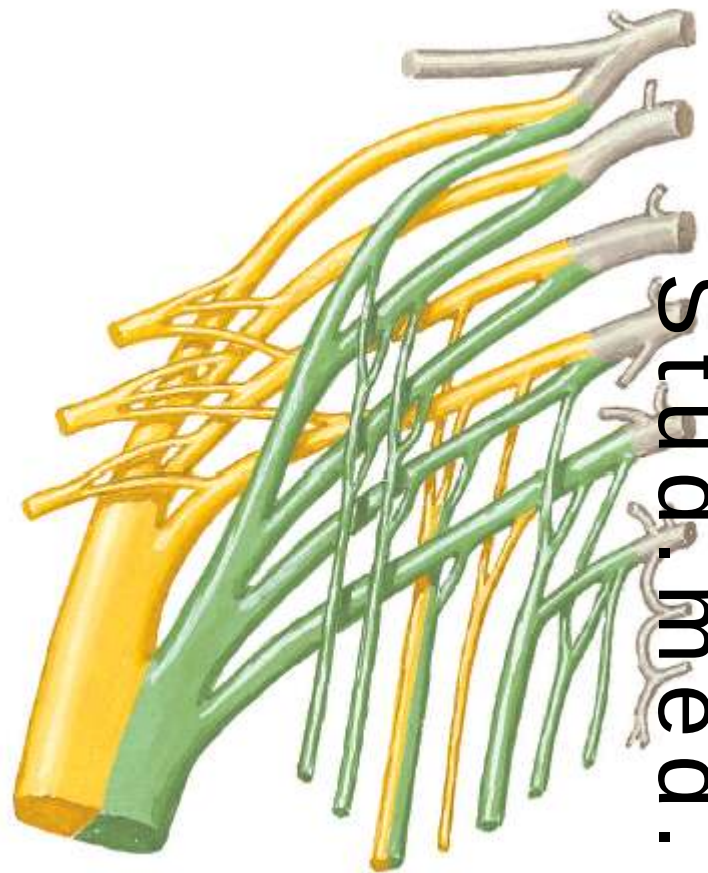
Ramus anterior løber foran *m. obturatorius externus* og *m. adductor brevis*, bag ved *m. pectineus* og *m. adductor longus* for til sidst at træde ud i subcutis midt på låret mellem *m. adductor longus* og *m. gracilis*. Den innerverer musklerne mellem hvilke den ligger, samt huden ud for den nederste halvdel af lårets mediale side.

Ramus posterior perforerer *m. obtorius externus* (som den forsyner) og passerer distalt mellem *m. adductor brevis* og *m. adductor magnus*, hvilke den ligeledes inneverer. Nerven ender på bagsiden af knæleddet.

28.1 Skitser opbygningen af *plexus sacralis* (se evt. Netter Taffel 465 mht. *n. cutaneus perforans*).

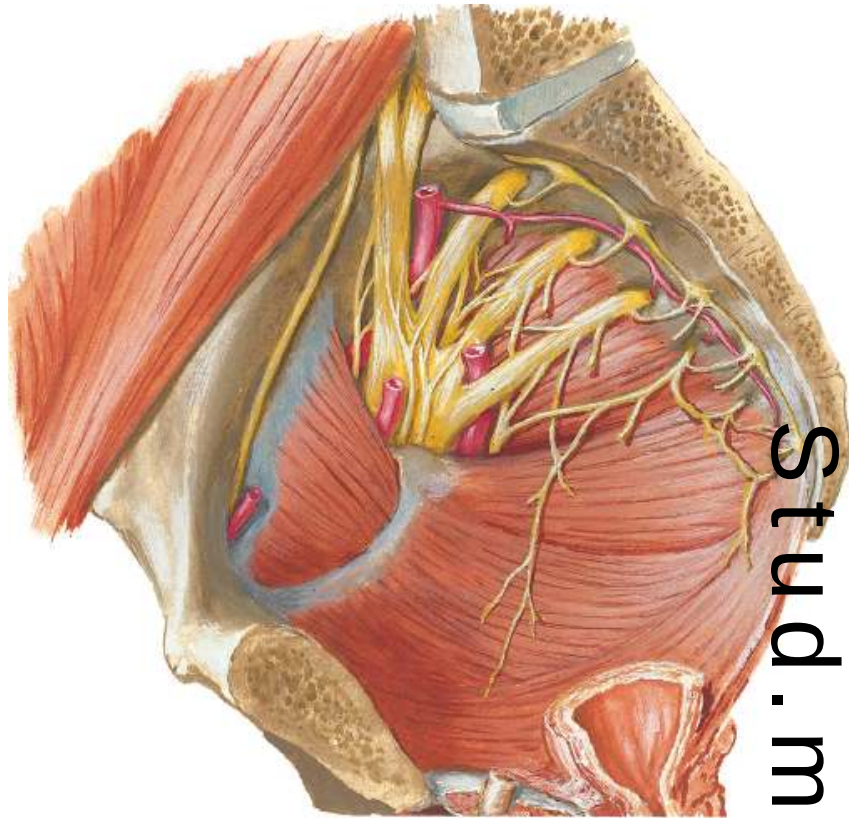
Stud.med. MP, AU 07

28.2 Hvad er *truncus lumbosacralis* og hvordan forløber den?

Truncus lumbosacralis dannes ved sammenløbet af en gren fra *L4* og hele *ramus anterior L5*. Stammen løber ned i det lille bækken (krydser *linea terminalis* ud for *os sacrum* bag ved *n. obturatorius*).

28.3 Hvor er selve *plexus sacralis* placeret i forhold til de andre strukturer i bækkenet?

Pleksets rødder konvergerer og danner en trekantet plade, der ligger på forfladen af *m. piriformis* dækket af dens fascie og bag ved grenene fra *vasa iliaca interna*. Spidsen er rettet mod *foramen infrapiriforme*, hvor plekset fortsætter i *n. ischiadicus*.

28.4 Hvilke strukturer passerer igennem *foramen suprapiriforme*?

Foramen suprapiriforme:

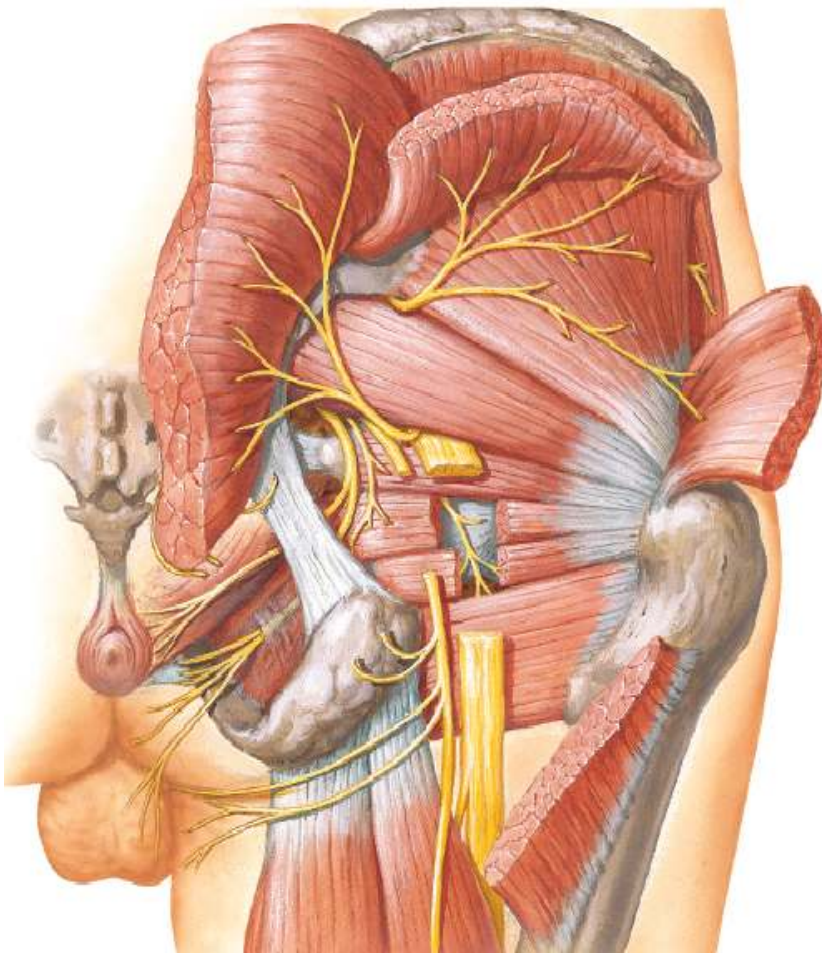
n. gluteus superior
a. gluteus superior

28.5 Angiv lateralt fra hvile benævnte strukturer der passerer igennem *foramen infrapiriforme*.

Foramen infrapiriforme:

"Iskold Clitoris Gør Glans Penis Panisk"

n. Ischiadicus
n. Cutaneus femoris posterior
n. Gluteus inferior
a. Gluteus inferior
a. Pudenda interna
n. Pudendus

28.6 Hvordan dannes *plexus coccygeus* og hvilke grene afgiver det?

Plekset dannes delvist af *S4*, hele *S5* og *n. coccygeus*.

Det afgiver *nn. Anococcygei* der innerverer huden lige bag ved anus og foran spidsen af *os coccygis*.

28.7 Hvilke muskler bliver innoveret af hhv. *n. gluteus superior* og *n. gluteus inferior*?

n. gluteus superior (L4-S1) innoverer *m. gluteus medius*,
m. gluteus minimus
m. tensor fasciae latae.

n. gluteus inferior (L5-S2) innoverer *m. gluteus maximus*

28.8 Hvilke strukturer perforerer *n. cutaneus perforens*?

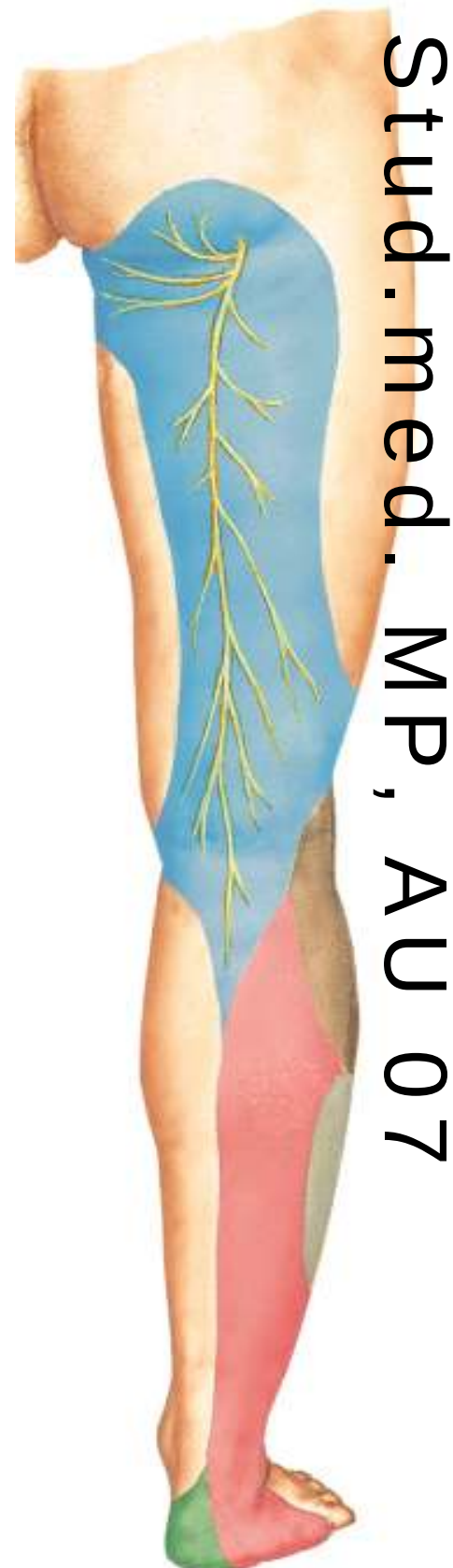
Den perforerer både *lig. Sacrotuberale* og *m. gluteus maximus*.

28.9 Beskriv kort forløbet af *n. cutaneus femoris posterior* og angiv hvilke grene den afgiver.

Nerven passerer gennem *foramen infrapiriforme*. Den descenderer foran *m. gluteus maximus* og fortsætter ned på låret over udspringet af hasemusklene (fra *tuber ischiadicum*). Den ligger langs midtlinien lige under *fascia lata*, som den perforerer med mediale og laterale grene til huden. Den innoverer således hele lårets bagside og et kileformet stykke af underbenets bagside ned til midten af *crus*.

Nerven afgiver *nn. Clunium inferiores* der slynger sig op omkring *m. gluteus maximus*' underkant for at innovere huden over den nederste halvdel af sædereionen.

Desuden afgiver den *rami perineales*, som løber bueformet fremad og medialt lige under *tuber ischiadicum*. Den ender i huden over *perineum* og bagfladen af *scrotum/labium majus*.

28.10 Hvordan løber *n. pudendus* ind i bækkenet og hvilke grene afgiver den derinde?

n. pudendus (S2-S4) træder ud gennem *foramen infrapiriforme* og lægger sig i krog med *lig. Sacrospinale* for at træde igennem *foramen ischiadicum minus* ind i *fossa ischio-analis*.

Den afgiver i bækkenet:

nn. Rectales inferiores til *m. sphincter ani externus* og huden omkring *anus*

nn. perineales til bageste del af *scrotum/labium majus*

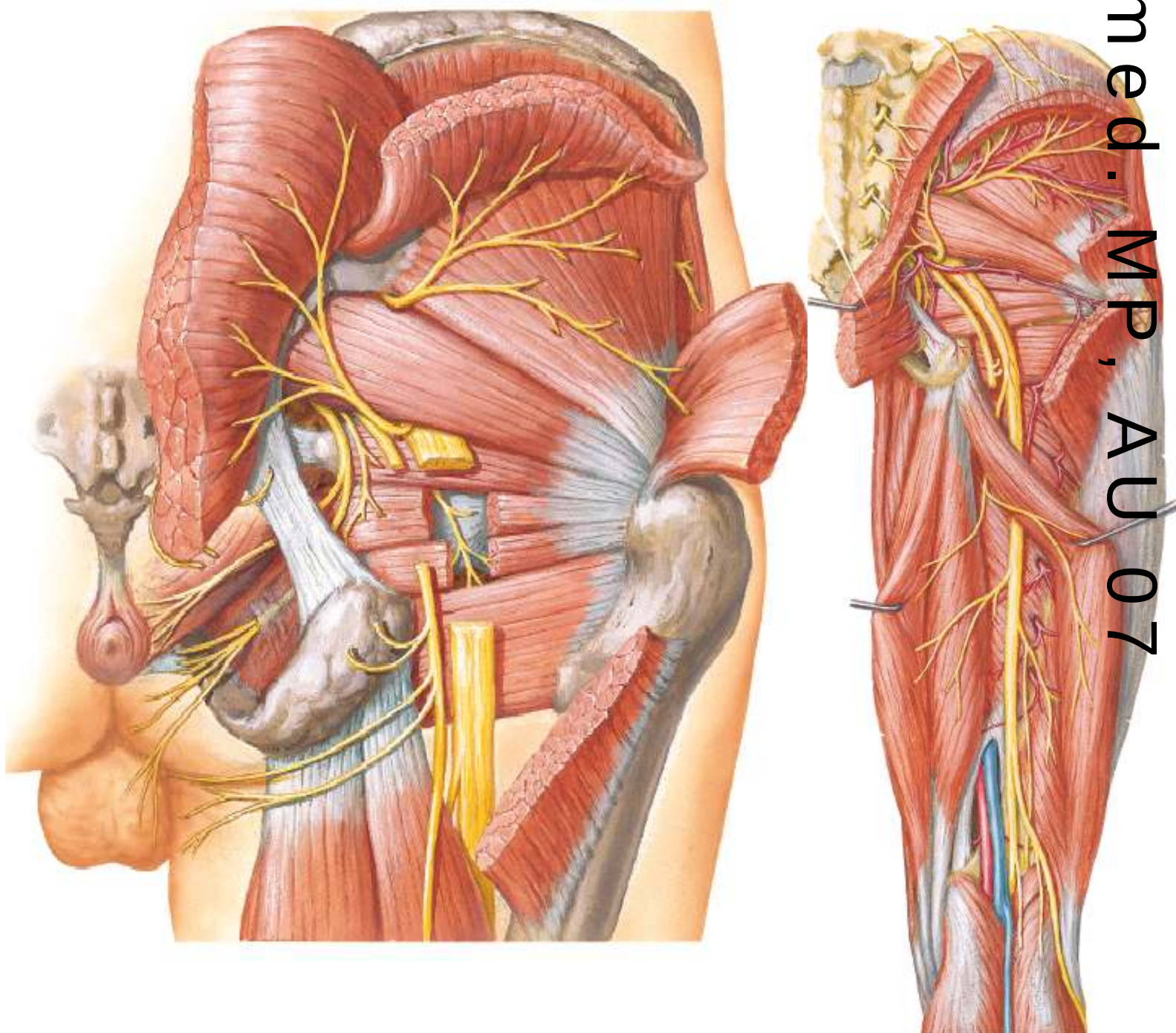
n. dorsalis penis/clitoridis

rr. musculares til bækkenbunden

28.11 Hvad er *pudendusblokada* og hvor anlægges den?

Det er en blokade af *n. pudendus* i forbindelse med lokalbedøvelse ved en fødsel.

Den anlægges hvor nerven ligger på bagsiden af *lig. Sacrospinale* lige medialt for *spina ischiadica*.

28.12 Hvad forstår man ved hhv. *rr. Perineales* og *nn. Perineales*?

?? *rr. Perineales* afgives fra *n. cutaneus femoris posterior* (forsyner huden over *perineum* og bagfladen af *scrotum/labium majus*)

nn. perineales afgives fra *n. pudendus* (forsyner bageste del af *scrotum/labium majus*)

28.13 Hvilke af hoftelæddets små udadrotatorer kommer *n. ischiadicus* til at ligge på og hvor (evt. angivet ved en linie...) passerer den underkanten af *m. gluteus maximus*?

N. ischiadicus (L4-S3) passerer ud medialt gennem *foramen infrapiriforme*, hvorefter den hviler på *mm. gemelli, obturatorius internus* og *quadratus femoris* (dækket af *m. gluteus maximus*).

Nerven krydser underkanten af *m. gluteus maximus* lidt medialt for en linien mellem *trochanter major* og *tuber ischiadicum*.

28.14 Hvordan løber *n. ischiadicus* på låret og hvor ender den normalt?

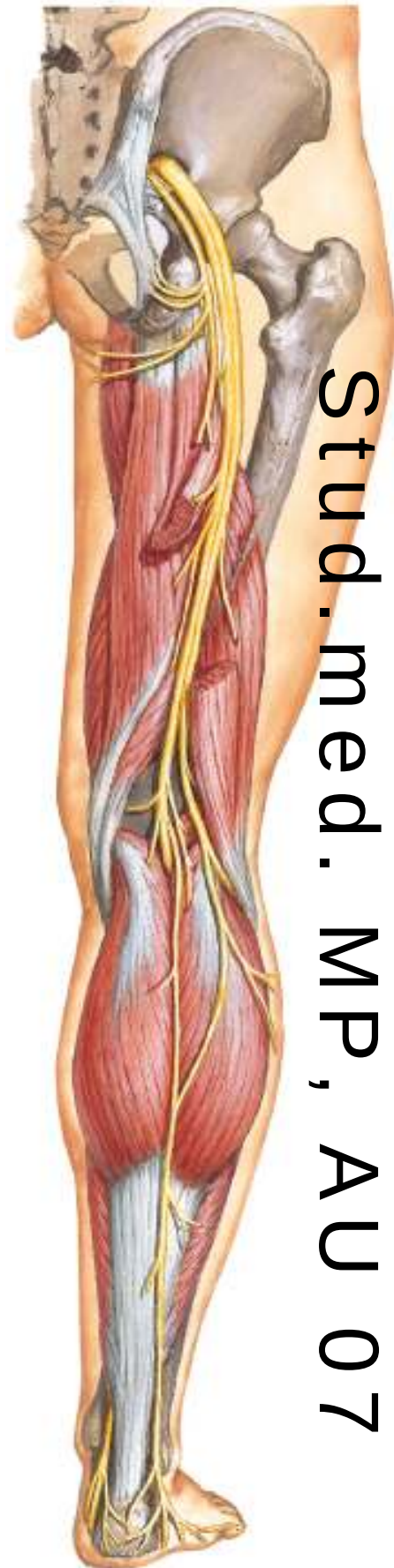
Den ligger ud for midten af lårets bagside i fleksorlogen, dækket af *caput longum m. bicipitis*. I reglen ender den ud for den øverste spids af *fossa poplitea*, hvor den deler sig i sine to endegrene, *n. tibialis* og *n. peroneus communis*

28.15 Hvordan løber *n. tibialis* på crus og hvilke grene afgiver den? Hvad innerverer den på låret?

N. tibialis løber vertikalt ned gennem *fossa poplitea* lige under fascien i et lag superficielt for *vasa poplitea*, krydsende ind bag dem fra lateralsiden nederst i *fossa poplitea*. Nerven træder ned på bagsiden af *crus* mellem *m. gastrocnemius*' to hoveder samt *senebuen* for *m. soleus*. Den kommer til at ligge i en opspaltning af det dybe blad af *fascia cruris* sammen med *a.* og *vv. Tibiales posteriores*. Øverst ligger den på *m. popliteus* og dernæst på *m. tibialis posterior* i furen mellem *m. flexor digitorum longus* og *m. flexor hallucis longus*. Nedadtil bliver nerven mere superficiel og træder ned på foden i 3. *kulisse* i *retinaculum musculorum flexorum* (superficielt for senerne!).

Nerven afgiver under retinaklet *rami calcanei mediales* til huden over medialsiden af den bageste del af fodsålen. Den deler sig kort efter i sine to endegrene, *nn. Plantares medialis et lateralis*.

Nerven innerverer *m. triceps surae*, *m. popliteus*, *m. tibialis posterior*, *m. flexor digitorum longus* og *m. flexor hallucis longus*.

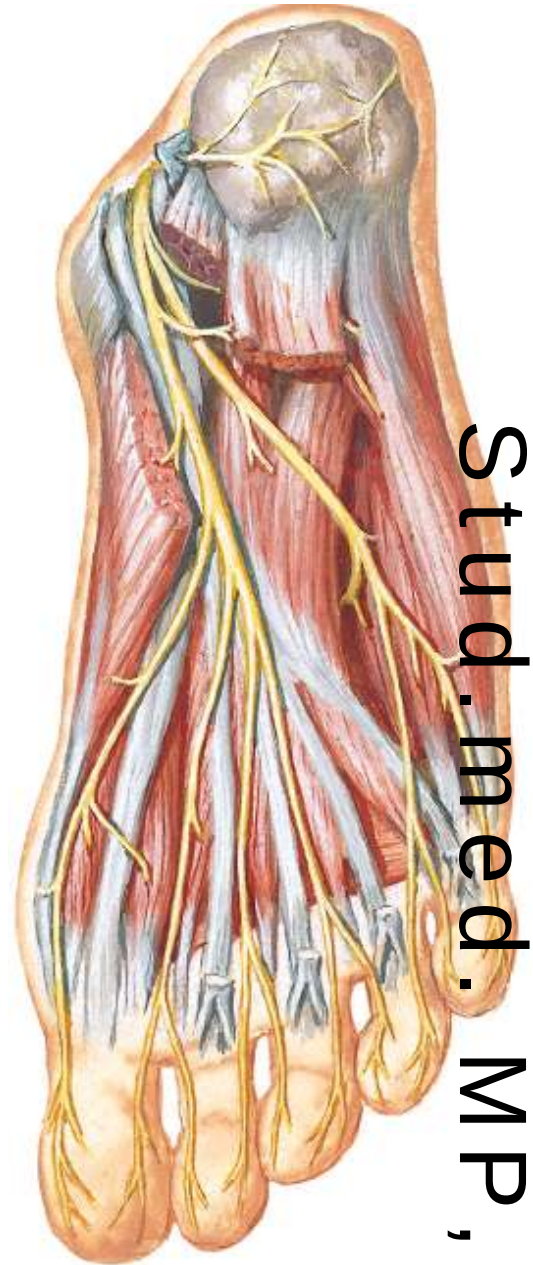

28.16 Hvordan dannes *n. suralis* og hvilket hudområder innerverer den?

N. suralis dannes ved en anastomose mellem *n. cutaneus surae medialis* og *lateralis*.

Den innerverer et kileformet hudparti på lateralsiden af og bagsiden af den distale 1/3 af *crus*.

Stud.med. MP, AU 07

28.17 Beskriv kort forløbet af de to endegrene fra *n. tibialis* og benævn de nerver de afgiver.

N. plantaris medialis er den største og overvejende kutan. Den løber sammen med *a. plantaris medialis* frem under *m. abductor hallucis* til mellemrummet mellem den og *m. flexor digitorum brevis* (forsynende disse og medialsiden af *planta*).

Ud for midten af fodsålen deler den sig i sine endegrene,

n. digitalis plantaris proprius

3x *nn. Digitales plantares communes*

nn. digitales plantares proprii

- storetåens mediale side

- deler sig i *spatia interossea I-III*

- tilstødende sider af *1-4* tå. Grenene forsyner *plantarsiden* og den distale del af *dorsalsiden* inkl. Neglelejet. Motorisk forsynes desuden *m. flexor hallucis brevis* og *m. lumbricalis I*.

N. plantaris lateralis er overvejende motorisk. Den løber sammen med *a. plantaris lateralis* fremad og lateralt under *m. flexor digitorum brevis* for at dele sig i en profund og superficiel endegren.

Ramus superficialis er hovedsageligt kutan og deler sig i en lateral gren (*n. digitalis plantaris proprius*) til lateralsiden af 5. tå; og en medial gren der forsyner interstitiet mellem 4. og 5. tå inkl. Neglelejet.

Ramus profundus svinger medialt sammen med *a. plantaris lateralis* og splitter sig op i grene til *mm. interossei*.

n. plantaris lateralis forsyner resten af musklerne på *planta* (udover dem forsynet ved *n. plantaris medialis*). Den innerverer desuden huden over den laterale del af *planta* og 1 ½ tå.

28.18 Hvilke nerver afgiver hhv. rr. Calcanei laterales og mediales?

rr. Calcanei mediales afgives fra **n. tibialis** under **retinaculum musculorum flexorum** (til huden over medialsiden af hælen, anklen og den bageste del af fodsålen).

rr. calcanei laterales afgives fra **n. suralis** bag den laterale malleol (til anklen og lateralsiden af hælen)

28.19 Skitser den cutane innervation af planta pedis.

Stud.med.MP, AU 07

28.20 Hvordan er forløbet af n. peroneus communis og hvilke grene afgiver den?

N. peroneus communis/n. fibularis communis er en endegren fra **n. ischiadicus**. Den afgår opadtil i **fossa poplitea**, hvorfra den passerer distalt og lateralt gennem **fossa poplitea**. Den ender ud for lateralflden af **collum fibula**, hvor den deler sig i **n. peroneus superficialis** og **n. peroneus profundus**.

Opadtil ligger nerven medialt for senen fra **m. biceps femoris**, hvilende på **caput laterale m. gastrocnemius**. Helt distalt snor den sig bag om **collum fibula**, hvor den ligger overfladisk og udsat, kun dækket af hud.

28.21 Beskriv forløbet af n. peroneus communis' to endegrene og hvilke grene afgiver de?

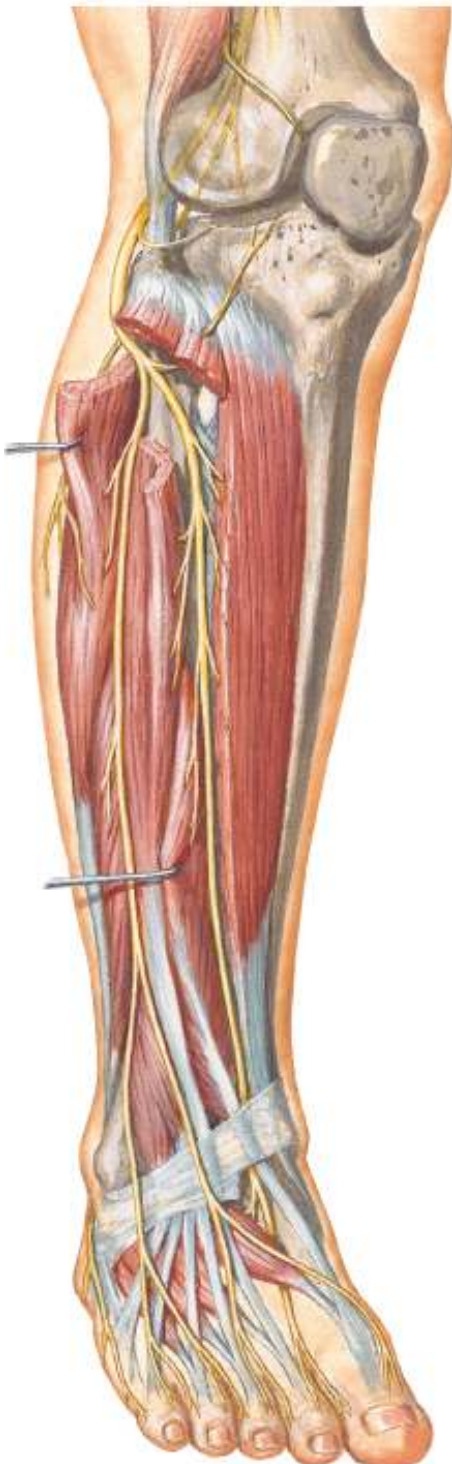
N. peroneus superficialis/n. fibularis superficialis descenderer i peroneerlogen profundt for **m. peroneus longus**. Nerven innerverer **mm. peronei**, hvorefter den som en kutan gren løber videre mellem de to muskler. I den distale del af **crus** perforerer den fascien og deler sig i to endegrene. Den mediale deler sig i en gren til medialsiden af storetåen og en gren til de tilstødende sider af 2. og 3. tå.

Den laterale endegren deler sig ligeledes i to grene, der forsyner tilstødende sider af 3. og 4. og af 4. og 5. tå (**nn. Digitales dorsales**)

N. peroneus profundus/n. fibularis profundus fortsætter retningen af **n. peroneus communis**. Den forlader hurtigt peroneerlogen og træder over i den forreste muskelloge, hvor den afgiver grene til ekstensorerne. Den løber distalt lejret dybt på **membrana interossea** mellem **m. tibialis anterior** (medialt) og **mm. extensor digitorum longus** (lateral).

Ud for anklen ligger den (dybt) i 3. kulisse af **ekstensorretinaklet** og fortsætter distalt profundt for **m. extensor hallucis brevis**.

Den innerverer de korte ekstensorer på fodryggen og ender med at forsyne mellemrummet mellem 1. og 2. tå.

28.22 Hvordan forløber sympatiske tråde til underekstremiteten og hvilken funktion har de?

De sympatiske tråde følger nerverne perifert inkorporeret i disse, før de et stykke ude på ekstremiteten afgives til de større arterier.

De innerverer den glatte muskulatur i karvæggene samt hudens svedkirtler

28.23 Hvordan udløses følgende reflekser og hvor har de (evt.) deres reflekscentrum?**- Patellarrefleksen**

ved anslag af *lig. Patellae* strækkes *m. quadriceps* og udløser *kontraktion af musklen*.
Reflekscentrum: L3-L4

- Achillesrefleksen

ved *slag på achillessenen* fremkaldes *plantarfleksion af foden*. *Reflekscentrum: S1-S2*.

- Plantarrefleksen

Ved *strygning i planta* fremkaldes *fleksion af tæerne*.

28.A Eksamensopgaver

En patient med cirkulær gips på benet udvikler en såkaldt "dropfoot" (ophævet dorsifleksion og eversion af foden og tæer).

a) Hvilken nerve er læderet?

n. peroneus communis

b) Hvilke muskler mangler innervation?

Ekstensormusklerne (som innerveres af *n. peroneus profundus*) samt *mm. peronei* (*n. peroneus superficialis*)

c) Læsionen af nerven skyldes tryk fra gipsen. Hvor sker læsionen sandsynligvis?

Læsionen er sandsynligvis sket ud for *collum fibula*, hvor nerven kun er dækket af huden. Kunne desuden skyldes et *discusprolaps* ud for dens *L5-* og *S1-gren* (men naturligvis ikke pga. gipsen.)